

שחיתות בצפון

30 שנה לאסון גשר בנות יעקב
וטביעת 4 בחורים למוות

14 |

כאלם פאדי

אוצרות באדמה

הרב יוסף מיכאל יוסקוביץ חושף את
פעילותה של אגודת 'מטמוני ארץ'

20 |

המילון בערבית לצבר המצוי: 'הודנה',
'מקאומה', 'אינתיפאדה' הם מושגים
מהותיים בשורשי הסכסוך הפלסטינאי
ובתרבות הערבית, אך הפרשנות שאנו
הישראלים מספקים להם - שגויה
מעיקרה • וגם המונחים הבאים,
ששורשם בשפה הערבית: אלגברה,
אלגוריתם, ג'ירף ואפילו קפה | 28

אריק אצולת

הרב זמיר כהן | הרב בן ציון נורדמן | דוד חכם
מרדכי רוט | הרב צוריאל קריספל | יצחק שינפלד
דוד רוזנטל | הרב אריאל למברג | שרה פכטר

• מסלול יעודי לחינוך והוראה
• מסלול לשיפור והשלמת בגריות

מסלול מקוצר

צוות תומך
וליווי אישי

מעונות

מלגות לימודים
ומלגות קיום מלאות*

המכינה הקדם אקדמית אמונה
בואי לסיים עם זה ולהתקדם לכל תואר שתבחרי

מתחילות בספטמבר

*לזכאיות. במימון משרד החינוך ומשרד הביטחון
צרי קשר עוד היום ונבנה יחד תוכנית מותאמת עבורך, כדי שהפעם זה יהיה מושלם

מכינה קד"א אמונה | www.emuna.ac.il | תלפיות, ירושלים

072-3950738

באירוע
המסורתי
של אלעד!

סוגרים את
בין הזמנים

מקהלת
'מלכות'
בניצוחו של
ר' פנחס ביכלר

**שלומי
גרטנר**

אמן הרגע מוטי שטיינמץ

רולי דיקמן

ילד הפלא נתנאל מנת

דברי חיזוק
לקראת 'זמן אלול':
הגאון רבי
בן ציון הכהן
קוק שליט"א
ראש בית הוראה
הכללי ירושלים

**תחת שרביט
המנצח המפורסם
רובי בנט
בליווי תזמורת בת
21 כלים**

זיץ בין הזמנים המרכזי

ליל שישי, כ"ח אב (9.8) | מהשעה 21:00 | בפארק אלעד ע"ש דונלד ברמן
בהנחיית יוסי גיל

**פעילות ללא הפסקה
במהלך ימי בין הזמנים
עלידי עירית אלעד
בשיתוף 'אקשן לנד'
בפארק אלעד ע"ש דונלד ברמן**

**שלושה שבועות של
לונה פארק ענק וחוויתיו!**

ההצדה הקיץ
כונס
באולעד!

הקיד הזה כולם באו אצד!

**תחנות
מהפכה!**

בשבוע האחרון של בין הזמנים - מופעים בכל ערב! הכניסה חופשית

יום חמישי כ"ח אב בשעה 20:00
באולם הספורט רחוב אבטליון
ההצגה 'מה פיתום' של רבי שרגי

יום רביעי כ"ז אב בשעה 20:00
באמפי פארק
עקב הביקוש הרב, הצגת 'הגולם מפראג'
עולה שוב לבמה. לאחר אתנחתא של שנים!

יום שלישי כ"ו אב בשעה 20:00
באמפי פארק
מופע חדש של שימי אילוזיני

יום שני כ"ה אב בשעה 20:00
באמפי פארק
ההצגה של חיים ולדר 'המעיל שהציל'

ההבדלים בין איש לאישה

אווירה כלל
עולמית זו,
שהדת מפלה
את האישה
לרעה, גרמה
לרבים לשייך
גישה זו גם
ליהדות. ובפרט
שהלומד
בשטחיות
חוקים מסוימים
ביהדות עלול
לסבור בטעות
כי הנה אכן יש
בידיו "הוכחות"
לכך...

בבית-דין (אף על פי שהיא התובעת והיוזמת את הדיון. ראה מסכת יבמות ק, א, וברמב"ם סנהדרין פרק כ"א ה"ו). וכמו-כן, איש ואשה עניים שבאו לבקש ממון או מזון או בגד, מקדימים את האישה ונותנים לה לפני שנותנים לאיש. וכן איש ואשה שבוים, יש לפדות קודם את האישה.

ברור שבדת המפלה לרעה את האישה, אין מקום לחוקים כאלה. יש לדעת שכשם שמקור המחשבה המוטעית שדת ומדע אויבים זה לזה הוא מהנצרות שאף העלתה על המוקד אנשי מדע ידועים, כך המחשבה שהדת מזלזלת באשה ומתייחסת אליה כאל פגומה ופחותה מהגבר מקורה בנצרות. בדת הנוצרית היחס לאשה כאל גורם מזיק, מפתה, מסית ומדיח, עד כדי ספק אם יש ליצור זה נשמה... בכנס של ראשי הכנסייה בשנת 583 לספירה נידונה שאלה "כבוד משקל" זו, ללא הכרעה, ורק בכנס נוסף שהתקיים שנתיים לאחר מכן בשנת 585 הוכרע על חודו של קול, לאחר סערה ציבורית, כי אכן גם לאשה יש נשמה. לא רבים יודעים כי גישה זו הרואה את האישה כגורם מפתה ומזיק היא העומדת בבסיס האיסור של כמרים קתולים לשאת אישה. לעומת זאת ביהדות להבדיל, אדרבה, שלימות האדם מושגת באמצעות הנישואין. גבר שאינו נשוי אינו נקרא אדם אלא חצי אדם - פלגא דגופא. נישואיו עם אישה משלימים את שניהם, ויחד הם נקראים 'אדם'.

אווירה כלל עולמית זו, שהדת מפלה את האישה לרעה, גרמה לרבים לשייך גישה זו גם ליהדות. ובפרט שהלומד בשטחיות חוקים מסוימים ביהדות עלול לסבור בטעות כי הנה אכן יש בידיו "הוכחות" לכך... כגון: אישה אינה מעידה ואינה מתמנה לתפקיד של שררה. היא פטורה מחיוב לימוד תורה ופטורה ממצוות עשה שתלויות בזמן כגון: קריאת שמע, סוכה וכדו'. ומה גם שיש מאמרי חז"ל הנראים למביט בהם בשטחיות כאילו יש בהם נימת זלזול באשה. כגון: 'נשים דעתן קלה', 'עשרה קבין של דיבור ירדו לעולם, תשעה נטלו נשים' ועוד. אולם הלומד אותם כראוי במלוא היקפים ועומקם על פי עקרון התכנון האלקי של מבנה הגבר והאישה כמבואר לעיל, ויודע כי התורה ניתנה מאת ה'יצרן' - בורא האדם, מגלה כי דינים ומאמרים אלה אינם עוסקים כלל במתן ציונים והעדפת הגבר או האישה.

אלוקים לא ברא שום יצור פגום, אלא מושלם בגופו ובנפשו על פי ייעודו. וכך גם שני חלקי האדם, הזכר והנקבה, כל חלק בפני עצמו עשוי באופן מושלם לחלוטין לפי ייעודו ותפקידו. וממילא כל האמור בדברי חז"ל על גבר או על אישה אינו לשם ציון מעלה או חסרון, אלא הגדרת עובדה קיימת של כלי אשר ניתן לכל אחד מהם לשם מילוי המטלה שעליו בשלימות. אי הימצאותו של כלי מסוים אצל אחד מהם אינו פגם וחסרון, בדיוק כשם שאין פגם וחסרון במנתח שאין לו פטיש ובבנאי שאין לו סכין ניתוחים. ואדרבה, המנסה ליוזם תחרות בציור בין המוסיקאי המפורסם בטהובן לבין הצייר המפורסם שאגאל, עושה בכך עוול למוסיקאי. ואילו בתחרות ביניהם במוסיקה, ייעשה עוול לצייר. זה כישרוני ומומחה בתחומו וזה כישרוני ומומחה בתחומו. כך בדיוק מגדירה התורה את הגבר ואת האישה על פי שלימותם. והמתבונן בעיון הראוי במבנה התורני השלם של הגבר והאישה, עומד מתפעל ומעריץ נוכח האמת התורנית הבהירה ועומק חכמתה בהכרת פנימיות נפש האיש ונפש האישה תוך מתן ההגדרות וההוראות הנכונות והמועילות ביותר לכל אחד מהם, וממילא לשניהם יחדיו.

המסוגל לתקשר עם אנשים רגשית, החש צורך אינסטינקטיבי להתעניין בתינוקות ולגונן עליהם, המעדיף להגיע לתוצאה מתוך משא ומתן ולא מתוך שימוש בכח. מוח שכדי לזכור מרחב פיזי יסמן לעצמו נקודות ציון ולא ישרטט מפות מנטליות. מוחות גבריים נוטים לפתח תחביבים כתחזוקת מכונות או אופנועים, הפלגה, צפרות, חיבור מערכות סאונד, עשה זאת בעצמך וצילום. ואילו מוחות נשיים יעדיפו קפה של בקר או ארוחת ערב משולבות בשיח על בעיות ביחסי אנוש ומשפחה, טיפול בבעלי חיים, ועבודה התנדבותית בהאזנה לבעיות נפשיות של נזקקים. הגבר הממוצע ייעצר מול דוכני העיתונים העוסקים במחשבים, מכונות, צילום, רובים, כלים וטבע, ואילו האישה הממוצעת תנהר למדפי הביגוד, אסתטיקה ומראה, בעיות אישיות, ייעוץ והורות. בנים רבים מתבגרים והופכים לבלתי רהוטים בדיבורם או אפילו לשתקנים, ואילו הבנות ברובן מפתחות מיומנויות לשוניות וחברתיות. גברים בוגרים מעדיפים מערכות המבוססות על כוח, פוליטיקה ותחרות, בעוד שנשים יעדיפו מערכות אלטרואיסטיות והדדיות. נשים מבשלות כחלק מהדאגה לאנשים, בזמן ששפים - שרובם גברים - מוקסמים מעצם הכימיה של הבישול. בכללות מוכיח פרופ' ברון שגברים הם "סיסטמיזרים" כלומר מנתחי מערכות מוצלחים, ונשים הן "אמפתיזריות" כלומר שולטות בכל הקשור לרגשות ותקשורת בין אישית. במיפוי המוח האנושי מתברר כי האונה הימנית האחראית ליכולת המרחבית וליכולת השיטתיות מפותחת יותר אצל הגבר, ואילו האונה השמאלית האחראית ליכולת השפה, התקשורת והאכפתיות, מפותחת יותר אצל הנשים. בראיון לעיתון "דיעוץ" אחרונות" מסכם פרופ' ברון את תוצאות המחקרים הביולוגיים הרבים שבספרו: "במשך שנים אנשים חשבו שמוח גברי או נשי הוא רק תוצאה של ניסיון חיים ותרבות ואיך שההורים שלך גידלו אותך. עכשיו מותר לזהות שתרכות אולי חשובה, אבל לביולוגיה יש תפקיד משמעותי". גם ספרו רב המכר של הפסיכולוג האמריקני ד"ר ג'ון גריי "גברים ממאדים ונשים מנגה", נכתב על פי עקרונות דומים. וכפי שטוענת היהדות זה אלפי שנים.

ובאשר לעמדה התורנית בנושא חשוב זה, רבים סבורים בטעות מתוך בורות, כאילו היהדות מתייחסת לאשה בזלזול. לאמיתו של דבר, מלבד ההלכה שעל הבעל לכבד את אשתו יותר מגופו כמבואר לעיל, נזכיר את ההלכה הפשוטה והידועה כי האישה נעשית בת מצוה שנה לפני שהאיש נעשה בר מצוה. ובתלמוד התבאר הטעם: לפי "שנתן הקדוש ברוך-הוא כינה באשה יותר מבאיש". והסביר שם רבנו אשר (הרא"ש) בתוספותיו: "פירוש הקדים בה כינה יותר מבאיש". כלומר לפי היהדות הבת נעשית נבונה שנה לפני הבן ומשום כך נחשבת מאז כמי ששיקול דעתה כשל בוגרת. דבר שיש לו השלכות הלכתיות ברורות. למשל, בן שנדר נדר בגיל שתיים עשרה, דיבוריו דיבורי סרק כשל ילד, ואילו בת שתידור נדר בגיל זה, יש לדבריה משקל כשל בוגרת. הרי לנו שכבר בנושא יסודי ועקרוני כל-כך, הגיל בו נחשב האדם כבוגר בעל תבונה ואחריות, עמדת התורה היא כי לא רק שהאישה אינה פחותה מהאיש, היא אף נעלית ממנו.

זאת ועוד. על פי ההלכה, איש תובע ואשה תובעת שבאו לבית-הדין. זה תובע את ראוּבן, וזו תובעת את שמעון, מקדימים לדון את דין האישה התובעת ואחר-כך דנים את דינו של האיש התובע. משום שלרוב עדינות האישה בושתה מרובה להיות נוכחת

אחת הדרישות הפופולריות בזמננו, אשר נועדה להוכיח את הקדמה והיחס הנאור בעידן המודרני כלפי האישה, אך בפועל מזלזלת מבלי משים באשה, זו הדרישה להשוות את האישה לגבר - כאילו שהאישה כאישה אינה מושלמת כל זמן שלא תיחשב כגבר.

יודגש כי כאמור לעיל אין הכוונה כאן למאמץ הצודק והמבורך למנוע ניצול נשים לרעה ופגיעה בהן. אלא לניסיון - בעיקר מצד פסיכולוגים ואנשי תקשורת רבים להצביע על האישה כעל גבר לכל דבר, בגוף פיזי שונה.

שאיפה זו נובעת מהאווירה הכללית של התרבות המערבית המעריצה עזות ותקיפות יתירה, ורואה את הגברתן והכוחני כדוגמא לחיקוי. ומכיוון שהאישה אינה כזו, הרי כדי לרושם את מעמדה ולייקרה מבקשים להחשיכה כגבר.

והאמת היא שעוד משעת לידתם שונים הזכר והנקבה זה מזה. כל הורה וגננת בעלי ניסיון יכולים להעיד בוודאות גמורה כי פעוט ופעוטה שיוכנסו לחדר משחקים, ברוב המכריע של המקרים ייגשו בטבעיות: הילד - לכדור ולאופניים, והילדה - לבובה ולעגלה. וזאת בניגוד גמור לדעתה של הפסיכולוגיה המודרנית בעיקר עד שנות השישים של המאה הקודמת, כי התנהגות זו של הילדים הינה תוצאה של חינוך והרגל שהרגילו המבוגרים את הבנים לשחק במשחקים אלה ואת הבנות למשחקים אחרים. אך בשרשם - ללא התערבות חיצונית, הבן והבת זהים בשאיפתם לאותם משחקים בילדותם ולאותן פעילויות בבגרותם. גישה טועה זו הובילה רבים לראות את האישה כגבר לכל דבר ומתוך כך לתת לה תפקידים שבדרך-כלל בוצעו על ידי גברים. גישה "מודרנית" זו באה לידי יישום מעשי במקומות רבים גם בחברה הישראלית כגון: בעבודות אדמה מתישות בקיבוצים, באימונים ובתפקידים קשים בצבא ועוד. ומתוך כך גם נשים לא מעטות החלו להביט על עצמן כמבט מוטעה זה, והתאמצו לחיות ולפעול נגד אופיין ונגד כישרונותיהן. מעניין לציין שבארגוני הספורט למשל, כמו גם בצבא, תמיד הבינו שיש הבדל בין נשים לגברים. אולם בעולם המדעי רק לאחרונה ממש, לאחר שהוכח כי גישה זו אינה טבעית ואינה נכונה, החלו פסיכולוגים להבין כי האמת היא שמוח האישה ואופייה פועלים אחרת משל הגבר.

הבדלי אופי

בשנת 2003 התפרסם בבריטניה ספרו המסעיר של פרופ' סיימון ברון-כהן, פרופסור בכיר לפסיכולוגיה ופסיכיאטריה באוניברסיטת קיימברידג', "ההבדל המהותי: גברים, נשים והמוח הגברי הקיצוני", בו הוא מוכיח על פי מחקרים חדשים כי לנשים ולגברים מוח שונה ביולוגית. העובר הזכר מקבל מנת טסטוסטרון גדולה יותר ומפתח מוח גברי, בעוד הנקבה המקבלת מנה קטנה מפתחת מוח נשי. המוח הגברי מסוגל לנתח, לפרק ולהרכיב דברים לפי שיטה. הוא מבין אינטואיטיבית איך דברים עובדים, וחושב בנוסח "אם-אז". לכל דבר סיבה. לכל שאלה תשובה. מוח שמסוגל לנווט טוב יותר, שכן הוא בונה לעצמו תרשימים תלת ממדיים של סביבה פיזית. מוח שלא יחשוב מיד להציע קפה לאורח או להתעניין בשלום ילדיך. וגם אם יחשוב ויציע ויתעניין, לא באמת יתעניין בתשובות. לא ממש. למי אכפת התשובה? לעומת זאת, המוח הנשי מסוגל לזהות בקלות מחשבות ורגשות של אדם אחר ולהגיב באופן המתאים ביותר. הוא מוח

36
תשלומים

אנחנו לא נמלא לכם את המקור...

אבל נעשה הכל
בשביל שתהנו ממקור
איכותי עם אחריות
לאורך שנים!

1

מחיר מעולה

2

שירות ואמינות

3

אחריות כפולה

4

התאמה אישית

מקורים
ממגוון
המותגים

החל מ-
64

עם אישור
משמרת השבת

ל-36 חודשים

החל מ: 2290 ₪

4 השיאים שלנו
במבחן התוצאה

החל מ-
47

מקפיא
ענק

7 מגירות
החל מ: 1690 ₪

החל מ-
30

מזגן
איכותי

החל מ: 1090 ₪

רק-
47

תנור
דו תאי

משולב
רק: 1690 ₪

רק-
36

מכונת
כביסה

8 ק"ג
רק: 1290 ₪

שוברים
שיאים
במחירים!
לדוגמא:

שיא החשמל והמיזוג
מציבים רף גבוה במבחן התוצאה

לבירור הסניף הקרוב לביתכם:
03-5045000

אלעד: רח' יונתן בן עוזיאל 32 (בחניה) • אשדוד: רבי מאיר בעל הנס 26 רובע ז' • בית שמש: רח' שפת אמת 32 • ביתר עילית: רח' המגיד ממעזריטש 94
בני ברק: רח' יהודה הלוי 25 פינת רבי עקיבא • מודיעין עילית: רח' יהודה הנשיא 21 ברכפלד • ירושלים: בית התאומים, כנפי נשרים 15 גבעת שאול

מהות החינוך

החשיבות המכרעת בלימוד ובחינוך ללימוד? מדוע העברת המסורת מתמקדת דווקא בהעברת ידע? זה הזמן להציג את התפיסה החסידית המעמיקה של הרבי השאובה מכתבי החסידות הכי מוקדמים, אשר מעניקה הגדרה ברורה למהות החינוך ולקשר הישיר שלו ללימוד התורה.

בקליפורניה ישנו מוסד יהודי ותיק שנקרא "אמריקן ג'ואיש יוניברסיטי". זאת אוניברסיטה יוקרתית ללימודי היהדות ואחת התכניות העיקריות שלהם היא לאסוף בימי הקיץ 75 סטודנטים יהודים מהמוכשרים ביותר באמריקה, במגמה להצמיח מהם את דור המנהיגים הבא. בשנות השישים נהגו להפגיש את הסטודנטים עם נציגים מכל ה'זרמים' ביהדות האמריקאית להתרשם מהעמדות שלהם.

פעם קיבל הרב שלמה קונין, השליח הוותיק בקליפורניה, הוראה מהרבי מליובאוויטש למצוא דרך להופיע בפני הסטודנטים ולהציג בפניהם גישה יהודית חסידית. זה לא היה קל, אך קונין הבלתי-נלאה שכנע את מנהל המוסד, שלמה בארדין, לתת לו במה. קונין היה מוזמן לדבר אחרון, לאחר יום שלם של נאומים מכל החוגים.

שנה אחת הוא מקבל טלפון מבארדין ובו מבקש ממנו להופיע ראשון. "קיבלנו השנה קבוצת נערים הומניים, ליברליים מאוד, שאינם מאמינים בשום דת ואתה היחיד שאולי מסוגל לשבור מולם את הקרח". הצעירים קיבלו את הרב המזוקן בעיניים רושפות. הם קטעו אותו ללא הרף ובמיוחד ניצב מולו 'אויב' בשם סטיבן ליבוביץ. הלה היה מנהיג הקבוצה ולא הפסיק לתקוף את הרב. ליבוביץ נאבק מול קונין בחיורף נפש, עם זעם, כעס וחמה שפוכה על כל האנשים הדתיים באשר הם.

קונין נהג מדי שנה להיכנס לחדר האוכל בסוף היום, בארוחת ערב ולנגן עם הנערים ניגון חסידי. באותה שנה בקע מליבו ניגון ישן שהולחן לפני מאתיים שנה על ידי הסבא משפולה, מתלמידיו של הבעל שם טוב. הניגון "קול ביער" מתאר דו-שיח בין ישראל והקב"ה, בו ה' מפציר בנו לעשות את הצעד הראשון ולשוב בתשובה ואילו אנו מתחננים כי הוא יהיה זה שיעזור אותנו לשוב. קונין שר את הניגון הנוגה שוב ושוב, עד שהמנגינה נתפסה באזני הנערים. עוד אחד הצטרף ועוד אחד והאולם התמלא בקולות השיר. לפתע קם ליבוביץ' ממקומו ויצא בסערה. קונין התעלם והמשיך לשיר.

אחרי ארוחת הערב יצא קונין החוצה ופגש את ליבוביץ'. פניו היו שטופות דמעות והוא סיפר דבר מרטיט: סבו מצד אמו היה שוחט חבד"י מאיווה. בשנות חייו האחרונות הפך להיות חולה ומוגבל ועבר לגור בביתם. היה לו סט נפרד של כלים כשרים והיה אוכל בצד לבדו. פעם כשליבוביץ' היה ילד קטן, הסבא הושיב אותו על ברכיו וביקש ללמד אותו ניגון. סבא היה חלש ועייף, עיניו היו קרועות מהמציאות סביבו, אך הוא אמר לילד כי "יום יבוא והניגון הזה יבוא לך לשימוש". הוא ניגן את השיר כמה פעמים ואחר כך סטיבן הלך לבית הספר. כשהוא חזר, סבא כבר לא היה בין החיים. ליבוביץ' הכאוב ניסה להיזכר נואשות בניגון של סבא. הוא רדף אחרי המורים הדתיים והרבנים שהוא הכיר, אך איש

לדבר מלמדו 'תורה צוה לנו משה' ופסוק ראשון מפרשת שמע ישראל, ואחר כך מלמדו מעט מעט פסוקים בעל פה עד שיהא בן חמש שנים, שאז מלמדו לקרות תורה שבכתב מעט מעט בביתו... וכשיהיה בן שש או בן שבע שלימות הכול לפי בוריו וכוחו מוליכו אצל מלמד התינוקות לקרות בתורה כל היום כולו עד שיקרא תורה שבכתב כולה עם נביאים וכתובים כולם פעמים רבות.

זאת אגב הסיבה שהילדים היהודיים תמיד ידעו לקרוא. בעוד שעמים אחרים חינוכו ילדים לעבודה חקלאית ולמלאכת כפיים ולכן רוב בני האדם היו אנאלפביתים ולא ידעו קרוא וכתוב. לשם המחשה: בשנת 1840 (לפני 180 שנה בסך הכול!), קרוב לחצי מהזוגות באנגליה היו חותמים על

תעודת הנישואין עם האצבע (ראו ויקיפדיה אוריינות). אולם אצל יהודים לא היה מעולם מצב כזה. כבר לפני אלפיים שנה, תיקן יהושע בן גמלא את 'חוק חינוך חובה' וכל קהילה נדרשה להקים בית ספר וללמד את הילדים הקטנים לקרוא תנ"ך

והנה דברים שאמר פרופסור ישראל אומן, זוכה פרס נובל לכלכלה ובו מנסה להסביר את סוד המוח היהודי. מדוע ישנו אחוז חריג של יהודים בין זוכי פרס נובל? הנתונים מדהימים: בעוד שהעם היהודי מונה בסך הכול חמישית אחוז מאוכלוסיית העולם, היהודים זוכי פרס נובל מתקרבים לרבע מכלל הזוכים: 22.7 אחוזים. לשם המחשה: אילו נכניס אלף אנשים לחדר, שניים מתוכם יהיו יהודים, אך אילו נכניס אלף זוכי פרס נובל לחדר - 227 מתוכם יהיו יהודים.

פרופסור אומן מסביר שזה בגלל החינוך היהודי ללימוד תורה. הדבר החשוב ביותר בחינוך היהודי הוא להיות תלמיד חכם. האימהות היהודיות מתפללות בהדלקת נרות לילד שיצליח בלימוד התורה. הגבירים שרצו לחתן את בנותיהם חיפשו את התלמיד חכם הכי גדול בישיבה. כך לימוד התורה הכניס את אהבת הלימוד והעיסוק האינטלקטואלי לתוך זרם הדם של כל יהודי

ואחרי כל זה שבים אל מרכז העניין ושואלים: מה

הרב זלמן גור-אריה היה חסיד נאמן של הרבי מליובאוויטש ואיש עסקים עשיר שעשה חיל בעסקיו. פעם פנה אליו קרוב משפחתו, הרב שמריהו גור-אריה (הרש"ג), שהיה גיסו של הרבי מליובאוויטש וניהל את גיוס הכספים עבור הישיבה המרכזית בניו יורק וביקש ממנו להצטרף למסע גיוס כספים מגביר כלשהו. ר' זלמן נטה לדחות את ההצעה, הוא היה עסוק בענייני הביזנס ולא היה פנוי לאסוף תרומות, אך הרש"ג העלה הצעה מפתה: "אם תצטרף אלי למסע – תזכה להיכנס אל הרבי ולבקש ברכה לכל אשר תחפוץ". בתור קרוב משפחתו של הרבי, היה הרש"ג מסוגל להעמיד התחייבות כזו. ר' זלמן קפץ על ההצעה.

הם נסעו והצליחו ואז הגיע תורו של הרש"ג לפרוע את השטר. הרבי הסכים לקבל את ר' זלמן לפגישת יחידות בה יבקש מה שעל לבו. כשנכנס ליחידות אמר כי אנייה מלאת סחורה תקועה בלב ים והוא מפסיד הרבה כסף בכל יום שעובר. הוא מתחנן לנס כדי להתגבר על הקשיים ולשחרר את הסחורה. הרבי הביט בו וענה כך: "ר' זלמן, ניתנה לך הזדמנות נדירה לבקש כל שתחפוץ, יכולת לבקש ברכה להצלחה בחינוך הילדים, ותמורת זאת הנך מדבר על כסף?"

ר' זלמן איש עסקים ממולח הוא הצליח להימלט מהטעות ויצא מהיחידות כששתי הברכות באמתחתו והרבי מלווה אותו בחיובו הרחב. אין ספק שחינוך הילדים בעולם היהודי הוא לפני הכל ולמעלה מהכל. אם נשאל הורה יהודי מתי מתחילים לחנך? מהן החובות המוטלות על ילד יהודי? כל ההורים יענו שחינוך מתחיל מהרגע הראשון האפשרי. עוד לפני שהילד יודע מה קורה אתו, הוא

כבר נכנס להרצה ומתרגל לקיום מצוות. בגיל שנה-שנתיים מלבישים לו כיפה, בגיל שלוש ציצית, הוא מתחיל בשנים הללו להתפלל, בגיל שש ואילך מחנכים אותו לשמוע קידוש, ליטול לולב להדליק נר חנוכה וכן הלאה. בגיל בר מצווה הוא נהג וותיק לכל עניין.

וכאן מגיעות הפרשיות הללו ומטילות פצצה: "ושננתם לבניך ודברתם בם... ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם". האבא מחויב מדאורייתא ללמד את בנו תורה. זה העניין וזה העיקר. ואילו חובת החינוך לקיום מצוות היא אמנם קריטית – אך היא רק מצווה מדרבנן. היו אלו החכמים לפני כאלפיים שנה שציוו לחנך את הילדים מקטנותם לשמירת מצוות, ואולם התורה שבכתב עצמה מניחה דגש על חיוב שונה לחלוטין: לפתוח ספר ולשבת איתם. האבא חייב להתיישב עם בנו ברוגע, להעביר רעיון מפרשת השבוע, לשנן משניות, לדון במסרים רעיוניים הגלומים במצוות ולספר סיפור חסידי על המשמעות שלהן.

תחילת הלכות תלמוד תורה לאדמו"ר הזקן: אף שהקטן פטור מכל המצוות וגם אביו אינו חייב לחנכו במצוות מן התורה אלא מדברי סופרים, אבל תלמוד תורה מצוות עשה מן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה... שנאמר 'ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם'. ומאימתי אביו חייב ללמדו? משיתחיל

כי בהיותו ילד בן שבע יצא לחצר עם צלחת אבטיח. חבר ביקש פלח והוא נתן לו. אחרי שחזר הביתה, אמר לו אביו כי אמנם נתן את הפלח לחבר אך לא העניק בלב שלם. ואז אביו הקדיש דקות ארוכות כדי להסביר לו מהי מידת "עין טובה" וכיצד צריך לשמוח ביכולת להתאחד עם אדם אחר. הילד הקשיב לדברים בכובד ראש ומרוב צער על ההתנהגות שלו, הקיא את כל האבטיח שאכל.

האימא, הרבנית שטערנא שרה, נחרדה ואמרה לבעלה: "מה הנך רוצה מהילד?" אך הרבי אמר: "טוב שהבין את הדברים ולקח אותם לליבו – כך נקנית מידה טובה".

הנה הוראה שאי אפשר לטעות בה. היא המדר הטוב ביותר לבחון האם אנו טכנאים או מחנכים: התוודעויות מו' ג/394: מנהג אימהות הכשרות בישראל שבמקום לספר לילדים סיפורים וחדשות מעיתונים וכיוצא בזה, מספרים להם סיפורי התורה (גם עניינים שלא למדו בחדר) מתוך חיות והתלהבות, עד שהדבר נעשה כמו חי, ועי"ז מקבלים הילדים חינוך אמתי שיפעל וישפיע כל חייהם.

ונסיים בסיפור מופלא שהתפרסם לא מזמן על ידי בעל המעשה: לפני כמה חודשים קיים יידי השליח הרב שד"ב פרקש מאיסקווה, וושניגטון, מגבית עבור בית חב"ד בניהולו. במשך כמה שבועות נפגש עם יידיים

במטרה לקבל מהם מעטשינג (חסות) עבור הקאמפיין, ואולם הוא השיג הבטחה מתורם אחד בלבד על עשרת אלפים דולר והשאר לא הגיבו...

הוא הסתובב מוטרד ואז נזכר כי ראה מכתב מהרבי מליובאוויטש בו כותב שהשלמת החובות בלימוד השיעורים הקבועים (חומש, תהלים תניא ורמב"ם הנלמדים מדי יום בקרב חסידי חב"ד) הם סגולה להשלמת החובות הכספיים. באותו יום חמישי היה חג ההודיה האמריקני ונפלו לרשותו כמה שעות פנויות. הוא סגר את המכשירים האלקטרוניים לסוגיהם והתיישב להשלים את החובות הלימודיים שהצטברו בימי החגים וכו'. לאחר כשלוש שעות ממושכות הוא סיים הכול. לפני שפרש לישון, שלח 2 הודעות לידידים וכתב שהוא מאד חפץ לערוך את הקמפיין אבל ממתין למענה.

המענה הראשון הגיע מידיה ובו כתב ידיד שהוא ואשתו נותנים \$6000. למחרת בשבע וחצי בבוקר צלצל הטלפון, על הקו היה ידיד של בית חב"ד שעורך צעידת בוקר עם הכלב ורוצה לדעת כמה חסר לקמפיין? הרב ענה \$34,000 ובלי זה אין טעם לצאת לדרך. האיש הרזה רגע והתחייב לכל הסכום...

בסופו של דבר מחוץ לאדם, הן נועדו לזכך את הגוף הגשמי ואת החפץ בו מקיימים המצווה, אולם תורה חודרת פנימה. היא לוכדת את האדם. רעיון טוב מגרה את המנועים האמתיים של האישיות – את המוח ואת הלב. אנו שומעים את האלוקים, חושבים אותו ומדמיינים אותו. אפשר להניח תפילין אך למרבה הצער לחשוב באותה שעה על משהו אחר, אך אי אפשר להשתתף בשיעור תורה מעמיק ולהישאר שווה נפש. שיעור תורה לא מתנהל מבחוץ, הוא מושך את הנפש למעלה.

לא השיב את נפשו. כך שקע הניגון בליבו כמזכרת אחרונה מסבא. והיום, כשקונין החל לשיר, הכול חזר לו. זה בדיוק היה השיר. שוב ישב על הברכיים של סבא וניגן עמו יחד "בני בני להיכן הלכתם"? קונין ביקש ממנו לשוב פנימה ולספר לכולם את הסיפור. העוינות שאפפה את אותו הבוקר נעלמה כליל וליבוביץ עצמו מנהל היום משפחה חסידית למופת.

תלאות החיים משכיחות מאתנו את מהות ועיקר החינוך. כולנו הורים עייפים ולכן מסתפקים בהקניית הרגלים מעשיים

לילדים, אך זאת טעות, כי יצירת הרגלים היא רק חלק מהחינוך. אם מסתפקים בה הופכים להיות טכנאים של חינוך במקום מחנכים.

חינוך הוא להדליק את הילד, לגעת בליבו וליצור אצלו משיכת הלב כלפי המצוות. בשפה פשוטה: להאהיב. חינוך הוא לחצות את המחסום בין האופי החומרי ובין הערכים אליהם מחנכים וליצור רגש והערכה כלפי הערכים הללו. וכן, אפילו גאווה על היותו יהודי. אם המחנך הצליח לעורר בקרב הילד גירוי פנימי – בשילוב הרגלים נאותים כמובן – אפשר להעריך כי גם יזקין לא יסור ממנה. אחרי הכול, הילד מחובר לאידיאולוגיה הזו. הוא לא משרת את הוריו, הוא משרת את עצמו.

רבינו הזקן בעל התניא לומד זאת מפרשה ארוכה בתורה. בסוף פרשת נשא מתארת התורה באריכות את הליך "חנוכת המזבח" והכשרתו לעבודה ראשונה,

והתורה חוזרת ומספרת 12 פעמים כי חינוך המזבח נעשה באמצעות הבאת המתנות של 12 הנשיאים ("כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת וגו'). שואל רבנו הזקן מה הקשר בין חנוכת המזבח והבאת המתנות? האם המזבח צריך מתנות? ! וכי לא היה הגיוני יותר לכבד את המזבח בלימוד תורה לכבודו? עונה בעל התניא את יסוד היסודות: "חינוך" הוא ליצור משיכת הלב כלפי הדבר והבאת מתנות יוצרת חיבור כזה.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח/קד: כתיב חנוך לגער על פי דרכו וגו' פירוש ענין החינוך של הנער על דרך משל כשמחנכים אותו ללמוד התורה [הנה] מצטרך האב לעשות איזה דבר חדש כדי להנהיגו ולהמשיכו שילך אל הרב ללמוד. והדבר חדש הנוסף הוא שהאב מראה לו חיבה יתרה שהולך גם כן עמו או שנותן לו מעדנים מיני מתיקה וכדומה בכדי לשעשע אותו, שעל ידי זה ימשיך לכו וללמד. שזה נקרא חינוך בלשון הקודש, שממשיכו לדבר הלימוד ההוא ... שמראה לו חיבה יתרה וכו"ל.

כעת אין פלא בכך שהתורה מתמקדת בחינוך ללימוד תורה ואינה מסתפקת בהקניית הרגלים. שכן מצוות מתקיימות

בהיותו ילד בן שבע יצא לחצר עם צלחת אבטיח. חבר ביקש פלח והוא נתן לו. אחרי שחזר הביתה, אמר לו אביו כי אמנם נתן את הפלח לחבר אך לא העניק בלב שלם. ואז אביו הקדיש דקות ארוכות כדי להסביר לו מהי מידת "עין טובה" וכיצד צריך לשמוח ביכולת להתאחד עם אדם אחר. הילד הקשיב לדברים בכובד ראש ומרוב צער על ההתנהגות שלו, הקיא את כל האבטיח שאכל.

האימא, הרבנית שטערנא שרה, נחרדה ואמרה לבעלה: "מה הנך רוצה מהילד"? אך הרבי אמר: "טוב שהבין את הדברים ולקח אותם לליבו – כך נקנית מידה טובה".

ליקוטי שיחות יט/41-40: מצוות, שנעשות עם דברים גשמיים, עיקר עניינם הוא לפעול באותם דברים גשמיים ובעולם בכלל, כדי לברר ולזכך את הדבר הגשמי (וכוחות נפשו) בהם מקיימים את המצווה. ולכן עיקר עניין המצווה הוא הקיום המעשי שלה ... לימוד התורה לעומת זאת נועד שהאדם יתאחד עם המושכל, הוא לא יתנהל בחייו לפי איך שנראה לו, אלא יחפש את האמת של ההשכלה וישיג את חכמתו ורצונו יתברך הטמונים בתורה.

מסקנת הדברים היא פשוטה ודרמטית: אם רוצים לשנות את עצמנו ואת ילדינו - אין לנו ברירה. עלינו להכניס משמעות ביהדות שלנו. אנו מוכרחים להתאמץ ולמלא את חיינו בתוכן יהודי. ברעיון, בסברא, בסיפור ובניגון. זאת הדרך היחידה לרומם את הנפש ולהיוולד מחדש.

כך מוצאים בכתבי אדמו"ר חב"ד כי החינוך החסידי השורשי, לא הסתכם רק במתן הוראות ויצירת הרגלים. כמובן שזה היה חלק מרכזי בחינוך, אך החינוך החסידי הצטיין בהקניית משמעות. האדמו"ר הקודם מליובאוויטש מתאר בשפה ציורית מעוררת השראה מהו בעיניו חינוך? הוא מספר

הילדים בראש

ימי 'בין הזמנים' הם זמן לחשבון נפש אצל ההורים: האם אנחנו רק 'אבא של שבת' או אבא במשרה מלאה? • פרשת השבוע מלמדת אותנו כיצד לחנך את ילדינו • וגם: מתי מתחיל חינוך הילדים

אדם צעיר עם תינוק ביד ושאל את הרב: "בני עתה בגיל חודש, וברצוני לשאול מאימתי עלי להתחיל לחנך אותו?" השיב לו רבי שמשון רפאל: "מלפני עשרים שנה".

התפלא הלה לתשובה מוזרה זו, וביקש מרבי שמשון רפאל שיסביר לו את דבריו. אמר לו ה"חפץ חיים": "כוונתי הייתה לומר לך, שעל האב מוטלת החובה קודם כל לחנך את עצמו, ואחר כך יוכל בנקל לחנך את בנו, ולכן אמרתי לך שהחינוך היה צריך להתחיל לפני עשרים שנה".

אז כשאנחנו רוצים לחנך את ילדינו לטוב, ומי אינו חפץ בכך? שומה עלינו קודם לחנך את עצמינו. הילדים כבר ימשיכו את העשייה הברוכה והטובה הזו.

ימי החופש הם ימים נאצלים של קירבה בין אב לבנו, אם לבתה. המשפחה מתאחדת ומתלכדת יחדיו, מה שכל השנה בקושי קורה. זו הזדמנות להכיר טוב יותר אחד את השני, ללמוד על מעלותיו/ה של הבן / הבת, לשבח אותו על פעילותו בכל ימות השנה, לעקוב מקרוב אחר גדילתו ובעיקר להעניק חום ואהבה, ו... דוגמא אישית.

לילדים יש חושים מפותחים מאוד, הם יודעים בדיוק איך ההורים מתנהגים ומשתדלים לחקותם בכל עת ובדייקנות מרבית. כבר מגיל שנתיים תשאלו את הילד מה הוא רוצה לגדול, הוא יענה לכם: "אבא גדול עד השמיים". בעיניו, אבא זה הרבר הכי נעלה, הכי חזק והכי מוגן. הוא מביט בו בעיניים פקוחות ומחפש אצלו מסתור ומחסה.

הבה נזכור את שלושת יסודות

החינוך: לא מחנכים בזבנג וגמרנו, אלא יש להשקיע בכך בכל עת; יש למחנך ולהורה להתחבר לחניך ולילד ובכך ניתן לחנכו כראוי, ואם נשכיל להעניק דוגמא אישית במעשינו, אז נגלה אותם מחונכים, כפי שרצינו ושאפנו, והיה זה שכרנו.

יחד שבטי ישראל
שבת שלום ומבורך
בן ציון (בנצי) נורדמן

היקרים. זו דוגמא של חינוך אמיתי ומסור, להישאר קשורים ומחוברים לחניך.

היסוד השלישי בתורת החינוך: פעם בא אל האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק אדם וביקש ברכה, שבנו ילמד היטב. ענה לו האדמו"ר: "אם אתה בא לבקש ברכה שבנך ילמד, זו סגולה נפלאה שגם הוא יבוא לבקש שבנו ילמד. אם אתה רוצה שאבן הוא ילמד - תתחיל אתה בעצמך ללמוד". הרי לנו שהדוגמא האישית היא הבסיס והעיקר לכל החינוך. איך שאדם מרגיל עצמו לחיות – ככה בדיוק יחיו ילדיו. לילדים יש בגנים את המשיכה לאבא, באופן אוטומטי הוא מתכנת את עצמו להמשיך את אבא. אדם שמעוניין שילדיו יהיו טובים

ומחונכים – עליו לחנך את עצמו בראש ובראשונה. ואת היסוד הזה ניתן למצוא בדברי הכתוב אותו הזכרנו: "ולמדתם אותם את בניכם". בתורה המילה "אותם" נכתבה בלי ו', ומשמעותה "ולמדתם אתם" – כי כשאתה בא ללמד ולחנך את בנך – קודם כל תדאג לחנך את עצמך. הוא כבר יחקה אותך. וכך לימדונו חכמינו "קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים".

מסופר על רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל, שפעם בא אליו

בימים אלו כשאנו נמצאים בבית עם ילדינו השהים בחופש - או ב"בין הזמנים" כפי שהוא נקרא בעגה הישיבתית - זה הזמן לבדוק את עצמנו, איזה מן אבא אני? איזה סוג אימא אני?

בכיתות הגן של רשת "מדעים ויהדות" בוחרים בכל יום שישי "אבא של שבת". הילד הנבחר יושב במרכז, 'מקדש' על היין ובוצע חלה, ובעיקר מחלק פקודות לימין ולשמאל. הוא "אבא של שבת" במשרה מלאה.

חשבנו פעם איך אנחנו נראים בעיני ילדינו? יש מצב שזה מצטייר בעיניהם בדיוק כמו אותו "אבא של שבת", שמגיע בכל סוף שבוע הביתה, יושב במרכז, מקדש על היין ובוצע את החלה, ובעיקר מחלק פקודות על ימין ועל שמאל?!

וכבר שאל פעם ילד פיקח את אמו: "מי זה האיש הזה שמגיע פעם בשבוע הביתה, צועק והולך לדרכו?!"

...

כהורים וכמחנכים בטח שאלתם את עצמכם לא פעם: אז איך מחנכים את הילדים? מהי הדרך הישרה בה נציעד את ילדינו?!

כשמדובר בחינוך הבנים ודור העתיד, אנחנו מביטים בתורה לראות ולבחון את הדרך בה נלך. בפרשתנו, פרשת עקב, אנו קוראים את ההוראה הבאה: "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך" (דברים יא, יט).

הכתוב, אותו אנו מזכירים בקריאת שמע פעמיים ביום,

בבוקר ובערב, מדבר על המשך הדורות, וכאן אנו למדים יסוד ראשון בחינוך: בכל הקשור ל"ולמדתם אותם את בניכם" יש להשקיע ולחזור ולהשקיע, שוב ושוב ושוב. חינוך הילדים הוא לא מאורע חד פעמי, אלא הוא נושא תמידי שיש להשקיע בו בכל עת – "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך".

היסוד השני בסוד החינוך: חכמינו מספרים לנו על רבי שמואל בר שילת שבצעירותו היה מורה ומחנך, הוא חניך ילדי ישראל ולימדם לקרוא ולהגות בתורה. לימים, מצאוהו מטייל בגינתו, וכששאלוהו לשלומו ענה ואמר: זה לי כבר שלוש עשרה שנה מאז פגשתי אותם ועדיין דעתי על תלמידי

**מרכז
התת"ים**

מבצעי בין הזמנים

פינת המבצעים

חליפות קולקציה קודמת

100

חגורות

10

מכנסיים דוגמאות

50

עניבות מיקרו

20-2 2

גרביים

10-2 3

קיץ חם

חליפות קלאסי 280

חליפות נוער 280

חליפות פרימיום 330

חליפות טורקיה 450

מחיר השקה

מכנסיים קלאסי/פרימיום

150-2 2

חפטים **30-50**

עניבות משי **100-3 3 / 50-1 1**

חגורות עור פרה **60**

*המבצעים תקפים בסניף ירושלים ובני ברק בלבד

רשימת
סניפים

נתיבות

שד' ירושלים

08-9248023 15

א'-ה' 10:00-22:00 יום ו' 10:00-14:00

ירושלים:

מלכי ישראל 41 קומה א'

02-6504074

א'-ה' 10:00-24:30 יום ו' 10:00-14:00

בני ברק:

ר' עקיבא 80 קומה א'

03-5523340

א'-ה' 10:00-22:00 יום ו' 09:30-14:00

"לשכוח את הילד באוטו?! אני?!!"

כן, גם אם אתם חושבים שלכם זה לא יקרה...
התעסקות בנייד, מתח וכל הסחת דעת,
עלולים לגרום לכם להמשיך לשגרת היום
במצב "אוטומט" ולשכוח מאחור את היקר לכם מכל.

אז הנה 2 עובדות שיעזרו לכם לזכור:

רכב סגור זה כמו תנור: בעשור האחרון נשכחו
קרוב ל-700 ילדים ברכב.
ב-30 מן המקרים זה הסתיים במוות.

יש מה לעשות!

אימוץ הרגלי בטיחות יכול להציל את הילדים.

- יוצאים מהרכב? ודאו כי הוא ריק מנוסעים
- נסו להימנע מדיבור בנייד
- שימו תזכורת, התקשרו לבן/בת המשפחה בסיום הנסיעה
- הניחו חפצים כמו ארנק וטלפון ליד הילד
- הקפידו לנעול את הרכב לאחר שיצאתם

קיימים בשוק מוצרים רבים למניעת שכחת ילדים ברכב
בדקו כיצד הם יכולים לסייע לכם.

ילדים לא שוכחים בחיים!

למידע נוסף, חפשו טיפים למניעת שכחת ילדים ברכב

צוריאל קריספל / סגן ראש העיר אלעד

חשיבות המצוות ה"קלות"

והיה עקב תשמעון (ז, יב) אם המצוות הקלות
שארם דש בעקביו תשמעון (רש"י)

טבעו של האדם, שאינו נותן לבו למצוות
הקלות והמנהגים הקטנים, אבל באמת, דווקא

הם אלו המעידים על הכרת האדם ואהבתו את
בוראו, ונביא דוגמא למצווה קלה שאדם דש
בעקביו, בדרך של לשון נופל על לשון, את סדר

נעילת הנעליים.
בשו"ע אוה"ח (סימן ב) בדיני לבישת
הבגדים, נפסק כך, "ינעול מנעל ימין תחילה ולא

יקשרנו, ואח"כ ינעל של שמאל ויקשרנו, ויחזור
ויקשר של ימין, כשחולץ מנעליו, חולץ של

שמאל תחילה".
והנה למי שחונך כך מילדותו או שהשתדל
להתרגל בזה, הרי זה כבר אצלו כטבע שני, אבל

למי שלא הורגל בזה, הדבר קשה עליו, מפני
שאדם נועל מנעליו באופן אוטומטי ואינו נותן

דעתו על מעשיו באותו הרגע.
וודאי שאם היו מראים לו שבכל פעם שהוא
נועל את נעליו שלא כמפורט בשו"ע, באותו

רגע נפצע ילד יהודי רח"ל באיזה מקום, פשיטא
ופשיטא שיותר מפעם אחת לא היינו צריכים
להזהירו, אלא שנדמה לנו, גם אחרי שידועה

ההלכה, שאין העניין חמור כל כך, הרי אין פה
עבודה וזה חלילה, לא ג"ע ולא שפירות דמים.
אנו מקלים ראש בשיחת חולין בביה"כ, בזמן

התפילה או בקריאת התורה, משחררים חרצובות
לשוננו כנגד פלוני או אלמוני, ולצערנו אף בזמן
פתיחת ההיכל, ולא נותנים דעתנו על חומרת

העניין והעיתוי, מה עשינו? בסה"כ אמרתי
לזה שיושב לצדי משהוא פעוט, מה כבר יכול

להיות?
אבל צריך לדעת שזהו שקר! יש כאן משהוא
חמור משלשתן – זהו ולזול בתורה ובמי שנתן

בברכת שבת שלום ומבורך
צוריאל

והיה עקב תשמעון (ז, יב) אם המצוות הקלות

שארם דש בעקביו תשמעון (רש"י)

טבעו של האדם, שאינו נותן לבו למצוות

הקלות והמנהגים הקטנים, אבל באמת, דווקא

הם אלו המעידים על הכרת האדם ואהבתו את

בוראו, ונביא דוגמא למצווה קלה שאדם דש

בעקביו, בדרך של לשון נופל על לשון, את סדר

נעילת הנעליים.

בשו"ע אוה"ח (סימן ב) בדיני לבישת

הבגדים, נפסק כך, "ינעול מנעל ימין תחילה ולא

יקשרנו, ואח"כ ינעל של שמאל ויקשרנו, ויחזור

ויקשר של ימין, כשחולץ מנעליו, חולץ של

שמאל תחילה".

אבל נתאר לנו, אחד הנוסע באוטובוס לאיזו
פגישה חשובה וגורלית עבורו, ובאמצע
הדרך מוריד את נעליו כדי להקל על רגליו,
מה עושה איזה זד יהיר לץ שמו שיושב
אחריו? לוקח בסתר נעל אחת וזורקה דרך
החלון... סופו של דבר, מגיעים לתחנה
שצריך לרדת, ומיודענו מחפש בקדחתנות
את הנעל, הנהג ממהר ולוחץ, כעת כל
הנוסעים עוזרים בחיפוש, ובסופו של דבר
הוא יורד מהאוטובוס בלי הנעל.

הקיץ הזה הולכים על בטוח והכל במקום אחד

סורגדור

תעשיות מתכת ואלומיניום
להרגיש בטוח!

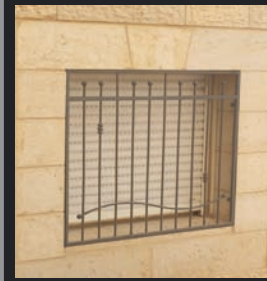
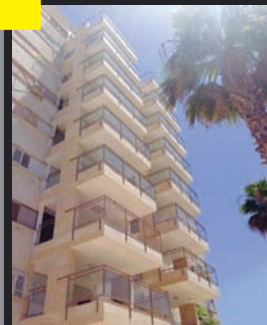
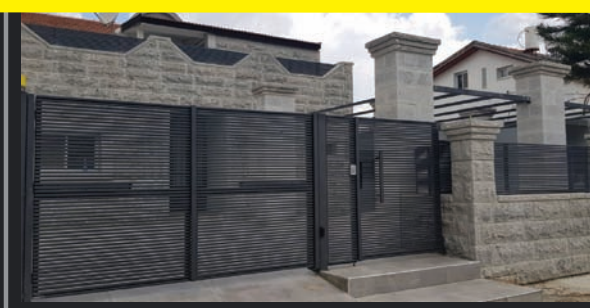
מחלקת ברזל

ביצוע והתקנת כל סוגי עבודות הברזל
סורגים | דלתות | גדרות ושערים מעוצבים | קונסטרוקציות מתכת

*** החל מ-365 ₪ למטר**

8* שנים אחריות

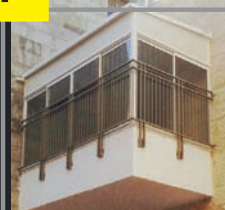
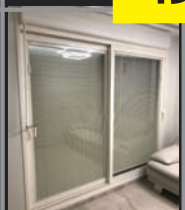
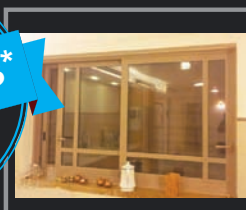
כל החומרים עוברים
תהליך כימי
למניעת קורוזיה

מחלקת אלומיניום
מובילים בעיצוב מוצרי אלומיניום
חלונות | דלתות | סגירת מרפסות (בשיטות מתקדמות ביותר)
חלונות בלגיים | תריסים | מעקות זכוכית

החל מ-795 ₪ למטר

3* שנים אחריות

מבצע קיץ רק עד ה-31.8.18 *לדגם סטנדרטי | מינימום 5 מ"ר | בכפוף לתקנון החברה

**מחירים מיוחדים
לקבוצות רכישה ולקבלנים!**

להזמנת יועץ ללא התחייבות:

1-700-555-055

בקרו באתר שלנו: www.soragdoor.com | מייל: soragdoor@gmail.com

סורגדור - המקצועיות, הניסיון והשירות המסור, עושים את ההבדל!
"סורגדור" הינה היצרן המוביל בתחום הסורגים ומוצרי אלומיניום
בכל חלקי הארץ. הצטרפו לאלפי לקוחות שבחרו בנו ותהנו מאיכות ושירות יוצאי דופן.

אדמו"ר קטן-גדול

לפעמים בחור צעיר מתקשה למצוא את עצמו בקהילה גדולה, בחסידות של אלפי נפשות, והוא מרגיש לא קשור ולא שייך • הפתרון: לשלוח אותו לקהילה קטנה יותר, לאדמו"ר 'קטן' שייתן לו יחס אישי ויציל את נפשו

רוחניות.

ואותם בני נוער זה מה שכל כך חסר להם, בין אם הם לא קיבלו את ההרגשה של השייכות מההורים שלהם ובין אם בשייכות שהם למדו או בחסידות או בקהילה שבה הם נמצאים. אותם אדמו"רים רבנים ומשפיעים 'קטנים' (שהם בעצם גדולים) נותנים להם את זה.

כל אדם בעולם, יהיה אשר יהיה, זקוק כמו למים להרגשה שחושבים עליו ואכפת ממנו ושהוא שייך לאיזשהו מקום, אז קל וחומר בני נוער שזה זמן ההתבגרות שלהם והם זקוקים לזה הרבה יותר מאשר מים לשתות.

אתן מספר דוגמאות, שמות של רבנים אדמו"רים ומשפיעים שמצילים אלפי נפשות. אתם יודעים כמה בחורים בני נוער הציל הרב גמליאל רבינוביץ או הרב יואל ראטה מניו יורק, או האדמו"ר מסאסוב או הרב דוד שטיינהרט? אני מכיר באופן אישי עשרות שהם הצילו.

אני לא אומר שכל בחור צריך את זה באותה רמה, יש בחורים שיכולים להסתדר בחסידות גדולה, אך המון בני נוער מרגישים אבודים, ואני יכול להגיד בבירור שרוב בני נוער הנושר אם הם היו מרגישים קשורים ושתומכים בהם - לא היו מגיעים לאיפה שהגיעו.

אותו בחור שהגיע אלי, ההורים שלו שלחו אותו לאדמו"ר שהמלצתי וברוך השם הוא החל לחזור לעצמו, היה לו קשה עדיין להישאר בשייכות שהוא למד בה, אז הוא עזב את הישיבה שלו ועבר לישיבה חסידית עם פחות לחץ, אבל זה בטוח שאותו אדמו"ר הציל את היידישקייט שלו, הוא רק עשה משהו אחד ובוזו הוא הציל אותו, הוא רק נתן לו את ההרגשה שהוא כל כך היה צריך אותה. שייכות.

אז הורים יקרים, הכי חשוב לפני הכל שתתנו לילדיכם הרגשה של שייכות, אבל עם זה תבדקו תמיד האם ילדיכם מרגיש קשור ומחובר לקהילה, לרב, למשפיע, לאדמו"ר, לישיבה שהוא נמצא בה, ואם אתם רואים שהוא לא מחובר תדאגו שהוא כן יתחבר, גם אם במחיר שהוא יעבור קהילה, ישיבה, אדמו"ר, רב או משפיע.

הרגשה של שייכות וקשר זה אחד הדברים החשובים שישפיעו על הרוחניות של הנער והעתיד שלו תלוי בזה. גם אם יהיה לו קשה בחיים והוא יתמודד אם הוא ירגיש קשור ושייך הוא לעולם לא יעזוב את הקן, אלא אם הוא ירגיש שהקן שהוא נמצא בו הוא לא מספיק חמים וטוב.

שבת שלום לכל עם ישראל היקרים לתגובות: machon.rot@gmail.com

הייתי תמיד ילד טוב ובחור טוב. הלכתי בתלם, אך הרגשתי שאני לא שייך ולא קשור. הרגשתי בודד בתוך קהל של אלפי איש בחסידות. רציתי וחיפשתי אדמו"ר שישאל עלי, שיהיה לי איתו קשר שאוכל לפחות פעם בשבוע לדבר איתו, שאדע שהוא חושב עלי. לא רציתי קופת חולים. אך לאדמו"ר שלנו מאוד קשה להגיע ולדבר איתו. לא תמיד אהבתי כל כך ללמוד ומה שתמיד למדתי והתנהגתי טוב היה רק בשביל לשמח את הוריי הטובים כל כך. אני לא מאשים אותו, יש לו אלפי חסידים, איך יש לו זמן להתייחס לכולם? זה פשוט לא אופציה כנראה.

"כך הכל המשיך עד שלפני כשנה פגשתי חברים. אולי הוריי יגידו שהם בחורים לא טובים. אבל לא יעזור לאף אחד כלום, אצל אותם חברים הרגשתי שייך, קשור, שאני שווה משהו. שוב לא הרגשתי בודד. מה שאני מחזיק את עצמי עד עכשיו לא ליפול לגמרי, זה רק בגלל ההורים שלי הטובים, בלעדיהם הייתי כבר מזמן עוזב את הכל."

"ואתה חושב שמישו בחסידות כזו גדולה יכול לשים לב אלי? אף אחד לא הסתכל עלי למרות שהתחלתי לזגוג", מספר הבחור, "לא אשקר לך, נחשפתי בשנה האחרונה להמון דברים שיצא לי בגללם החשק ללמוד ולהיות בישיבה. אז נכון, אני מאמין בהשם, אך לא מתאים לי להיות בישיבה ובפרט בחסידות שאנחנו משתייכים אליה."

הייתה לי עם הבחור שיחה מאוד רצינית, ובסייעתא דשמיא דברים התחילו לזוז כבר בפגישה הראשונה.

דיברתי עם הוריי לאחר הפגישה ואמרתי להם 'אם אתם רוצים להציל את הבן שלכם, תשלחו אותו לאדמו"ר מסוים שאגיד לכם. שם הוא ירגיש קשור ומחובר. אם לבן שלכם הייתה הרגשה שהוא מחובר למשהו, לאדמו"ר, למשפיע, לרב, היה לו יותר כוח להתמודד עם מה שהוא עובר'.

אנשים בעולם צריכים להרגיש קשורים, שייכים לאיזשהו מקום ושאיכפת לאנשים מהם. הם צריכים אדמו"ר או משפיע או רב שירגישו שהם יכולים להיות אתו בקשר ושאיכפת לו מהם, שהוא נותן להם הרגשה שהם שווים, שהם משהו בעולם הזה.

אני באופן אישי שולח לכל מיני, עשרות אדמו"רים משפיעים ורבנים שיש להם את הזמן להתייחס לנוער, שמצילים הרבה בני נוער בכך שהם נותנים להם הרגשה שכל כך הייתה חסרה להם.

אתם יודעים מה הכוח שלהם? יש להם כוח אחד, הם הצליחו לתת לאותם בני נוער שהיו בין השיטין הרגשה שהם שייכים למשהו, שיש רב שאכפת לו מהם, שהם חשובים ורצויים. אחרי שזה קיים פתאום מתברר שאין להם שום בעיה עם

לפני מספר חודשים ישבו אצלי זוג הורים וכך סיפרו לי: "בננו הבכור בן ה-17, תמיד היה לנו ממנו רק נחת, אנחנו היינו הורים מקסימים והוא היה ילד מקסים. קיבלנו רק שבחים ממנו תמיד, כשהיה בחיידר קיבלנו מהמורים וכשהיה בישיבה קיבלנו מכל אנשי הצוות. לא שמענו עליו אף תלונה. הוא היה בחור מושלם וגם אם רצינו להעביר עליו איזו ביקורת - לא היה לנו על מה. הכל היה טוב ומושלם עד לפני כשנה, אז הוא החל אט אט לקום מאוחר, להחסיר מסדרי הישיבה ופחות להקפיד על תפילות. ניסינו לדבר איתו אבל לא הועיל שום דבר, המצב רק נהיה גרוע יותר ויותר."

"הוזמנו מספרים פעמים על ידי הנהלת הישיבה להזהיר אותנו על המצב של בננו, שאם הוא לא ישתנה הוא יסולק מהישיבה. ושנה הבאה הוא לא יוכל להמשיך להיות בה. החלטנו לעצמינו, יהיה מה שיהיה אנחנו לעולם לא נעזוב את הבן שלנו, באיזה מצב שהוא יהיה, להיות הורים זה לא רק כשקל איתו וכשהילד עושה בדיוק מה שאתה חולם ורוצה... ואם הוא לא עושה בדיוק מה שאתה רוצה אתה זורק אותו... להיות הורה זה להיות איתו תמיד."

"לאט לאט הבן שלנו נפתח לפנינו והוא החל לספר שהוא יותר לא רוצה ללמוד בישיבה. נמאס לו להיות קשור לחסידות בה אנחנו משתייכים. אני לא מרגיש שייך ומחובר, לא לחסידות שאתם נמצאים בה ולא לאדמו"ר שלה. ממש לכולם. דמענו מכאב וליכנו התפלץ בקרבנו, אך חיבקנו אותו בחום והבנו שמהו עובר עליו. הגיעו אלינו שמועות מאנשים מהחסידות שלנו שהוא הכיר בחורים בגילו, חברים לא הכי טובים, והוא מסתובב איתם בלילות."

ההורים ממשיכים ומספרים לי בכאב: "אתה יכול לחנך את הילדים בצורה הכי טובה והכי בריאה. אבל חברים לא טובים יכול להרוס עבודה והשקעה של שנים. אנחנו נמצאים עם הבן שלנו בפרשת דרכים מאוד גורלית, ניסינו הכל כדי להציל אותו, נשמח שתדבר איתו."

הבחור נכנס אלי, היו לו שתי פאות ארוכות, כובע סמאט חסידי לראשו. פניו שדרו שהוא נמצא במצוקה. ישבתי עם הבחור ודיברנו. הוא סיפר לי על הוריי המקסימים שאוהבים אותו, ואז המשיך: "אנחנו חסידים בחסידות מאוד גדולה. אך אף פעם לא מצאתי את עצמי בתוך כל החסידות הגדולה הזו, תמיד חיפשתי קשר אישי עם האדמו"ר, אבל מאוד קשה להגיע אליו ולדבר איתו. חיפשתי רב, אדמו"ר או משפיע שיאחז לי אכפת ממני. שאהיה איתו בקשר, שאוכל לשאול אותו כל מה שאני רוצה."

"הייתי מאוד זקוק לזה אך רצונות לחוד ומציאות לחוד."

Gilizi

SHINOVER GROUP

תפעול ופיתוח חברות וארגונים.
תהליך מדויק, תוצאה חכמה.

**למחלקת גיוס הכספים
של 'שינובר גרופ'
בבני ברק ובביתר עילית**

**דרושים
אנשים
שרוצים
יותר!**

יותר פרנסה! יותר הנאה!

35 ש"ח לשעה + בonusים!

תנאים סוציאליים מלאים, אין צורך בנסיון קודם

סניף בני ברק: 077-9973814
סניף ביתר עילית: 077-9577041

**יש לך
די.אן.איי
של
מנהל?**

לרגל פתיחת מחלקה נוספת

דרוש
מנהל צוות
טלמרקטינג

העבודה במרכז העסקים
בבני ברק (B.B.C)

לפרטים: binifried85@gmail.com

קדשי קדשים

שתיטתו

שלושים שנה חלפו מאז האסון הנורא בו נהרגו ארבעה בחורי ישיבת גור מירושלים שיצאו לקעמפ בצפון • "כל ישראל" חוזר לרגעים הכואבים של החילוץ, שוחח עם הניצול שהיה במוות קליני ומבקש למעט מלעסוק בנושא שמעלה אצלו זיכרונות קשים, החלום של מרן ה'פני מנחם' שחזה את האסון וההיסטוריה של גשר בנות יעקב בירדן

|| יעוקי קצבורג ||

צפון

ש

לושים שנה חלפו מאותו ערב חשוך וומר בחסידות גור, שהיכה גלים – תרתי משמע – בכל שדרות הציבור החרדי, במהלכו טבעו למוות ארבעה מטובי בני החסידות, בחורי ישיבה מיישבת נר ישראל, לצעירים של חסידות גור בשכונת הבוכרים בירושלים. (הישיבה נסגרה לפני 7 שנים. י"ק.).

הבחורים אליהו זאב (אלי) פרידמן ז"ל, יצחק אליעזר קורניק ז"ל, יחיאל יוסף פרטיג ז"ל ודוד לודמיר ז"ל, שילמו בחייהם את מחיר בין הזמנים של קיץ תשמ"ח, שנחקק באותיות של מים ודם בתולדות ימי חסידות גור.

בחורי הישיבה יצאו ל'קעמפ' שהיה נהוג באותם ימים בחסידות גור, והשתכנו בישיבת 'שפתי צדיק' של החסידות השוכנת בחצור הגלילית, משם יצאו לטיולים וביקורים באתרים והאטרקציות הסמוכים ליישוב הגלילי. באחד הימים נסעו הבחורים לעבר נהר הירדן, והתיישבו למנוחה על הגדה הסמוכה לגשר 'בנות יעקב', אולם לא היה בכוונתם להיכנס למים, ולכן גם לא היו מצוידים כנדרש.

הסיבה להימנעות הרשמית מכניסה למים נמצאת בסיפור פלאי, שרווח בציבור באותם ימים, על חלום שחזה מרן ה'פני מנחם' מגור זי"ע, שאז כיהן כראש ישיבת 'שפת אמת' תחת הנהגתו של אחיו מרן ה'לב שמחה' זי"ע, שהיה נתון באותם ימים בחולשה גדולה. ה'פני מנחם' סיפר שראה בחלומו את אחיו הגדול מרן ה'בית ישראל' זי"ע, כשהוא מתרה בו 'פנחס מנחם, שמור על הבחורים שלך. שמור עליהם ממים עמוקים. חמירא סכנתה מאיסורא', ה'פני מנחם' היה נרעש מאוד מהמחזה שראה וביקש להעביר את דבר החלום לכל המשגיחים של ישיבות חסידות גור, בשילוב התראה ואזהרה להימנע מטיולי מים מכל סוג שהוא.

הדברים הכו הדים אצל כל בני החסידות. מסיבה זו נמנעו הבחורים לצאת לטיולי מים ולא תכננו להיכנס לתוך הירדן. התכנית המקורית הייתה לשבת בין ערבות הנחל על הגדה ולא לטעום את טעם המים כלל, אולם משראו את המים נוצצים מולם החליטו כמה מן הבחורים ש'רק' ישכשכו במעט את הרגליים במים הזורמים. החלטה זו התבררה אצל חלקם כהחלטה האחרונה שקיבלו בחייהם.

דקות אחרי שירדו למים החל הסחף. משאבת מים סמוכה גרמה למערבולת איומה שבלעה לתוכה את הבחורים,

שכאמור לא נערכו כראוי ונכנסו למים עם הבגדים הכבדים שעליהם, מה שהכביד על משקל גופם יותר והביא לשקיעתם בתוכי המים הזדונים.

אחד הבחורים החל להיסחף וחבריו בעקבותיו נכנסו לתוך המים כדי להצילו, במה שהתברר כטעות טראגית שגרמה לטביעתם. הבחורים שהיו בזירה לא היו מספיק מיומנים ולא ידעו מה לעשות, נתון כואב שהביא לכניסה של חלקם אל תוך המים במטרה להציל את חבריהם, אך כאמור, שילמו על כך בחייהם.

רק כעבור דקות אחדות עברו במקום צמד מטיילים שידעו לשחות והם מיהרו לקפוץ אל המים, במקביל כמה בחורים פתחו בריצה והזעיקו את כוחות ההצלה מבסיס צבאי סמוך. טלפונים ניידים עוד לא היו קיימים באותם ימים של שלהי תשמ"ח.

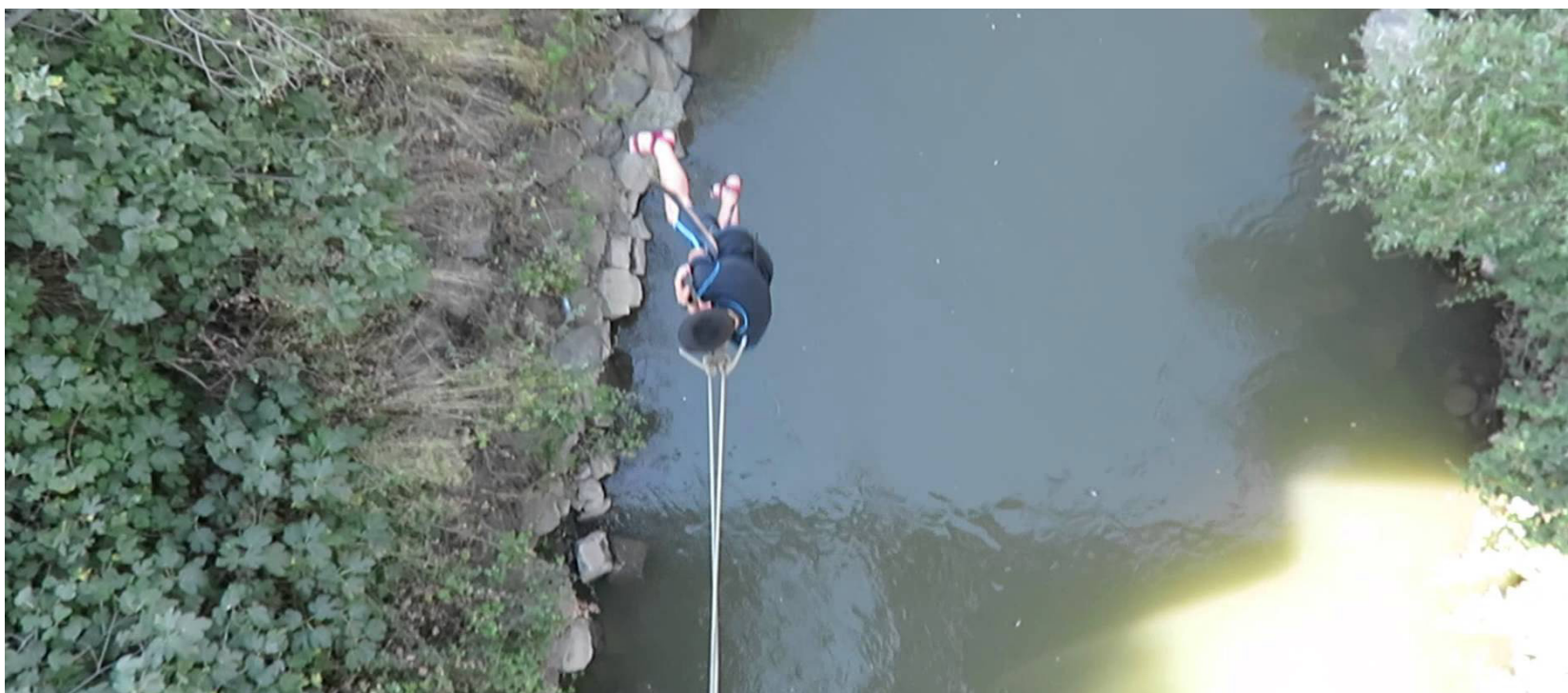
בסיומה של טרגדיה נמנו במקום 3 נספים, רק לאחר ספירה מחודשת מצאו כי חסר שם נוסף מרשימת הבחורים ששהו בטיול. אז התבררו ממדיו הסופיים והטראגיים של האסון: ארבעה בחורים מטובי בני החסידות. מפארי המשפחות שבעדה, עלתה נשמתם במצולות ים.

זק"א מאז ולתמיד

מנכ"ל זק"א ת"א, צבי חסיד, היה אחד מבחורי הישיבה שהיו באותו טיול. הוא היה אז בן 13 כמו יתר חבריו. כיום בתפקידו בזק"א ת"א לצערנו הוא רגיל לעסוק בגופות ובמקרים קשים וקשים במיוחד. זאת הייתה הפעם הראשונה בה הוא נחשף לאובדן של חיים מול עיניו. חבריו לקחו זאת בצורה קשה וחלקם נכנסו לטראומה משמעותית, אך צבי גילה כבר אז את חוש העסקנות שלו והפך למפקד האירוע. בשיחה עם "כל ישראל" מתאר צבי חסיד את שהתרחש: "ארבעת הנספים היו תלמידים בישיבה בה למדתי. ניצלתי גם אני מטביעה. אבל זה זכור לי כאירוע הראשון שטיפלתי כאיש זק"א בטיפול

באותם ימים חלום שחזה מרן ה'פני מנחם' מגור זי"ע, שאז כיהן כראש ישיבת 'שפת אמת' תחת הנהגתו של אחיו מרן ה'לב שמחה' זי"ע, שהיה נתון באותם ימים בחולשה גדולה. ה'פני מנחם' סיפר שראה בחלומו את אחיו הגדול מרן ה'בית ישראל' זי"ע, כשהוא מתרה בו 'פנחס מנחם, שמור על הבחורים שלך. שמור עליהם ממים עמוקים. חמירא סכנתה מאיסורא', ה'פני מנחם' היה נרעש מאוד מהמחזה שראה וביקש להעביר את דבר החלום לכל המשגיחים של ישיבות חסידות גור, בשילוב התראה ואזהרה להימנע מטיולי מים מכל סוג שהוא.

מסע ההלוויה ההמוני יצא מבית ההלוויות 'שמגר' בירושלים, דרך בית המדרש של החסידות ברחוב רלב"ח, כשהמונים מבני היהדות החרדית מלווים את הבחורים בדרכם האחרונה, כאשר הזוכרים את אותם ימים מספרים על מסע הלוויה אדיר כמוהו לא ידעה היהדות החרדית באותם ימים, כשהם מציינים את העובדה שהימים היו טרום הפילוג הכואב של תשמ"ט, וכל עם ישראל התאחד בכאב של המשפחות שהפך לאסון לאומי של היהדות החרדית כולה.

לתזכורת של האסון זו הזדמנות להזכיר לכולם שנוסעים לטיולים בימים האלו להיזהר ולשמור על כל הכללים. כללי הבטיחות לא להיכנס למים במקום לא מוסדר, וגם כשנכנסים בצורה אחראית, מסלולים וכל נושא אחר. מאוד להיזהר ולהישמר".

המקרה הזה גרם לך להתגרב בזק"א?
 "האמת שלא. לזק"א הגעתי בגלל שתפקידי בצבא היה זיהוי חללים. במבט לאחור התמודדתי בגיל צעיר עם מה שלאחרים היה קשה למרות שהם לא היו בכל שלבי האירוע. אנחנו מאמינים שכל דבר זאת השגחה פרטית. וכל דבר זה מלמעלה. ואם הגעתי לשם היה לכך רצון מלמעלה".
 "אני חושב שהסיפור הזה זעזע את כל המגזר החרדי ולא רק את חסידות גור. בכל הישיבות למדו מכך והיום אין טיולים לא מאורגנים ולא מסודרים".

ממוות קליני לחיים

בעיתון 'מעריב' למחרת האירוע, בתאריך י"ח אב תשמ"ח, נכתב: "ארבעה תלמידי ישיבת גור לצעירים ברחוב יהודית בירושלים בני 13-16, אליהו פרידמן, יחיאל יוסף קורניק, יצחק אלעזר ברנט, ודוד לודמיר, טבעו אמש בירדן ליד גשר "בנות יעקב" – שלושה מחבריהם זאב חסידה, אברהם ברנר, ויוסף חיים שלסר, אושפזו בבית חולים בצפת, שניים מהם

בנפטרם. תמיד הייתי מאלו שמתעסקים. נשארתי שם עם המשגיח רבי איצ'ה מאיר ספרנוביץ', היינו שם ממש בשלבים הראשונים ואפילו חתמתי על הזיהוי של הגופות, הוצאנו שלוש גופות וחשבנו שיש רק שלוש, אחר כך התברר שהיה הרוג רביעי".

איך בעצם קרה האסון?
 "היינו בקעמפ בישיבה בחצור הגלילית. והיה בעיקרון נקרא שלא נוסעים למקומות עם מים כי הייתה הוראה של הראש ישיבה, של ה'פני מנחם', לא להיכנס כלל למים בגלל חלום שחלם שהאדמו"ר הבית ישראל זצ"ל הגיע אליו ואמר לו שישמור על הבחורים שלו ממים. והחלום באמת התממש לצערנו הגדול".

איך קרה שכן נכנסתם למים למרות החלום?
 "הבחורים מאוד לחצו. והאחראי על הטיול אמר שנעבור במקום אחד ונשכשך קצת את הרגליים במים. אבל הבחורים כאשר כבר הגיעו קפצו פנימה עם הבגדים ולכן גם אחר כך היה קשה לחלץ אותם כי הם היו מאוד כבדים, וההמשך ידוע - ארבעה בחורים נספו ומאז בחסידות גור כבר אין קעמפים, ואם יש קעמפים לא נוסעים לשום מקום עם מים. זה לימוד לקח לדורות".

הרב חסיד עובר לדבר על הסכנות האורבות גם בימינו, מהיכרותו הקרובה כמנכ"ל זק"א: "גם היום צריך להיזהר ולהישמר גם במקומות שנראים שקטים. אני מבקר שם מפעם לפעם ועדיין המקום נראה שקט, בפינה הזו יש משאבה ששואבת את המים והיא עד היום סכנה לטביעה. מעבר

תיארו 4 מתושבי חצור הגלילית את האסון המחריד שארע במימי הירדן, ליד גשר בנות יעקב, בו קיפחו חיייהם 4 בחורי ישיבה מירושלים: 15 גימשו וניצלו == מפקד יחידת החילוץ: זה היה חוסר אחריות משווע: נערים שאינם יודעים לשחות נכנסו למים כצאן מובא לשחיטה == נעצר הרב האחראי על הטויל

ורשלים, שהתארחו בקריה החסידית בחצרו הגלילית, בהיותם בטיוול בצ' סון, ירחוץ במימי הירדן. מסוך לפני מוצאי יעקב. הקבוצה כללה כ-100 בני מוצא ולסודי הישיבה, שלוו במגיבים מבוגרים. כמה עשרות מתלמידי הישיבה, הנחמול לרדת לסי הירדן כשילופם מכבישים וחולצה וחלקם אף נפל עלולים.

מפקד מסיירת מרחב הלילי יוצא
מסעה יעקב גנות, הורה וכן קצו לא
היה האסון המסחרי, לעבוד את הט
יבנה קטורוביץ, האחרון לא חשב
יוליס, תלמידו הישבה, הלילה הר
ידוע יוצא מסיירת גנות לשפר, כי הם
דיווח ממונות תלביא עד היום את
הרב במר שוסט שלום ולחשידו בס'
עץ של מסיבת מות ברעלמו
אחמול 6.30.4 אח"צ הגיעו עש'
ורת תלמידו ישיבת ון העצירה מ'

מאת ירמיה גורן

ארבעה חלמידי ישיבת נור לצעירי
יום ברחוב יהודית בירושלים, בני
18-16, אליהו מירדמן, יחיאל יוסף
מרדוך, יצחק אלעזר בורנסקי ודוד
לודמיר. טבעו אספי בידון, ליד נשר
בנות יעקב. שלושה מתגוררים, ואב
השניים, אברהם בוגר ויוסף חיים של
סד, אישורו ב"ה בצמת. שניים מהם
שומרי הלילה.

המשך בעמוד 2

במהלך כל הסעודה שאל הפני מנחם כמה וכמה פעמים מה עם יהושע? מה קורה עם בנכם יהושע? המסובים חשבו שכוונתו של הפני מנחם היא למה שמובא בגמרא שבעבר היה נהוג לכנות את סעודת ברית המילה בשם 'ישוע הבן', אולם משהגיעו בהמשך הערב הידיעות המרות על שאירע באותם שעות באפקי זרימת הירדן, הבינו הכול את כוונתו הנסתרת של ראש הישיבה והרבי שחש כבר בשעת מעשה

שותררו הלילה.

מפקד משטרת מרחב הגליל, הורה זמן קצר לאחר האסון המחריד לעצור את הרב יצחק ספרונוביץ' האחראי על המסטיילים תלמידי הישיבה. הלילה הודיע נציג גנות 'למעריב' כי המשטרה מתכוונת להביא עוד היום את הרב בפני שופט ביהמ"ש השלום, ולהחשידו בסעיף של גרימת מוות ברשלנות.

”אתמול בשעה 18:10 אחר הצהריים הגיעו תלמידי ישיבת גור הצעירה מירושלים, שהתארחו בקריה החסידית בחצור הגלילית, בהיותם בטויל בצפון לרחוץ במי הירדן, סמוך לגשר בנות יעקב. הקבוצה כללה כמאה בני נוער תלמידי הישיבה, שלוו בידי מדריכים מבוגרים. כמה עשרות מתלמידי הישיבה התחילו לרדת למי הירדן כשלגופם מכנסים וחולצות וחלקם אף נועלים נעליים”, כתב העיתונאי יהודה גורו ב’מעריב’.

אחד הפצועים באירוע הוא ר' יוסף שלטר, הנחשב למקורבו של הגה"ח רבי דניאל חיים אלתר, בנו של מרן ה'פני מנחם' מגור ז"ע, בשיחה עם "כל ישראל" הוא אומר: "לא הייתי חי אז, אינני זוכר מאומה מן האירוע. צריך לשאול את האנשים שהיו סביבי, אני מרגיש שלא הייתי חי אז, קרה לי נס שאני בחיים. הדיבור בנושא מעורר אצלי רגשות לא טובים עד היום. חלפו כבר הרבה מאוד שנים ועדיף לא לדבר על זה".

ל"כל ישראל" נודע כי ר' יוסף שלסר היה אז במצב קריטי, ומצבו היה נחשב למוות קליני. ורק בנס יצא ממצבו והקים משפחה לתפארת.

אחד הפצועים באירוע הוא ר' יוסף שלסר, הנחשב למקורבו של הגה"ח רבי דניאל חיים אלתר, בנו של מרן ה'פני מנחם' מגור זי"ע, בשיחה עם "כל ישראל" הוא אומר: "לא הייתי חי אז, אינני זוכר מאומה מן האירוע. צריך לשאול את האנשים שהיו סביבי, אני מרגיש שלא הייתי חי אז, קרה לי נס שאני בחיים. הדיבור בנושא מעורר אצלי רגשות לא טובים עד היום. חלפו כבר הרבה מאוד שנים ועדיף לא לדבר על זה."

במלחמת יום הכיפורים הגיעו כוחות סוריים בודדים עד לבית המכס העליון, סמוך לגשר. ביום ראשון, 7 באוקטובר 1973, בשעת בוקר מוקדמת, ניתנה הוראה להכין את גשרי הירדן לפיצוץ במקרה שהצבא הסורי ינסה לחצותם. גשר בנות יעקב היה מוכן לפיצוץ כבר בשמונה בבוקר. לאחר כמה שעות ניתנה הוראה לפרק את חומרי הנפץ.

אסון גשר בנות יעקב הוא לא האסון האחרון בירדן, לפני כשנה טבע למוות בגשר אריק בנהר הירדן בגולן הרב שלמה זלמן בלוי ז"ל, תושב שכונת נווה יעקב בירושלים. היה בן 46 בפטירתו. הרב שלמה זלמן בלוי ז"ל נסע להתפלל בקברי צדיקים יחד עם ילדיו. בסיום המסע ירדו בני המשפחה לטייל סמוך לגשר אריק בנהר הירדן, וחלקם נכנסו למים. בתו בת ה-16 נקלעה למצוקה, והאב לא איבד את עשתונותיו וקפץ להציל את בתו, אך למרבה הצער טבע למוות.

העולם הראשונה. ב-25 בספטמבר פוצץ הגשר על ידי כוחות האימפריה העות'מאנית הנסוגים, אך נבנה מחדש. בשנת 1933 נבנה הגשר מחדש על ידי החוכרים של אגם החולה במסגרת העבודות לייבוש הביצות סביב החולה. הגשר היווה את אחד מ-12 נקודות הכניסה הרשמיות לארץ ישראל בימי המנדט הבריטי ושלטונות המנדט הקימו תחנת משטרה ליד הגשר. עם זאת, עיקר הביקורת על הנכנסים הייתה בראש פינה, דבר שהקל על המבריחים במהלך המרד הערבי הגדול נסגרה תחנת הגבול בלילה מטעמי ביטחון. בנובמבר 1938 נסגרה תחנת הגבול כליל ונפתח מחדש בשנת 1940.

ב"ליל הגשרים" שבין 16 ביוני ו-17 ביוני 1946 פוצץ הגשר בידי לוחמי ההגנה. תוך יומיים הקימו חיילי חיל המהנדסים גשר ביילי במקום והמעבר במקום חודש. ב-11 בינואר 1948, למחרת ההתקפה על כפר סאלד, שבוצעה על ידי ערבים שעברו את גשר בנות יעקב מכיוון סוריה, פוצץ גשר הביילי על ידי ההגנה וניזוק. בעקבות זאת הרס חיל המהנדסים של הצבא הבריטי את הגשר והקים במקומו גשר חלופי, שפורק לאחר מספר ימים. במהלך מלחמת העצמאות נערכו קרבות קשים באזור הגשר. הסורים הצליחו לכבוש את הגשר ולהשתלט עליו, ואף לכבוש את המושבה משמר הירדן הסמוכה לגשר, ב-11 ביוני 1948, והחזיקו בשטח עד מבצע ברוש שנועד להשמיד את ראש הגשר הסורי באזור משמר הירדן.

במלחמת ששת הימים הגיע אל הגשר גדוד 32, מחטיבה מרחבית 3, בפיקוד משה בן דרור (מוריס) אשר יצא מראש פינה מזרחה, חצה בגשר בנות יעקב ופעל באזור דרום רמת הגולן. לאחר המלחמה, הקים שם חיל ההנדסה הישראלי גשר ביילי, המצוי במקום עד היום ומשמש כגשר חירום חלופי.

במלחמת יום הכיפורים הגיעו כוחות סוריים בודדים עד לבית המכס העליון, סמוך לגשר. ביום ראשון, 7 באוקטובר 1973, בשעת בוקר מוקדמת, ניתנה הוראה להכין את גשרי הירדן לפיצוץ במקרה שהצבא הסורי ינסה לחצותם. גשר בנות יעקב היה מוכן לפיצוץ כבר בשמונה בבוקר. לאחר כמה שעות ניתנה הוראה לפרק את חומרי הנפץ.

עד 2007 היו קיימים שני גשרי ביילי במקום, האחד נועד לתנועת רכב ממזרח למערב והשני לתנועה ממערב למזרח. בשנה זו נפתח במקום גשר קבע מבטון לשני הכיוונים, ואחד משני גשרי הביילי נותר על מקומו לשעת חירום. ביוני 2009 נחסם הגשר הישן משני צדדיו עקב סכנה בטיחותית. בין היתר בגלל אסונות שהתרחשו במקום.

את המתרחש עם תלמידיו אהוביו. הבן יהושע ניצל בחסדי שמיים ושב לביתו בריא ושלם. בשולי האסון נזכרו רבים בסיפור שאירע שנים ארוכות קודם לכן, עם אביו של אחד הנספים הבחור יחיאל יוסף קורניק, החסיד בונים קורניק שהיה משמש בקודש אצל הרבי מרן ה'בית ישראל' מגור זי"ע. תקופה מסוימת חלה הרבי והצטנן והרופא הורה לרבי שלא לצאת לרחוב ללא צעיף. באחד הבקרים פנה הרבי לצאת לרחוב כמנהגו מדי בוקר ללא צעיף, בפתח נעמד המשב"ק רבי בונים קורניק והתעקש שלמען בריאותו של הרבי הוא מוכרח ללבוש צעיף, הרבי עמד על שלו שברצונו לצאת והמשב"ק חסם בגופו את יציאתו של הבית ישראל, מתוך חשש לבריאותו. כשראה מרן ה'בית ישראל' כך, אמר לבונים קורניק 'זה יעלה לך בילדים שלך'. קורניק השיב שהוא מוכן לשלם בחיי ילדיו אך לא יתפשר על בריאותו של הרבי. כשניתן עליו האסון הכבד הצדיק עליו החסיד רבי בונים קורניק את הדין ותלה את העונש באותו מעשה. כעבור כמה שנים נהרג לו ילד נוסף, גם הוא בנסיבות דומות בצפון הארץ. אך רבי בונים מעולם לא חזר בו ממעשהו, כשהוא מדגיש שנאמנותו לרבי ולבריאותו עולה על כל דבר אחר. לאחר האסון יצא לאור הספר "משברי ים - זיכרון ארבע" ובו דברי תורה של בני החבורה ושל הנספים באסון, וכן לקט קטעי עיתונות מהתקופה.

גשר בנות יעקב - ההיסטוריה והאסונות

הגשר עצמו שימש באלף הראשון לפני הספירה כחלק מ"דרך הים" אשר הובילה ממצרים לסוריה. במקום היה גשר עוד בתקופת האימפריה הרומית.

המקום שימש זירה לקרבות בין הצלבנים למוסלמים בתקופת מסעי הצלב. ב-1178 הקימו הטמפלרים את מבצר "שֶׁסְטָלָה" כקילומטר דרומית לגשר. ב-1179 כבש צלאח א דין את המבצר והרג את כל יושביו. הגשר נבנה בתקופה הממלוכית, כחלק מהרחבת דרך הדואר שהקים הסולטן ביברס, והמשיך לתפקד לאורך כל התקופה העות'מאנית. לגשר הייתה המיסעה הדו-שיפועית האופיינית לגשרים הממלוכים (ראה לדוגמה גשר יבנה) וחאן בצידו המערבי. באפריל 1799 הגיעו למקום חייליו של נפוליאון אשר ביקשו למנוע חדירת חילות טורקיים מאזור סוריה במהלך מסע נפוליאון בארץ ישראל.

ב-1918 הגיעו אל הגשר הכוחות המזוינים של בריטניה בדרכם צפונה, לקראת כיבוש ארץ ישראל במהלך מלחמת

אוצר באדמה

מזה שנים הרב יוסף מיכאל יוסקוביץ עוסק בחקר ארץ ישראל ובולש אחר הממצאים העתיקים שבאדמה, תוך מתן דגש לאג'יפטולוגיה - חקר מצרים העתיקה • ימי עיון וכנסים מלאי משתתפים, נואמים רמי דרג ופעילות שוטפת, הם חלק קטן מהפעילות חובקת האדמות של אגודת 'מטמוני ארץ', ששמה לה למטרה להביא לציבור החרדי את הארת התורה, כפי המתגלה בתחום הארכיאולוגיה • השבוע, בתום כינוס מפואר עם בכירי המרצים והמומחים, הוא יושב לשיחה עם יוסי גיטלר, והדף את ההאשמות על נטייה לחרד"ליות, ומתן חשיבות יתירה לארכיאולוגיה ארצישראלית על פני סדר הלימוד הישיבתי הנהוג בארץ ישראל

|| יוסי גיטלר ||

מאות אנשים הסבו בשבוע שעבר סביב שולחנות ערוכים, בהיכל המרכזי של אולמי 'תמיר' בציר גולדה מאיר בירושלים. לשיפולי שכונת עזרת תורה התקבצו צורבים צעירים לצד אנשי אדמה, תלמידי חכמים מופלגים לצד ארכיאולוגים בעלי שם, ומומחים ידועים בשלל תחומים. פניהם מועדים אל הכינוס השנתי של אגודת 'מטמוני ארץ', שעוסקת בחקר ההיסטוריה של ארץ הקודש, במגוון אופנים וכלים.

הנושאים שעלו לדיון על במת הנואמים היו שונים אלו מאלו, מגלגוליו הרבים של חלון התכלת וצבעו של בית המקדש שבנה המלך הורדוס, עד לשיעור כזית וכותבת, ועוד מנעד רחב של נושאים אקטואליים שעלו על השולחן והפוריום.

אחרי שהספיק קצת לנוח מהעבודה להכין את הכינוס השנתי, לנהל אותו בשעת אמת

כשאני מוצא את הנרות עליהם דיברו חז"ל בגמרא, זה נותן לי הבנה מוחשית יותר לדבריהם, או למשל את עשרים וארבע התכשיטים המוזכרים בישעיה ונמצאו בעיר אוגרית הסורית שהוזכרה למעלה"

ולשאת דברים, נאלץ יו"ר האגודה הרב יוסף מיכאל יוסקוביץ, להתמודד עם טענות שונות ומשונות שמוטחות בו, באגודתו ובמטרותיו. בפורומים מרובי משתתפים, העוסקים בנושאים מעין אלו, חיוו חלק מהאנשים את דעתם, שמטרת האגודה היא בכלל לקרוא תיגר על סדר הלימוד הקבוע בשיבות בארץ ישראל – לא פחות, כמו כן עלו טענות על נטייה ללאומיות ועל גוון חרד"לי שצובע את האגודה ומפעלותיה.

ההאשמה החמורה ביותר הייתה, שכביכול העומדים על האגודה מחזיקים בדעה שצורת הלימוד הישיבתית אינה מתאימה למרבית הבחורים החובשים את ספסלי הלימודים, ועל כן מוטל עליהם לצאת מעולמה של תורה ולהשתלב במקצועות שונים, כמו ארכיאולוגיה והיסטוריה יהודית חלילה, והכול במסווה תמים של רקע היסטורי לידע תורני נרחב. השבוע, פגשנו את הרב יוסקוביץ – חסיד גור מערד – וישבנו איתו לשיחה אחד על אחד, במהלכה ביקשנו יישוב לכל התמיהות שהועלו בשבוע האחרון. הרב יוסקוביץ עמד במשימה בהצלחה ובשורות

הבאות נפרוש את הצדדים. אז מהי האגודה ומה הן מטרותיה? "אגודת 'מטמוני ארץ' נוסדה לפני כמה שנים על ידי קבוצת תלמידי חכמים, היסטוריונים תורניים, עורכי ספרים תורניים, מומחים בארכיאולוגיה תורנית ואנשי חינוך מוערכים".

מי הם אנשי האגודה? "על חברי האגודה נמנים אישים ידועים בתחומיהם" משיב הרב יוסקוביץ, ומתאר את תחומי התמחותם של חברי האגודה, "חברי האגודה משלבים באישיותם תורה ומדע, השכלה גבוהה וחשיבות קהילתית. ביניהם יצוינו: הרב יהודה לנדי, היסטוריון וחוקר תורני; הרב אליהו סולוביצ'יק, חוקר תלמודי ואיש חינוך, הרב אברהם קוסמן רב ותלמיד חכם מופלג המוכר מכתבתו מזה שנים במוסף התורני 'קולמוס', ועוד רבים ונודעים".

רקע תורני מועשר

מה הביא אתכם להקים אגודה עם תחום עי-סוק די נריד?

"האגודה נוצרה מתוך הבנה בצורך השעה להעצמת ההעשרה התורנית של תלמידים, והרחבת זוויות הראיה שלהם בתחומים הנלמדים. אנשי 'מטמוני ארץ' מאמינים שהרחבה בלמידה ובצורות החשיבה, מעשירה את דעת התלמיד, מאפשרת לו לחוות את הלמידה בעוצמה רבה יותר ונותנת לו את הכלים להכיל בקרבו תחומי דעת רבים לשם ה' ולכבודו".

לאן אתם חותרים?

"ייעודה של 'מטמוני ארץ' להוות שלוחה בתוך מערכות החינוך התורני, שתעמיד לרשות התלמידים כלים שונים בתחומים מדעיים-תורניים", הרב יוסקוביץ מונה את תחומי העניין, "כמו ארכיאולוגיה, היסטוריה, חקלאות קדומה, הכרת הווי החיים הקדום

בכלל, הכרת הארץ ועוד, ככלי עזר לחינוכם התורני והעשרת זווית הראיה התורנית שלהם".

עוד מוסיף הרב יוסקוביץ להרחיב: "מטרתה של 'מטמוני ארץ' היא להעשיר את ילדי ישראל בהכרה חווייתית את הווי החיים היהודי הקדום. נכסי צאן הברזל של אומותינו, המקרא, המשנה, התלמוד והמדרש, מושחתים על הווי החיים של זמנם, שהשתנה עד זמננו לבלתי הכר. עובדה זו מהווה מכשול להבנת דברי חכמינו ומקשה על הלומד בהם להתמזג עם המסרים החבויים בהם. הכרה חווייתית של הנוער לצורת החיים הקדומה תפתח אצלו זיקה רגשית לעבר ולמה שהוא מייצג, תעצב אצלו את תחושת השייכות הקולקטיבית של עם ישראל ותעצים אצלו את תחושת האחריית האישית בשימור הערכים היהודים".

הרב יוסקוביץ מבקש להרחיב בשיחה איתנו על החשיבות שהוא רואה בפעילות המכון להבנה מיטבית ועמוקה של תורתנו הקדושה. "צריך להבין", הוא אומר, "שרבים מהמושגים התנכ"יים, שפת לשון הקודש, וכל הרקע הכללי של התורה אבד מעמנו ולא קיים כיום. מה שטמון בארכיאולוגיה זה היכולת להבין דרכה את המשמעות של דברים רבים שכתובים בתורה, ורק עם ההקשר הנכון אפשר להבין אותם כמו שצריך. את ההקשר הנדרש, עושה הארכיאולוגיה". מסכם הרב יוסקוביץ.

אפשר להביא דוגמא לדבר שלא ידענו את טעמו, והארכיאולוגיה גילתה לנו רז זה?

"כן", משיב הרב יוסקוביץ בהחלטיות, "יש כידוע איסור מן התורה לאכול בשר בחלב, אבל אין מי שנתן טעם לדבר. לאחרונה נחשפה באחת מערי החוף של סוריה, ראס שמרה אוגרית שמה – השוכנת בחלק הצפוני של רצועת החוף הים-תיכונית של סוריה – מנהג אלילי קדום, בו היו עובדי הע"ז עובדים את הפסל שלהם באמצעות בישול בשר בחלב, תגלית ששופכת אור על האיסור, שנראה כעת כמי שנובע מאיסור ע"ז, לפחות חלק

SB - 0527656787

להנציח רגעים בלתי נשכחים

סאראץ

מנצלים את הקיץ לצילומי חוץ

באווירה מיוחדת עם קונספט אישי.

מחכה למתוקים שלכם, שרה.

052-6102024

בקרו באתר שלי - www.saratz.co.il
דוא"ל - studiosaratz@gmail.com

ניו בורן / קייק סמאש / חלאקה / ילדים / בת מצווה / הפקות / תדמית / צילומי חוץ... ועוד.

מהסיבות שלו. צריך לציין כאן שהרמב"ם כבר משער שהיה מנהג אלילי שכזה, ולפיכך אסרה התורה בשר בחלב, הממצאים עליהם אנחנו מדברים מוכיחים שמשנה (בן מיימון) אמת ותורתו אמת.

"עוד דבר זה בתכשיט המצרי הקדום 'דודפת', שנראה כמו תעתיק מושלם של תפילין בני ימינו. כאן הממצא העתיק עולה בקנה אחד עם דברי חז"ל 'טט בכתפי שתיים', כשהכינוי 'כתפי' מכון ככל הנראה ל'קופטי' – השם הלועזי של מצרים".

בין לאומיות ליהודיות

מכל מכלול הפעולות ניכרת השקעה מאסיבית בהוכחות שאתם באגודה מנסים

הרב יוסקוביץ, כמו גם חוקרים רבים נוספים, מצביעים על מקום מסוים בו יש סיכוי רב להימצאותם של האבנים, אך למרבה הצער האבנים האמורות נמצאות בשטח A, אזור הנמצא בשליטה מלאה ביטחונית ואזרחית של הרשות הפלשתינית, והדבר מהווה מוקש בינלאומי חמור

להביא על ההיסטוריה היהודית פה בארץ ישראל, מה שמזכיר במקצת את פעילותם של פעילי ימין חרדיים, שעסוקים מבוקר עד ליל בהוכחת בעלות על ארצנו הקדושה. חלק מאנשי הזרם החרד"לי מאמינים במצוות ישוב ארץ ישראל כמשהו נעלה שאין למעלה הימנו, וכל מאווים ומרצם מנתבים לעבר הזה, המיינסטרים החרדי רחוק מכל זה כמטחוי קשת, אין אצלנו אנשים, וודאי שלא ברמה רוחנית גבוהה, שישקיעו את עצמם בחקר תולדות העם היהודי וארץ ישראל, אותנו חינוכו ללימוד תורה, גמרא ש"ס ופוסקים, ופחות בהתעסקות בהיסטוריה וממצאים מסוגים שונים. האם אינך מבין ללבם של אלו שטוענים שהפעילות באגודה שלכם מובילה למחוזות הלאומיות, ולא עולה בקנה אחד עם ההשקפה החרדית הטהורה? השאלה הזו מצליחה להרגיז את הרב יוסקוביץ, שממהר להגן בלהט על מפעל

חייו. "כמה שאנו יותר קרובים לה' ויותר מעוניינים להבין את התורה, כך הצימאון שלנו לממצאים בשטח גובר והולך", הוא נותן את הפתיח למשנתו הסדורה, וממשיך: "באחד הכינוסים כששמעתי איזה חכם בעיני עצמו מתייחס לכינוסי הארכיאולוגיה כאל 'ציוניזציה' של הציבור החרדי, הגבתי וכי מה מעניין אותו (את המגזר החילוני. י"ג) ארכאולוגיה? – הוא הרי לא מאמין בתורה ובקדושתה, ואין לו כל כוונה לקיימה, אז מה משנה עבורו מה הפירוש בפסוק זה, או בדברי חז"ל אלו, מה יש לו להשקיע בהיסטוריה של יהודים שלא היו מוכנים להסתכל בעיניו", הוא מסביר לנו על דרך השלילה, ועובר לאופציה החיובית "לנו המאמינים בתורת משה ובכל הגה והגה מדברי חז"ל, חשוב להבין כל פרט ופרט ככל הנצרך".

והוא מרגיש: "כשאני מוצא את הנרות עליהם דיברו חז"ל בגמרא, זה נותן לי הבנה מוחשית יותר לדבריהם, או למשל את עשרים וארבע התכשיטים המוזכרים בישעיה ונמצאו בעיר אוגרית הסורית שהוזכרה למעלה".

אבני יהושע בן נון

"יתירה מכך", מוסיף הרב יוסקוביץ, "חלק נכבד ממטרתנו היא להכשיר מרצים מומחים בעלי שם עולמי, שידעו להשיב לתינוקות שנשבו בבחינת דע מה שתשיב. חלק מכך אנו עושים כבר היום, אני אישית", מעיד הרב יוסקוביץ, "השקעתי רבות ומצאתי חומר מצרי רב, המספר רבות למשל על מכשף כושי שעשה חושך שלושה ימים ושלושה לילות, ועוד כמה מהמכות".

יש לכם איזה יעד נכסף שאתם חולמים לכבוש?

הרב יוסקוביץ פותח בסוג של וידוי אישי: "החלום שלי הוא למצוא את האבנים עליהם כתב יהושע בן נון את התורה, ההתרגשות שדבר כזה יביא, מלבד התועלת להכריע בין הספר תורה האשכנזי הספרדי התימני האיטלקי וכל היתר, הרי שאין ספק שרבים מאחיו התועים ירוצו לשמוע את דבר ה' כשהדבר יוכח בצורה כה אותנטית".

יש לכם קצה חוט של מיקום כלשהו?

הרב יוסקוביץ, כמו גם חוקרים רבים נוספים, מצביעים על מקום מסוים בו יש סיכוי רב להימצאותם של האבנים, אך למרבה הצער האבנים האמורות נמצאות בשטח A, אזור הנמצא בשליטה מלאה ביטחונית ואזרחית של הרשות הפלשתינית, והדבר מהווה מוקש בינלאומי חמור, "כיום", מנסה הרב יוסקוביץ להתעורר, "כאשר דולנד טראמפ נמצא בבית הלבן הדבר קל מעט יותר, אך עדיין מדובר במאמץ רב, וכמובן", הוא מוסיף, "מדובר בסכומים עצומים, אבל מי יודע אולי יום אחד נצליח".

באופן כללי משקיע הרב יוסקוביץ את כישורונותיו בחקר מצרים העתיקה, מקצוע הנקרא בשפה המקצועית אגיפטולוגיה. כמו גם בלימוד מעמיק של זמן יציאת מצרים. העדויות המצריות הרבות אותם הוא מציג, הם לטענתו טיפה מן הים, לעומת מה שייחשף כאשר ישקיעו בכך את כל האנרגיה והכלים.

החוקר שחוסל בוועדת פיל

אחת התגליות שנחשבים אצל הרב יוסקוביץ לגולת הכותרת, נוגעת למלחמה של היהודים עם הממלכה הבבלית בחורבן בית ראשון. מה שמדהים בממצאים האלו הוא, שמי שהביא לגילויים הם דווקא דיוני ועדת פיל של המנדט

בברון כובעים

לא יוצאים

לבין הזמנים

לקראת חופשת בין הזמנים ביקרנו במעצמת הכובעים "ברון כובעים" וערכנו ראיון בלעדי עם הבעלים של הרשת ר' ראובן בוכריס שגילה לנו כיצד נערכים ברשת לימי בין הזמנים בהיכלי הישיבות וכן על הנעשה מאחורי הקלעים של ייצור הכובעים על הקולקציה החדשה שנחתה לאחרונה מהמפעל המוביל בעולם וגם על מגמת ההתרחבות של הרשת ופתיחת סניף נוסף. ראיון בניחוח קייצי.

חננאל אזואלוס

חנניות הרשת נמצאות בכל ריכוזי הערים החרדיות מהצפון ועד הדרום בדגש על הפריפריה, יש לנו כמובן את חנות המפעל בבני ברק, עוד סניף מרכזי של הרשת נמצא בירושלים ברחוב יחזקאל, ובנוסף באלעד במרכז המסחרי נחלת יצחק, וכן במודיעין עילית, בביתר עילית, בבית שמש, באשדוד, ברכסים, ובנתיבות, אך זה לא מספיק אנחנו רוצים להגיע לכמה שיותר מקומות כיאה לרשת הנחשבת למובילה בענף אני לא יכול לשאת את המחשבה שלקוח יבזבז שעות רבות כדי לרכוש כובע, היום כובע זהו אולי הפריט הכי מזוהה עם בן תורה מעניין לציין שראיתי בשם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי על חשיבות חבישת כובע בעת התפילה וגם בשעת ברכת המזון יש כאן גם היבט הלכתי לחבישת המגבעת ולכן חייבת להיות לו רמת נגישות גבוהה".

מה לדעתך הסוד של ברון איך הפכתם למעצמה?

ר' ראובן "אני חושב שזה שילוב של כמה גורמים ראשית הניסיון הרב שיש לנו אני אישית נמצא שנים רבות בענף למדתי ואני ממשיך ללמוד אותו כל הזמן, אנחנו מגיעים מעולם הישיבות ומכירים אותו היטב ובנוסף אנחנו ערים כל הזמן לדרישות הצרכן בהקשר זה אני יכול לומר כי אצלנו בברון דואגים לחדש קולקציה בתדירות גבוהה, אצלנו לא מתפשרים על איכות הכובעים החל משלב של ייצור חומרי הגלם וכלה בעיצוב המיוחד לו זוכה כל כובע, אנחנו מביאים את הדברים היקרים ביותר הקיימים בשוק אך עם זאת שומרים על מחירים שווים לכל כיס, איך אמר לי פעם לקוח בברון לא צריך לקחת משכנתא כדי לרכוש כובע, אנחנו יודעים שהכובע הוא פריט לבוש ראשון בחשיבותו אצל משפחות בני התורה אך דא עקא שהם אינם יכולים להרשות לעצמם לשלם סכומים מוגזמים לרכישת הכובע ממש בשביל זה יש את ברון כובעים ובי"ה הקהל מצביע ברגלים ואומר את דברו, עוד דבר שלדעתי מייחד את ברון זאת הפריסה הרחבה של הרשת אגב ברון היא הרשת היחידה שחגגה סיום ש"ס של לקוחותיה וחידשה מושג של לימוד תמורת כובע בשנה שעברה".

ספר לי על הקולקציה החדשה שהגיעה למדפים

"אני שמח מאוד לספר מעל דפי העיתון ללקוחותינו הרבים מהמגזר החסידי שמהיום יש להם כתובת אחת הרשת שלנו ברון כובעים התחדשה עם כובעים עגולים של המותג היוקרתי "רואצ'ה" לא תמצאו מגבעת דומה בשום מקום אחר. זה מגיעה לאחר שראיתי ביקוש עצום למגבעות עגולות ראיתי שנתח נכבד מלקוחות הרשת הוא חסידי ואין שום סיבה בעולם שהם לא יחבשו כובע האיכותי ביותר שקיים כפי שכבר הזכרתי בברון הלקוח והשירות ללקוח לפני הכל זה מתבטא בפתיחת סניפים קרובים וגם בהתאמה לצרכנים לדרישותיהם אני תמיד עם יד על הדופק בעניין הזה".

אתה יכול לגלות לקוראים קצת מאחורי הקלעים של ייצור המגבעת

"תראה בעניין הזה אני יכול לומר לך שאני באופן אישי עומד אחר תהליך הייצור מקרוב ויורד לפרטים ולו הקטנים ביותר, אני נוסע כמה פעמים בשנה למפעלים שלנו ברחבי אירופה אם זה בספרד פולין הונגריה ועוד מקומות כדי להיות מעורב בכל תהליכי הייצור של הכובע כבר מהשלב המוקדם של הפרדת סיבי הלבד והכנתו, על אף שהנסיעות האלו גוזלות לי זמן רב עם המשפחה אני עושה זאת בשמחה כדי שבסופו של דבר הלקוח ייצא מרוצה, תראה מדובר בתהליך ארוך ומורכב הכנת מגבעת דורשת ידיים רבות לעיתים אורך זמן רב של צביעה תפירה עיצוב גיהוץ ועוד עד להגעתו למדף ישנם היום בשוק הרבה חומרי גלם זולים אצלנו יורדים לפרטים הקטנים ביותר הכל חייב להיות ברמה גבוהה אמנם יש לנו כובע צמר למי שאין ידו משגת כובע לבד אבל גם בזה משתדלים שיהיה כמה שאפשר ברמה גבוהה".

לקראת ימי בין הזמנים אלו מבצעים אתם מכינים לנו?

"ברון יוצאת גם הקיץ הזה במבצעים מיוחדים כל הכובעים שמחירים עד 900 ₪ יימכרו ב490 ₪ כובע מאה אחוז לבד תוצרת אירופה רק 390 ₪ במקום 750 ₪ כל הכובעים שמחירים עד 350 ₪ רק 190 ₪ אז רוצו מהר לפני שייגמר".

כמה מילים על הסלוגן שבחרתם הקיץ

"הסלוגן שלנו לאן שתלך ברון כובעים איתך מבטא את החיבור שלנו ללקוח לא משנה התקופה המקום הגיל זה תמיד בראש ברון כובעים שזה בעצם הסלוגן הקודם שלנו הכובעים שלנו נמצאים בישיבות בבתי הכנסיות וגם בצימרים היום כולם יודעים ברון כובעים". ר' יעקב בוכריס מבעלי הרשת "ראיתי הרבה מפעלים מקרוב ויש לי שעות רבות של עבודה על כובעים הכובעים של ברון עשויים מחומרי גלם הטובים ביותר אנחנו משתדלים להיות הגונים לא שווה לעקוץ לקוח בשביל עוד כמה שקלים" ר' שמעון בוכריס "ברון הפכה לשם נרדף לשירות אמנות ומקצועיות".

כשאנחנו נערכים לקראת פרידה מבקש ר' ראובן הבעלים להעביר מסר מעל דפי העיתון ללקוחות הרשת "בברכת וקווי יחיליפו כח אשריכם עמלי התורה עליכם העולם עומד תהנו ותחזרו לזמן אלול עם כוחות מחודשים וכן אלו שמתחילים את דרכם בעולם הישיבות בהצלחה אנחנו כאן בשבילכם בכל עת תתחדשו".

חודש אב הגיע ואיתו הגיעו יומי דפגרא כפי שהם מכונים בעולם התורה. לאחר חודשים רבים של עמל ויגיעה שבים בחורי החמד מהסטנדר אל משפחתם ומתכוונים לזמן אלול העומד בפתח וביניהם אלו שיתחילו את דרכם בישיבות הקדושות. ובנוסף לאחר הפוגת ימי בין המצרים שבה ומתחדשת עונת השמחות של הקיץ. כל אלו מביאים לקצב רכישת מגבעות שרק גדל בתקופה זאת של השנה מי שנערכת לכך היא "ברון כובעים" הרשת הגדולה והמובילה בעולם היהודי בענף הכובעים.

בתקופה זאת של ימי בין הזמנים יודעים בברון כי הביקוש של כובעי הרשת רק הולך וגדל מספר הלקוחות בימים אלו הולך ומתעצם. ברשת ברון שהשירות ללקוח הוא המוטו המרכזי שלה החליטו להיערך לכך מבעוד מועד ותיגברו את צוות המכירות ונותני השירות בכל הסניפים. כאשר השנה גולת הכותרת היא ללא ספק חנוכת הסניף החדש והמפואר בחיפה בה יש ריכוז גבוה של בני תורה. ברשת לא נשארו אדישים לבקשות של לקוחות מהכרמל ומעתה הם ייהנו מחנות גדולה ומרווחת בסמיכות לביתם. בברון מציינים כי הסניף החדש ייתן מענה לכלל תושבי הצפון שרוצים לרכוש את המגבעות הייחודיות של ברון אך על כך בהמשך.

עוד בשורה משמחת שהגיעה מברון כובעים היא ללא ספק מגמת ההתחדשות כאשר לאחרונה נחתה קולקציה מרהיבה של כובעים עגולים של המותג הספרדי היוקרתי "רואצ'ה" שרשת ברון היא היבואנית הבלעדית שלו בארץ. מאוחר יותר הסביר לנו הבעלים כי ברשת ברון דואגים לכלל הלקוחות ושנוכחו לדעת את הביקוש הגדול לכובעים במגזר החסידי דאגו למלא את המדפים במגבעות האיכותיות ביותר הקיימות בשוק גם עבור מגזר זה.

פתיחת הסניף החדש בצפון שהפך לשיחת היום ברחוב החרדי והגיע גם לאוזנינו, וכן לקראת יומי דפגרא של חודש אב בהם יוצאת הרשת עם מבצעים חמים כל אלו סיפקו לנו סיבה טובה להגיע שוב לביקור בחנות המפעל של הרשת הממוקמת ברחוב רבי עקיבא כדי לפגוש פנים אל פנים את האיש והמהפכה האיש שקבע סטנדרטים חדשים בענף הכובעים ומי שרואה את הלקוח לפני הכל הלא הוא הבעלים ר' ראובן בוכריס הי". שמענו ממנו על מגמת ההתרחבות וההתחדשות ברשת וכן איך הפכה ברון למעצמה ועל הקשר שכל בן ישיבה יודע אמרת בין הזמנים אמרת מבצעים בברון. כאשר כובעים ממיטב המותגים עפים מהמדפים במחירים שלא תמצאו בשום מקום דבר שכבר הפך למסורת בשנים האחרונות. אכן אווירת בין הזמנים בעיר התורה ילדים מהלכים ברחובה של עיר אוחזים בגלגל ים רכבי הסעה מעלים נוסעים עם מזוודות בדרכן לנופש אך בברון עולם כמנהגו נוהג בברון לא משנה מה התקופה בלוח השנה המקום מלא לקוחות וכמו שציפינו לקוחות רבים גודשים את החנות, ניתן לראות בחורי ישיבות רבים המודדים כובעים שונים, נערים שעומדים לקבל עול מצוות שהגיעו עם בני משפחותיהם לרכוש את הכובע הנכסף, גם חתנים שלפני סגירת אולם ומדידה של הפראק הגיעו לרכוש את כובע הדגל של הרשת מבית "רואצ'ה" עם העיצוב הייחודי.

אנחנו מנסים לפלס את הדרך בין הלקוחות הרבים בסמוך ניתן לראות נער צעיר שהחליט לרכוש מגבעת מדגם "פנתר" שהפך לשם דבר בקרב תלמידי הישיבות, עוד כמה צעדים והנה בחור נוסף מודד כובע "צירבו". ואז ראינו אותו - כובע הדגל של הרשת "הרואצ'ה" עליו נאמר תורה מפוארה בכלי מפותח אשר הפך לפופולארי מאוד בקרב החתנים ובכלל לכל הרוצה לשדרג את הופעתו, רשת ברון היא כאמור היבואנית הבלעדית של המותג הספרדי.

מאוחר יותר יאמר לנו הבעלים כי הכובע ללא ספק קבע סטנדרטים חדשים בשוק, וכי לאחרונה הגיעה למדפים קולקציה חדשה שלו עם עיצוב חדש בדגש על עיצוב השוליים והראש מה שמעניק לכובע מראה ייחודי, ואכן לאחר מבט קצר ניתן לקבוע כי הוא אינו דומה לשום כובע אחר.

והנה אנחנו פוגשים את האיש והמהפכה מי שאחראי על מעצמת הכובעים הגדולה ביותר בעולם הבעלים של רשת "ברון כובעים" ר' ראובן בוכריס אשר משקיע את רוב זמנו ומרצו לטובת הלקוחות. עדות לכך ראינו כאשר לקוח שמבקש שירות נענה על ידו כאשר הוא מתאים לו כובע שוב ושוב כאילו שלא מדובר בבעלים שזמנו יקר. נדמה לי אני אומר לבן שיחי כי מחזה כזה יכול להפתיע איש זר אך מי שמכיר את האישיות של הבעלים ומעשה החסד הרבים הקשורים בשמו כלל לא יתפלא זהו האיש. בתחילת שיחתנו אנחנו מבקשים לעלות את חיפה על ראש שמחתנו ולשמוע על פתיחת הסניף המדובר בעיר

תתחדשו לרגל פתיחת הסניף החדש אתם לא מפקינים להפתיע

"תודה לא יכולנו להישאר אדישים לכך שחלק מהסניפים לא כל כך נגישים ללקוחותינו אמנם

הבריטי, שהיה צריך לקבוע את עתידו של ארץ ישראל לאלו ידיים לתת אותו. "בשונה מהזמנים הקרובים לנו בהם ההיסטוריה מתועדת מכל הכיוונים, בעיקר מהצד המנצח, אבל לא רק, כמו גם מחורבן בית שני עליו כתב בהרחבה יוסף בן מתתיהו – יוסיפון תנא לפי האברבנאל, בוגד ומומר לפי רבי יצחק אייזיק הלוי בעל דורות הראשונים", פותח הרב יוסקוביץ בהצגת ממצאי מחקרו המקיף. "הרי שמחורבן הבית לפני למעלה מאלפיים וחמש מאות שנים, התייעוד הינו רק באופן כללי על עם ה' שנפלו בחרב, ואין בידינו פרטים רבים על מהלכי הקרבות, התכסיסים, ההצלחות, הכשלונות, אפילו מספר היהודים שנהרגו בחורבן הבית לא מוזכר בשום מקום". הרב יוסקוביץ מסייג ומציין שקיים תיעוד נדיר יחסית מאחד הקרבות, שמופיע בעקיפין בדברי הנביא (ירמיהו לד ו-ז) וְנִדְבַּר יְרֵמְיָהוּ

חוקר בשם יגאל ידן חפר במצדה - המבצר האחרון בו הגינו על עצמם בחירוף נפש אחרוני המורדים ברומאים, אשר נהפך ל'מיתוס' של הציונים אשר קידשו והעריצו את כוח הגוף, ושמירה על הכבוד העצמי, וביכרו להחשיב את הלוחמים שהתאבדו תוך כדי הריגת נשיהם וילדיהם, העיקר שלא ליפול בשבי הרומאים

הנביא אֶל צִדְקָיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּירוּשָׁלַם: (ז) וְחִיל מֶלֶךְ כָּבֹל נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתָרוֹת אֶל לְכִישׁ וְאֶל צֹזְקָה כִּי הִנֵּה נִשְׁאָרוּ בְּעָרֵי יְהוּדָה עָרֵי מִכְצָר: - "הרי שיש לנו תיעוד נדיר מהזמן בו כל ערי המבצר כבר נחרבו מלבד ירושלים לכיש ועזקה. לא קל לשער ולדמיין את ערי יהודה הנופלות בזו אחר זו ולוחמיהם ותושביהם אנשים נשים וטף מובלים החוצה מי לחרב ומי למוות. "תיעוד נדיר נוסף מופיע ומבצבץ לנו מעמקי האדמה, מהשלב שלאחר מכן – כש'עזקה' נפלה, ולוחמי לכיש עדיין מצליחים להגן על עירם בחירוף נפש". מה מקורו של התגלית המרעישת, מסביר לנו הרב יוסקוביץ את הרקע שהוביל למציאת התיעודים: "הימים היו תרצ"ו ימי עבודת ועדת פיל - ועדת חקירה מלכותית שהוקמה

על ידי הבריטים, לדון בשאלת ארץ ישראל, היה זה אחרי סדרת פוגרומים ערביים הידועים בשם 'המרד הערבי הגדול', והשאלה למי שייכת הארץ הדהדה בחלל. "באותה תקופה ממש חוקר בריטי בשם ג'יימס לסלי סטרקי חפר בעיר לכיש, ומצא שם צרור אוסטרקונים (מכתבים הכתובים על גבי חרס) לכאורה תמים למראה, אך אחד המכתבים הצליח להסעיר את העולם, וכך נכתב במכתב (מספר 4): כי אם בתסבפת הבקר [אשלחהו] וידע כי אל משאת לכש נחנו שמרים ככל האתת אשר נתן אדני. פי לא נראה את צזקה. ובמילים אחרות מדובר במברק חירום אותו שלחו לוחמי לכיש בהם מבשרים כי כבר לא רואים את האותות מעזקה, כשהמשמעות השחורה משחור של כך כתובה בה בדם על גבי חרסים. "התיאור החי, על הלוחמים הנואשים הנופלים בידי נבוכדנאצר, טלטלו את כל העולם והזכירו שוב למי שייכת הארץ. הערבים שהדיוק בעובדות והנאמנות לאמת מעולם לא היו הצד החזק שלהם, החליטו לחסל! את הארכאולוג הבריטי שלדבריהם 'הינו מוטה לטובת הציונים'".

מתנגדי המרד מתנצלים

"מכתב מרתק נוסף (מספר 3) 'ולעבדך הגד לאמר ירד שר הצבא כניהו בן אלנתן לבא מצרימה ואת הוֹדְנִיָהוּ בן אחיהו ואנשו שלח לקחת מזה. וספר טביהו עבד המלך הבא אל שלם בן ידע מאת הנבא לאמר: 'השמר'! שלחה עבדך אל אדני. מספר לכאורה על הנביא הנמלט כששר הצבא רודף אחריו להרגו, בדומה למסופר בנביא על הנסיגות להרוג את ירמיהו והשלכתו לבור הטיט.

"במכתב אחר (מספר 6) אנו קוראים על הנביא המרפה את ידי החיילים: 'והנה דברי הנבא לא טבם לרפת ידים ולהשקט ידי הארץ הם. יד עז[ו]הו ואנש[ו]. ועתה אדני הלא תכתב אֶלָּהם לאמר. מה שנראה כהעתק מהפסוק (ירמיהו לח ד) וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל הַמֶּלֶךְ יוֹמֶת נָא אֶת הָאִישׁ הַזֶּה כִּי עַל כֵּן הוּא מְרַפָּא אֶת יָדֵי אֲנָשֵׁי הַמֶּלְחָמָה הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר הַזֹּאת וְאֵת יָדֵי כָל הָעָם לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה כִּי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינָנוּ רֹדֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעַם הַזֶּה כִּי אִם לְרָעָה'.

"מכתב מספר 3 נשלח על ידי פקיד בשם הושעיהו למפקרו יואש, ובנוסף הינו מכיל התנצלות וטוען שאיננו בוגד. החוקר המפורסם נפתלי טורטשינר, דתי וירא שמים, השקיע הרבה בפינוח המכתבים ומשמעותם, אחת התובנות המעניינות שהוא מעלה כי הצדיקים תלמידי ירמיהו הנביא כנראה בהוראתו, התנגדו למרד וציפו למימוש נבואתו של ירמיהו על כיבוש ירושלים בידי נבוכדנאצר, הושעיהו זה היה מתלמידי ירמיהו ונחשד בבגידה והוא שלח מכתב מתנצל מחשש לחייו. "עד כאן ראינו את ההסתכלות לקרבות מצד היהודים בארץ ישראל" מסביר הרב יוסקוביץ "כעת נפליג מעט לבבל הרחוקה, ונסה לראת כיצד הדברים נראים מהצד הבבלי". ובכן, "בכרוניקה הבבלית על שנת ז' למלכות נבוכדנאצר מוקדשת כל כולה לפרשת כיבוש ירושלים 'כיבוש יהויכין', 'בשנת שבע בחודש כסליו קבץ מלך אכד (הוא נבוכדנאצר) את חילו וילך לארץ תת (סוריה - ארץ-ישראל). ויחן על עיר יהודה (ירושלים), ובחודש אדר ביום השני לכד את העיר. את המלך תפס (יהויכין); מלך כלבבו בתוכה הפקיד (צדקיהו). מס כבד לקח ממנה והעביר לבבל'.

”במספר תעודות בבליות נוספות, המכילות רשימות של הקצבות מזון, נקרא יהויכין בשם ”מלך ארץ יהודה“, ומעניין לראות כי נשמר מעמדו כמלך גם בהיותו בגלות.”

שלושת המינים ומקווה

הממצאים אינן מצטמצמים רק לחורבן, עדויות מימי חזקיהו מספרות על שלושה מתוך ארבעת המינים שנמצאו יחדיו בחפירה אחת. הרב יוסקוביץ מספר על הגילוי המרתק הזה ”ברמת רחל שבדרום ירושלים חשפו הארכיאולוגים, פרופסור עודד ליפשיץ וד”ר יובל גדות מאוניברסיטת תל אביב, מכלול של גן מלכותי סביב לחזיתו של ארמון גדול ומפואר. במחקר שנערך זוהו גרגרי אבקה מאובנים של אתרוג, מה שאיפשר לשחזר במדויק את מרכיביו הבוטניים של גן מפואר זה. מאסף גרגרי האבקה שתועד מורכב מצמחים האופייניים לחורש הים-תיכוני ומעצי פרי תרבותיים וצמחים המשמשים לקישוט בגינות נוי, ביניהם גם ערבה והדס. עדות חיה זו עוררה חוקרים רבים להכיר באמת שפירוש התורה המסורה לנו ביד חז”ל בביאור זהותם של ארבעת המינים, וכל שאר דבריהם, אמת ואין אחריה פקפוקים.”

אחת התגליות המפורסמות בארכאולוגיה הוא גילוי המקווה במצדה. גם כאן מרחיב הרב יוסקוביץ על התהליכים שהביאו לחשיפתו: ”חוקר בשם יגאל ידין חפר במצדה – המבצר האחרון בו הגינו על עצמם בחירוף נפש אחרוני המורדים ברומאים, אשר נהפך ל’מיתוס’ של הציונים אשר קידשו והעריצו את כוח הגוף, ושמירה על הכבוד העצמי, וביכרו להחשיב את הלוחמים שהתאבדו תוך כדי הריגת נשיהם וילדיהם, העיקר שלא ליפול בשבי הרומאים.”

”חוקרים רבים טיפחו מיתוס זה והטיפו לנוער הכללי את מנטרת ה”כוחי ועוצם ידי”, כשהם מעדיפים להתעלם מסופם המר של אלו, לעומת חיי התורה והיראה ופריחת עם ישראל ותורתו בידי חז”ל שהבינו כי המרד הינו חסר סיכוי, ומסרו את נפשם להצלת יהודים רבים ככל שאפשר ולתת לחיי התורה לפרוח שוב.

”אך גם כאן, תוצאות החפירות הובילו להיפך

הגמור ממגמת החוקרים – מתברר כי גם לוחמים

אלו, עם כל העובדה שלא נשמעו לדברי חז”ל

בנושא המרד, הרי שדקדקו בקלה כבחמורה,

ושם ידעו את האמת – כי חז”ל הם ורק הם הינם

מעתיקי השמועה ואין בלתם.

”אחת ההפתעות הגדולות של החוקרים היו שני

מקוואות ציבוריים, המקוואות נחשפו בקצוות

של מצדה, אחד בצפון ואחד בדרום. שניהם

נבנו על פי ההלכה, כלומר בניית ”אוצר” של מי

גשמים ובמקושר אליו אגן הטבילה. הרב דוד

מינצברג, מגדולי המומחים בהלכות מקוואות,

והחסיד רבי חיים אלעזר אלתר שהוזמנו למקום

לבדוק את המקוה, הכריעו כי המקווה הדרומי

שבחומת הסוגרים של מצדה כשר למהדרין:

שראה את התרשים, הוציא לחופרים ההמומים משניות זכחים עם ציור קלאסי כיצד נראה המזבח על פי דיני המשנה, קבוצת החופרים שעיינו בשני התרשימים הודו מיד כי אין כל ספק כי המבנה המדובר הינו מזבח.

אדם זרטל הודה כי היתה זו הברקה שעלתה במוחו והוא פתח את התנ”ך וקרא מתוכו (יהושע ח ל-לב): אִזְּ יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה יִשְׂרָאֵל בְּהָר עֵיבָל: (לא) כָּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא הִנִּיף עֲלֵיהֶן בְּרָזָל וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלֹת לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים: (לב) וַיִּקְרָב שָׁם עַל הָאֲבָנִים אֶת מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר פָּתַב לְפָנָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

הסערה העולמית שקמה בעקבות המזבח איננה ניכרת מבין דפי העיתון, וגם כאן, בדיוק כמו במכתבי לכיש, הפוליטיזציה של הגילוי סביב טענת האומות ’ליסטים אתם שכבשתם ארץ שבעה עממין’ היתה טעונה ביותר – המזבח נמצא בשטח ההתנחלויות, ואנשי השמאל בעולם, הרבו לשפוך ים של ממל’ הוא מקונן ”אך עם העובדות לא ניתן להתווכח”.

גם כאן עברו רבנים דין אחרי דין במסכת מידות; סובב, יסוד, ריבוע, אבנים בלתי מסותתות; הכל תואם בדיוק לכל דיני התורה שבכתב ושבעל פה. בהמשך זוהו עצמות הקרבות שהיו בו ובבדיקות המדעיות עלתה התוצאה המדהימה כי כל העצמות היו של בעלי חיים כשרים, זכרים, פחות מגיל שנה (לאחר מכן נמצאו שם עצמות יחמורים הכשרים אמנם לאכילה אך פסולים להקרבה, והדבר עורר פולמוס הלכתי בביאור דברי התוספתא בזכחים שחיה כשירה בבמה, אם זה גם לאחר מתן תורה, או שהיה זה הוראת שעה).

”זו ההוכחה הטובה ביותר שבורא העולם בוחר בתורה ובדברי חז”ל ובנביאי האמת וצדק”. מסכם הרב יוסקוביץ את השיחה המרתקת ומרחיבת האופקים. ■

ובלשונו של הרב מינצברג - ”משופרא דשופרא שבע פעמים” – וכך עברו הרבנים דין אחר דין מהלכות מקוואות והמקוה כשר לחלוטין! דרך אגב” מצביע הרב יוסקוביץ על פרט מעניין ”השיעור תואם את השיעור הקטן המכונה שיעור רבי חיים נאה, והדבר עורר פולמוס גדול בין הרבנים עד כמה יש להתייחס למקוה זו כהוכחה שאכן העיקר כשיטת הגר”ח נאה”.

המזבח שהחזיר בתשובה

כאן אנחנו חוזרים למה שאיתו התחלנו, בשאלת ההתאמה בין ההשקפה החרדית הקלאסית למטרות המכון. ”מקריאת מספר הממצאים האקראי שהבאנו במאמר”, מעיר הרב יוסקוביץ, ”יכול כל קורא ממוצע לראות, כיצד תורת הארכאולוגיה להעשרת הידע התורני, וכמה מקצוע הארכאולוגיה בעצם הינו חלק מהתורה, וזה לא סותר את ההתייחסות לארכיאולוגים ולמחקרם ולזווית שלהם האנטי תורנית-חז”לית, כאל כופרים”.

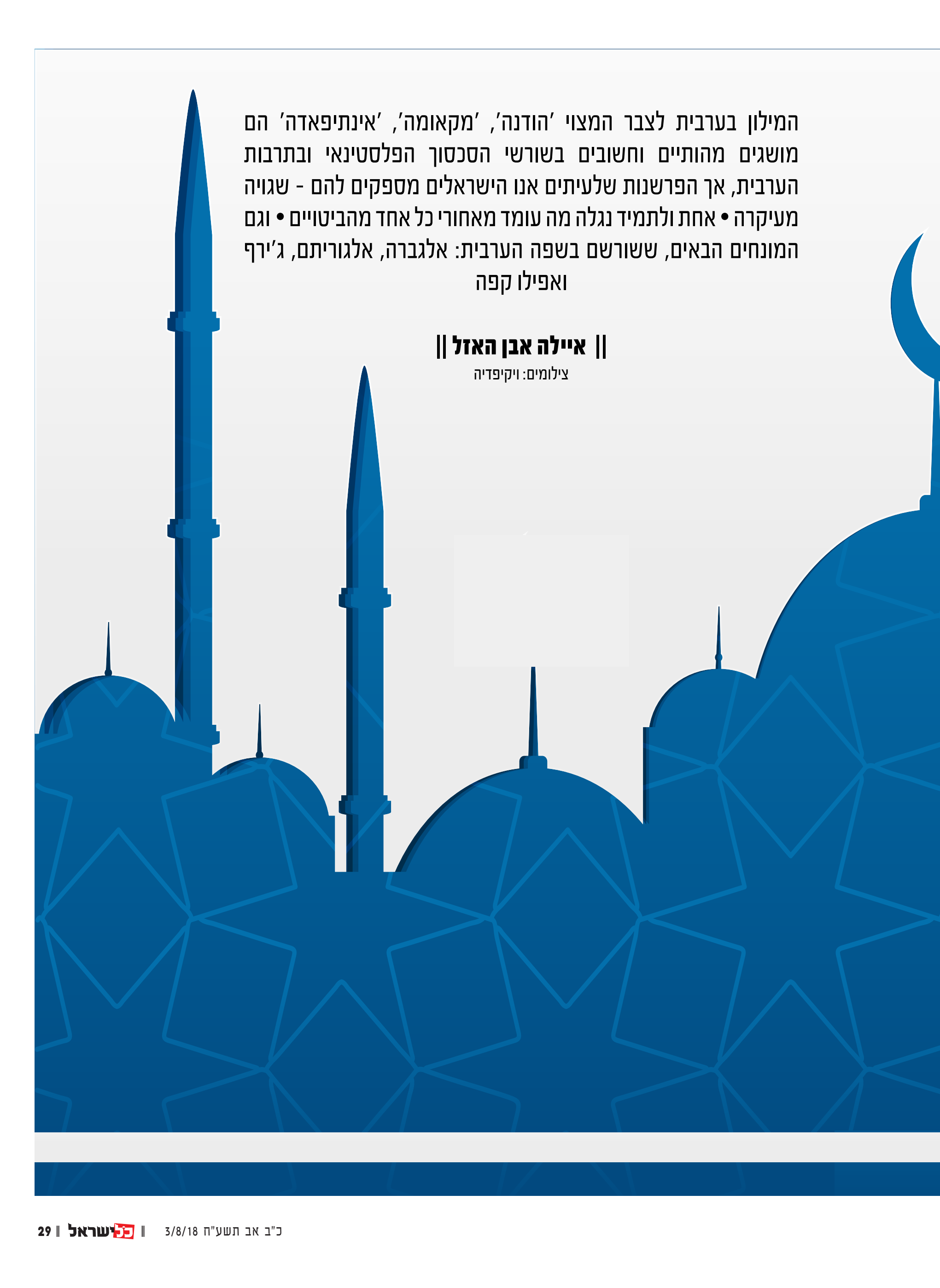
לקראת סיום זורק בר שיחנו צימוק נוסף. ”שום דבר איננו מגיע להתרגשות ששררה בעולם כולו סביב גילוי המזבח עליו אמר יהושע בן נון את הברכות והקללות בהר עיבל, במקרה דנן הגילוי השפיע כל כך על החופר – אדם זרטל, שהיה עד אז מאנשי ’אסכולת תל אביב’ – המדענים של מר”צ, עד שהוא התהפך כולו ומאז במשך כל ימיו דרש בעד התנ”ך והמסורת, וישנם שמועות כי אף החל לקיים מצוות.

”בסדרת סקרי שטח אקראיים גילה כי בתל שבראש הר עיבל ישנם שרידים מתקופה מוקדמת ביותר, לאחר סדרת חפירות גילה שם בנין כלשהו שטיבו לא היה ברור, ובמשך תקופה ארוכה ניטש הויכוח סביבו ללא כל הסבר הגיוני. אך ההסבר הגיע מהמקום בו איש לא ציפה לו – אברך דתי

כאלם פאדי

המילון בערבית לצבר המצוי 'הודנה', 'מקאומה', 'אינתיפאדה' הם מושגים מהותיים וחשובים בשורשי הסכסוך הפלסטינאי ובתרבות הערבית, אך הפרשנות שלעיתים אנו הישראלים מספקים להם - שגויה מעיקרה • אחת ולתמיד נגלה מה עומד מאחורי כל אחד מהביטויים • וגם המונחים הבאים, ששורשם בשפה הערבית: אלגברה, אלגוריתם, ג'ירף ואפילו קפה

|| איילה אבן האזל ||

צילומים: ויקיפדיה

ה

יחסים עם שכנינו הערבים מתוחים בימים אלה שוב כריטואל קבוע, שיורק דם ואש ותימרות עשן. הבעיה הערבית תקועה לנו הישראלים בגרון, לא להקיא ולא לבלוע. באווירת אזהרה אזהרה צבע אדום, חזרנו לכמה מושגים הקשורים ליחסי שלום ומלחמה בשפה הערבית, שמשמעותם תאיר לכם בהבנה אחרת את שורשי הסכסוך העקוב מדם.

מילת הקסם "הודנה" – פרוש המילה הפסקת לחימה זמנית, אך לעולם אין הכוונה להפסקת אש. למעשה מדובר בפירוש מעומעם, היות ועל פי הקוראן ישנו ציווי תמידי להילחם בכופרים בדת האסלאם. הפרוש המקורי של המונח "הודנה" הינו הפסקת אש זמנית – מקסימום לעשר שנים ואחרי זה חזרה למלחמה. בפרק הזמן של ההודנה על לוחמי הג'יהאד מוטלת המשימה להמשיך ולהתחמש לפרק הבא בסכסוך... המונח "הודנה" השתרש במחוזותינו במלחמת לבנון השנייה כאשר ההצעות להפסקת אש מצד ישראל או לחילופין מצד הרשות הפלסטינאית כונו "הודנה". הישראלים כמוכן רצו להאמין כי הפסקת אש משמעה – הפסקת אש תמידית, אך ללוחם הג'יהאד המוסלמי הדתי אין ולא תהיה לעולם הפסקת אש.

יש לציין כי כאשר יהודים חיו במדינות ערב הם היו בסטטוס של בני חסות, "דימים", יחד עם הנוצרים. על פי חוזה זה שמכונה גם "תנאי עומר", היהודים/ הנוצרים זכאים לביטחון אישי ולקיים את אמונתם וזאת בתמורה למס גולגלת ששילמו ובכפוף למספר מגבלות שהוטלו עליהם.

הדימי לא היה רשאי לקיים טקס דתי בפומבי, להרחיב או לשפץ את בית התפילה או לשאת אישה מוסלמית. בפועל היו שליטים שנהגו להפר את תנאי עומר ורדפו את היהודים, לעומת שליטים שנהגו בהגיונות ולא אכפו את כל החוקים. העיקרון המנחה של האסלאם היה שאוכלוסיות החיות תחת

קפה טורקי תוצרת אבו גוש

בשר צלוי על מנגל

ידי הצבא. שימוש בתעמולה ששוללת את הלגיטימיות והמוסריות של פעולה צבאית שצבא סדיר יכול להפעיל נגדה, בשל פגיעה אפשרית באזרחים חפים מפשע.

הטקטיקה של ניסיון לכבול את ידי הצבא – הופעלה על ידי חמאס במבצע עופרת יצוקה. החמאס נלחם בעיקר מתוך אוכלוסייה אזרחית ומתוך מבני ציבור, בתי ספר ומסגדים. גם התעמולה נגד המוסריות של הלוחמה צברה הצלחה וזאת באמצעות התגייסות כלי תקשורת כגון אל ג'זירה שהציגו תמונות של הרס אזרחי ותמונות ילדים מתים. הופעל לחץ בין לאומי חזק והמבצע נגדע באיבו. לעומת זאת בצ'צ'ניה הטקטיקה כלל לא נחלה הצלחה – הרוסים אינם מתרגשים ממות אזרחיים, קל וחומר ממות איביהם, ובנוסף לכך קיימת אדישות רוסית כללית לדעת הקהל העולמית.

לעומת זאת כנראה שכאשר יש נחישות רבה וגיבוי ציבורי אפשר לנצח גם את הטקטיקה הזאת, ודוגמא לכך הוא המאבק הנחוש של צבא לבנון בארגון פתח אל אסלאם – הסניף של אל קאעידה בלבנון. הלבנונים נלחמו בתוך מחנה פליטים 106 ימים, מלחמה שגבתה לא מעט הרוגים, ובסופה של הלחימה הצליח הצבא לעקור את הארגון מתוך המחנה ולהרוג או לקחת בשבי את אנשי אל קאעידה, שחשבו שמגורים במחנה פליטים יעניקו להם הגנה.

"אינתיפאדה" – התנערות, התקוממות. מדובר בשתי תקופות אלימות של התקוממות הפלסטינאים נגד ישראל בעשורים האחרונים. האינתיפאדה הראשונה החלה ב-1987 והאינתיפאדה השנייה שכונתה "אינתיפאדת אל אקצה" החלה בשנת 2000 ודעכה לאחר מבצע חומת מגן. לאט לאט התקוממויות האלימות חודרות לאירופה והאירועים האלימים בצרפת בשנת 2005 כונו על ידי רבים "האינתיפאדה הצרפתית" או "האינתיפאדה האירופאית".

"קסבה" – הקסבה המקורית מתארת מצודה אופיינית לערי צפון אפריקה אשר שימשה למגורי השליט וכן לחזית הגנה מפני פולשים לא רצויים. בדרך כלל נבנתה הקסבה במקום הגבוה בעיר והיא הייתה מוקפת חומות ללא חלונות. בעברית המושג קסבה מתאר את כל הרובע העתיק בעיר מוסלמית, בין אם יש סביבו חומה ובין אם לא. בעקבות האינתיפאדה

משטר אסלאמי – יתאסלמו במוקדם או במאוחר, ולכן אין צורך לבצע זאת בכפייה או לשעבדם.

"מקאומה" – התרגום המילולי של המילה הינה התנגדות. בהקשר המדיני – הכוונה להתנגדות, לאו דווקא אלימה, למשטר כיבוש או דיקוי. אולם בעברית הכוונה לצורת מחשבה כללית שהתגבשה בקרב ארגונים אסלאמיים נגד ישראל ונגד מדינות המערב, ולעיתים במקרים מסוימים גם נגד מדינות הלאום הערביות.

מחשבה זו התגבשה בקרב תנועת המוג'הדין באפגניסטן לאחר שהבינו שהם חסרי ידע בשיטות לחימה, טכנולוגיות וציוד מתקדם שיש למדינות המערב – מדינות הכופרים. צורת הלחימה הינה א סימטרית או מלחמה רשתית – פעילי טרור המפוזרים בתאים רבים ופגיעה בתא אחד אינה משפיעה על אחרים, היות וכמעט אין קשר ביניהם. בסיוע אמריקאי – סעודי הצליחו האפגנים להביס את הכובש הרוסי, למרות שהיו נחותים ברמה לעומת הצבא האדום שהיה ברמה גבוהה יותר בכמות ואיכות.

מאוחר יותר אימצו את השיטה בשינויים קלים גם ארגוני חיזבאללה, אל-קאעידה וחמאס. והשיטה מיושמת הלכה למעשה במלחמה באפגניסטן, בעירק, בלבנון, ברשות הפלסטינאית, בצ'צ'ניה ובסומליה.

הפרשן רון בן ישי מסביר כי מדובר בלוחמת גרילה משולבת טרור העושה שימוש סלקטיבי בטכנולוגיות מתקדמות ובשיטות ארגון של צבא מאורגן, וזאת על ידי ארבע עקרונות מהותיים:

מלחמת התשה בחברה רבים ולחץ פסיכולוגי, בצד נכונות דתית של הפלסטינאים להקרבה אישית עד מוות.

שימוש בכלי נשק פשוטים ובכמויות גדולות שלצבא סדיר קשה להתמודד אתם. כגון: מטעני חבלה, רקטות ארטילריות, טילי נ"ט.

שימוש בשיטות הסוואה והתחמקות והימנעות מלוחמה גלויה וישירה מול צבא בעל יתרון טכנולוגי והימנעות משימוש במכשירים טכנולוגיים אשר עלולים להסגירם.

לחימה בתוך אוכלוסייה אזרחית – ואמצעות כך קשירת

יש לציין כי כאשר יהודים חיו במדינות ערב הם היו בסטטוס של בני חסות, "דימים", יחד עם הנוצרים. על פי חוזה זה שמכונה גם "תנאי עומר", היהודים/ הנוצרים זכאים לביטחון אישי ולקיים את אמונתם וזאת בתמורה למס גולגלת ששילמו ובכפוף למספר מגבלות שהוטלו עליהם.

בתקופת אפלטון, פיתחו היוונים אלגברה גאומטרית בה עצמים צוינו בצדדים של עצמים גאומטריים (בדרך כלל קווים) עם האותיות המשויכות להם, אך מי שמוגדר כאבי האלגברה הוא המתמטיקאי הפרסי מוחמד אל ח'ואריזמי והוא זה שכתב ספר אשר ביסס את האלגברה כתחום נפרד מהאריטמטיקה ומהגאומטריה.

שמתרחשת לעיתים.

”בוקרה פיל מישמש” – פרוש הביטוי: מחר בעונת המשמש. והכוונה האמתית מאחורי הביטוי: דחייה למועד בלתי אפשרי שלא יתרחש לעולם. ככל הנראה היות והמשמש הינו פרי עדין, הבשלתו מהירה וחיי המדף שלו קצרים – הפרי זמין בשווקים בתקופת זמן קצרצרה שחולפת מהר מאד ולכן לא אפשרי לבצע את הדבר. במילים אחרות: ברור כי לא, בהחלט איני מסכים, אין כל סיכוי, שלא יעלה על דעתך שאסכים לכך, אתה יכול לחכות! יש המקצרים את הביטוי למילה בודדה עם אותה משמעות ”בוקרה!” אחותה המוכרת לנו מהשפה העברית – אחרי החגים.

מושגים מתחום המדע

מסתבר כי דווקא מדען פרסי תרם תרומה של ממש להתפתחות המתמטיקה, תרומה מהותית וחשובה עד ימינו אנו. המתמטיקאי מוחמד אבן מוסא אל ח'ואריזמי שגילה את נוסחת המשוואה הריבועית, כתב ספר אלגברה בשפה הערבית, ששימש מאות שנים את הסטודנטים באירופה דווקא.

”אלגברה” – מקור המילה בביטוי ”אל ג'בר” חיבור של חלקים שבורים. כבר בממלכת בבל הקדומה יש עדויות לעיסוק בתורת האלגברה. הבבלים פיתחו נוסחאות לחישוב פתרונות של שאלות שהיום פותרים אותן באמצעות משוואות ליניאריות, משוואות ממעלה שנייה, ומשוואות ליניאריות לא מוגדרות. מאוחר יותר שיטות לפתרון בעיות גאומטריות תועדו בפפירוסים כמו ”פפירוס רינד” שנכתב על ידי מצרי קדמון בשם ”אחמס” ועל גביו הוא ציין כי לקורא יתאפשר: ”אומדן מדויק של חקירת הדברים והבנה של הכול – תעלומות... וסודות”.

בתקופת אפלטון, פיתחו היוונים אלגברה גאומטרית בה עצמים צוינו בצדדים של עצמים גאומטריים (בדרך כלל

המדען הפרסי

השנייה ומלחמת לבנון השנייה, החלו לעשות שימוש במילה כדי לתאר בעיקר את הקסבה של שכם, כשהכוונה, עיר מוסלמית צרופה, סבוכה ומסוכנת בעלת מבך סמטאות צרות ולעיתים גם מנהרות.

המושג הבא אינו קשור בהקשר ישיר למושגים הביטחוניים שלפניו אך הוא קשור בקשר הדוק לאי הבנה תרבותית

סוגים שונים של חלווה

קווים) עם האותיות המשויכות להם, אך מי שמוגדר כאבי האלגברה הוא המתמטיקאי הפרסי מוחמד אל ח'ואריזמי והוא זה שכתב ספר אשר ביסס את האלגברה כתחום נפרד מהאריטמטיקה ומהגאומטריה. הספר נקרא בתרגום לעברית ”הספר התמציתי לחישוב על ידי השלמה ואיזון”, הוא זה שהמציא את העברת האגפים במשוואות ומציאת המכנה המשותף בשברים.

”אלגוריתם” – דרך שיטתית וחד משמעית לפתרון בעיות במתמטיקה או במדעי המחשב במספר סופי של צעדים. אף הכינוי הזה נדבק משמו של אותו מתמטיקאי פרסי. כל תכנית מחשב היא למעשה אלגוריתם או אוסף של אלגוריתמים. כשהספר ’שיטות חישוב’ של מוחמד חואריזמי תורגם ללטינית נכתב שמו של המחבר בשיבוש ’אלגוריתמי’, הקוראים טעו לחשוב כי מדובר בצורת רבים של הביטוי ”צורות חישוב” ומכאן נפוץ הכינוי.

מושגים מתחום המסעות והגיאוגרפיה

האירופאים בבואם למדינות ארצות האסלאם, נתקלו בלא מעט מושגים לא מוכרים ומתוך כך אימצו מילים חדשות, שחדרו ונטמעו אף בשפה שלנו, כאשר מקורן האמתי כמעט ונשכח...

”ספארי” – המילה ספארי האהובה עלינו היא בתרגום חופשי מסע תיירותי ומפגש עם החיות בטבע ובשטחי הפרא. המילה השתרשה בתקופת הקולוניות האירופאיות באפריקה, אז נהגו הקולוניאליים האירופאים לצאת למסעות הרפתקניים בשטח בצמוד למדריך מקומי. מאפריקה ייבאו את הרעיון והקימו מעין ספארי תוצרת ישראלית.

”ג'ירף” – המילה ג'ירפה מקורה בשפה הערבית. הג'ירפה כידוע בעלת צוואר ארוך ורגליים ארוכות במיוחד. בעבר כונתה הג'ירפה ”גמל נמרי” היות והיה מקובל לחשוב שיש לה תכונות אופי של גמל ונמר יחדיו. לימים התקבלה המילה ג'ירפה, שהיא למעשה ההגייה האיטלקית למילה הערבית זארפה. על פי המחקרים הג'ירפה מעלת גרה ושוסעת שסע ולכן היא אמורה להיות בעל חיים טהור.

בשנת 2003 צוות מחקר בשיתוף עם רבנים ערך שני ניתוחים בג'ירפות בספארי ונמצא כי מדובר בבעל חיים טהור. בנוסף החלב של הג'ירפה מתגבן – תכונה הנמצאת בקרב בעלי חיים טהורים בלבד. על פי רבנו סעדיה גאון, הרד”ק ורבי שמעון בן צמח דוראן, הג'ירפה היא בעל חיים המוזכר בתורה בשם ”זמר”, יחד עם זאת ישנה מחלוקת בנושא היות ואין עדויות כי הג'ירפה הייתה חיה בעבר הרחוק בארץ ישראל. בנוסף, פרופסור גיא בר עוזר ועמיתו פרופסור זהר עמר חקרו את כל שרידי החיות שנמצאו באתרים בארץ ישראל מהתקופה הקדומה – תקופת הברונזה המאוחרת (עוד בטרם כניסת עם ישראל לארץ ישראל) ועד לתקופה הפרסית ולפי ממצאים אלה ה”זמר” אינו ג'ירף אינו אלא עז הבר.

”אדמירל” – אכן, גם המילה אדמירל חדרה לשפתנו המליצית מהשפה הערבית. מקור המילה בשיבוש של הביטוי ”נסיך הים” – ”אמיר אל בחיר”, הצלבנים אימצו את המילה כנראה במהלך מסעות הצלב וכך התקבלה המילה ”אדמירלוס” בלטינית. גיאורגוס מאנטיוכיה היה כנראה האדמירל הראשון היות והיה השר הממונה על הים בסיציליה. גרסה אחרת טוענת כי בסיציליה דברו בליל של שפות ומי שהיה אחראי על המיסוי הימי כונה ”אמיר אל מאר” ומאוחר

הספר התמציתי לחישוב על ידי השלמה ואיזון

זמן ממושך עד 1822, מסתבר כי סוחרי היין והשכר הם אלה שעמדו מאחורי החום על הקפה - מחשש לתחרות שתפגע בפרנסתם. בבריטניה אסר צ'ארלס השני על שתיית הקפה שכונה "המשקה השחור של בני הבלילעל", אך המון העם הקים מהומה והאיסור בוטל כעבור אחד עשר יום. רק בשוודיה עדיין לא הסכימו לבטל את האיסור, יתרה מזאת מלך שוודיה גוסטב השלישי ערך ניסוי לבדוק את השפעות הקפה ופקד על שני נידונים למוות לשתות עד יום מותם משקה אחד בלבד. לראשון הוגש קפה בלבד ולשני הוגש תה בלבד. מלך שוודיה מינה את שני רופאיו הבכירים לעקוב אחר הניסוי ולדווח איזה אסיר מת ראשון, אך שני הרופאים מתו קודם ולאחר מכן מת אף המלך... רק כעבור שנים רבות מת האסיר ששתה תה דווקא, ואילו האסיר ששתה קפה בלבד זכה לחיים ארוכים והגיע לגיל מופלג.

הפילוסוף הצרפתי מונטסקייה טוען כי הסיבה לאסור על שתיית הקפה היה חשש בית המלוכה מהאפשרות שהמון העם יתחיל לשתות קפה, המעורר את השכל, ואז חלילה יתפתחו בקרב ההמון מחשבות מרד נגד השליטים. לטעמם, מוטב שהמון העם הנבער ימשיך ללכת לשתות יין ושכר לשכרה – משקאות אשר משבשים את השכל ואת צלילות הדעת והעיקר ש"בינו" את מקומם הנכון והנחות בסדר הציבורי.

מטעמים מהמטבח הערבי

"חלווה" – החלווה היא ממתק מוצק המופק משומן מן הצומח וסוכר. בישראל החלווה מבוססת בעיקר על טחינה. פרוש השם הוא בערבית "ממתק", ובטורקיה אף הפכה החלווה למאכל לאומי.

"מנגל" - מערבית מנקל – בהגיה הברואית הצליל של האות ק' נהגה כמו ג'. משמעות המילה בערבית - משהו נייד שניתן להעבירו. הכוונה לכירה ניידת/ גריל. בארצות הברית נוהגים לכנות את המתקן לצליית בשר – ברביקיו ואילו בארגנטינה הוא מכונה "אסאדו".

"זעפרן" – תבלין המופק מהצללקת של פרח הכורכום התרבותי. מוצא הפרח הוא מצפון הודו – קשמיר ומשם הוא נודד למדינות ערב ולאירופה. מקור השם הוא מהמילה "אפסר", צהוב בערבית. זעפרן נחשב לתבלין יקר מאד כאשר מחירו עשוי להגיע ל-65 דולר. המחיר הגבוה נובע מהעבודה הכרוכה בקושי רב בהפקת התבלין, כל פרח ממנו מופק התבלין פורח רק פעם אחת בשנה בלבד. בכל פרח ישנם שלוש צלקות והן מופקות באופן ידני בלבד.

להפקת חצי קילוגרם של התבלין נדרשים בין 35,000 ל-100,000 פרחים. הפריחה מתחילה בתחילת הסתיו וגשם עלול להזיק לפרחים. הזעפרן היה ידוע אף בימי קדם והוא אחד מסממני הקטורת, שימושי השונים היו לבישום, לתיבול ולרפואה – לטיפול במחלת הנפילה ולכאבי עיניים, בנוסף הוא משמש לתיבול מרקים/ מאכלים כגון הריזוטו האיטלקי. בארץ ישנו קושי בהשגת התבלין וישנם רק תחליפים.

"ערק" (או ארק) - משקה אלכוהולי המיוצר מצמח האניס ונפוץ בעיקר בישראל, ירדן, מצרים וסוריה. משמעות השם – זיעה וזאת בשל תהליך הפקתו באידוי וטפטוף. למעשה, את הערק מייצרים על ידי התססה וזיקוק של ענבים או תמרים, הנוזל המטפטף בא במגע עם זרעי או עלי אניס ומכאן טעמו הייחודי. צבע הערק שקוף בשל כמות האלכוהול הרבה שיש במשקה, בין 40% ל-80%. בפי יהודי מרוקו נקרא הערק "מחיה". בקום המדינה בתקופת הצנע הפך הערק לפופולרי בזכות מחירו הנמוך, אך כיום בעקבות שינוי שיטת המיסוי על משקאות אלכוהוליים – הוכפל מחירו של בקבוק הערק. "קפה" - מקור המילה קפה הוא מהמילה הערבית "קהוה". מילונאים ערבים סברו כי שהמשמעות המקורית של המילה היא יין והמשמעות החדשה נגזרת מהצירוף בערבית "קהות אלבן" – יין הפול/פולי קפה. מנגד, יש הסבר נוסף לפיו מקור הקפה הינו באתיופיה בממלכת "קאפה" - שהיא מקור גידולו של הצמח. למעשה, באתיופיה, הקפה מכונה בכינוי שונה לחלוטין - "בון" או "בונה".

ב1603 תועד באופן היסטורי, האירופאי הראשון שכובד בכוס קפה הישר מאת קיסר אתיופיה. היה זה איש דת נוצרי בשם "פדרו פאיש" שניסה לטעום ולהבין מה הוא המשקה המוזר שהוגש לו... בפולי הקפה קיים כידוע סם ממריץ "קפאין" ולכן מאות בשנים הקפידו חכמי הדת המוסלמים לאסור את שתיית הקפה, בטענה כי מדובר בחומר "משכר", אך למרות זאת הפך הקפה למשקה פופולארי במדינות ערב. גם באירופה עורר הקפה התנגדות והיו מדינות שאסרו על שתייתו. היו שהאמינו כי מדובר במשקה רעיל וכל השותה ממנו עתיד למות בייסורים קשים. בשוודיה החזיק האיסור

פרח הכורכום בעל הצלקת האדומה ממנה מפיקים את הזעפרן

יותר השתבשה המילה ונהגתה "אדמירל".

"מלאח" – הכינוי של הרובע היהודי (הגטו) של יהודי מרוקו. בתחילה המושג מלאח היה אופייני דווקא לעיר הבירה, אך עם השנים הוגדר בכל עיר במרוקו רובע יהודי אליו גורשו כל יהודי העיר בסבל רב. אף בכפרים הוקם מלאח ליהודים. המילה מלאח נובעת מכך שהרובע היהודי הראשון בעיר פאס הוקם קרוב לביצות מלח. יתכן גם שהמילה מלאח נובעת מכך שיהודים רבים היו סוחרי מלח ולכן הרובע בו התגוררו כונה "אל מלאח". המלאח היהודי הוקם בחומות על מנת להגן על יושביו היהודים מפני תקיפות, בנוסף, הוא שכן קרוב למוסדות השלטון ולארמון המלך.

המגורים של היהודים נאסרו מחוץ לחומות המלאח ולעיתים אף נאסרה היציאה בלילות. המלאח היה רובע צפוף שסבל ממחלות ועוני, זאת בשל איסור השלטונות להרחיב את גבולותיו. רק כאשר מרוקו נכנסה תחת השלטון הצרפתי הותר ליהודים לעזוב את גבולות המלאח ובעיר מקנס אף בנתה הקהילה היהודית מלאח חדש ומרווח לטובת המשפחות היהודיות בקהילה. בתקופת מלחמת העולם השנייה – שלטון וישי הצרפתי שוב סולקו היהודים חזרה לגבולות המלאח, וכיום בעקבות העזיבה ההמונית, המלאח התרוקן מיושביו היהודים ויושב על ידי מוסלמים, בערים פאס ומרקש הפך המלאח שהיה חלק מהעיר העתיקה ליעד תיירותי.

ב1603 תועד באופן היסטורי, האירופאי הראשון שכובד בכוס קפה הישר מאת קיסר אתיופיה. היה זה איש דת נוצרי בשם "פדרו פאיש" שניסה לטעום ולהבין מה הוא המשקה המוזר שהוגש לו... בפולי הקפה קיים כידוע סם ממריץ "קפאין" ולכן מאות בשנים הקפידו חכמי הדת המוסלמים לאסור את שתיית הקפה, בטענה כי מדובר בחומר "משכר", אך למרות זאת הפך הקפה למשקה פופולארי במדינות ערב.

BIG SUMMER SALE

קיץ של מבצעים במנטור

100%
כותרה

חולצות
ברייטון

₪ **150** ²_{ב-}

צמר

מכנסיים

₪ **149**

צמר

חליפות

₪ **499** ^{החל}_{מ-}

מידות
34-36

מכנסי
נוער

₪ **120** ²_{ב-}

צמר

ז'קט

₪ **200**

משי

עניבות

₪ **40**

MENTOR

מנטור. גברים שמתלבשים אופנה.

ירושלים : מלכי ישראל 7 גאולה • 02-5671580
בני-ברק : רבי עקיבא 89 קומה א • 03-6138885

שעות פתיחה: א'-ה' 10:00-21:00 • ו' 10:00-13:30

המלאך הרע ענה אמן

מוקפת בחמישה ילדים פגועי מוח, היא מרגישה מלכה אמיתית. שלווה של שליחות אופפת אותה, המטרה שלנגד עיניה ברורה ובהירה. רחל, שגילתה כי לפי ההלכה היא מנועה מלהינשא ולהקים משפחה, הקימה משפחות לאחרים. היא פתחה את ביתה ליולדות, ואת ליבה לתינוקות נטושים. היא לא נכנעה למלאך הרע שהניח מכשולים בדרכי חייה, אלא נלחמה בו בכל הכוח, נלחמה ונאבקה, עד שהוא נאלץ לענות אמן.

“תגיעו מחר עם תעודת הפטירה של בעלך ונוכל לרשום אתכם לנישואין”.

“אין תעודת פטירה”.

“אז תשיגי העתק”.

“אבל אין! הוא מת, בטוח! רק שאין תעודת פטירה”.

“אני מצטער, בלי תעודת פטירה אני לא יכול לחתן אתכם”, חתם הרב את השיחה בנועם אך בתקיפות.

רחל הביטה בו בהלם. אחרי עשר שנות בדידות היא רוצה לבנות את חייה מחדש, ובגלל פיסת נייר מונעים זאת ממנה? ! חתנה התעקש. נכון, הוא אינו דתי, הוא אינו שומר מסורת, אך במשפחתם מקפידים הקפדה יתירה על חתונה כדת משה וישראל, זה התנאי היחיד שהציב לה, והיא לא יכלה לעמוד בו! הם עזבו את ביתו של הרב כשדממה מעיקה עומדת ביניהם. “את יודעת שהוא כבר לא בין החיים, נכון?” ניסה החתן המיועד לעשות סדר בדברים.

“נכון, אני יודעת זאת בוודאות”, מלמלה רחל חלושות.

“אז מחר תלכי לרב גדול, תספרי לו את הסיפור שלך, ואני בטוח שנמצא פתרון”.

○○○

הוא נפרד ממנה לשלום, והיא נותרה באמצע הרחוב. הרעש והמולת האנשים לא הגיעו לאוזניה, רק הרעש ההוא שנשמע לפני עשור. ביום בו נפרדה מבעלה הצעיר.

בחורה צעירה בת שמונה עשרה היא הייתה אז, כשעמדה מתחת לחופה. כמה אירוני, גם אז ביקשה משפחת בעלה חתונה יהודית כשרה. הוריה הסכימו מיד; גם הם יהודים טובים. ההתחלה הייתה מבטיחה, ההורים סיפקו להם מקום מגורים וכלכלה עד שסיימו שניהם את לימודיהם.

אחרי שנתיים של לימודים אינטנסיביים תכננו לצאת לטיול, להתאוורר, אולם היא, רחל, נאלצה להשלים סמסטר בעקבות ציון נמוך שאיים לחבל לה בתואר.

“תצא לבד”, דחקה בו, באסון שיעיב על חייה עד זקנה ושיבה. והוא, ממושמע להוראת אשתו, יצא לבד. ארז תיק אוכל ושתייה ונפרד ממנה לשלום, “רק לשבועיים ימים...” “המסלול שתוכנן בקפידה מראש התברר לאחר מכן כמסלול מסוכן ביותר. האזורים שבהם יצא בעלה לטייל היו אזורים מועדים לפורענות, במקום תמים לכאורה, אך שורץ מפירי חוק ובריונים ששולטים בו ללא מיצרים.

באותם זמנים ללא מכשירים סולאריים וללא תקשורת זמינה כמו היום, הייתה כל שיחת טלפון בגדר ידיעת זהב. ואכן, יומיים לאחר שיצא לדרך קיבלה ממנו טלפון נלהב. הוא יצא עם קבוצה ונהנה כפי שלא נהנה מימיו. “שלחתי לך תמונה בדואר”, הוסיף. עברו מספר ימים נוספים והוא לא התקשר. אבל רחל לא דאגה. לא הייתה לה כל סיבה, שכן מכשיר טלפון נייד לא היה בנמצא והיעדר שיחות לא העיד על מאומה.

“עוד יומיים הוא חוזר”, ספרה את הימים, מכינה את הבית לשובו. החשד החל להזדחל לליבה רק כשלא שמעה ממנו גם ביום שבו היה אמור לחזור. והוא מעולם לא חזר!

○○○

תמיד הבטנו בהם בפליאה: משפחה בת אחת עשרה נפשות, האם עקרת בית, האב אברך כולל, יהודי פשוט שאינו מתעניין בהכלי העולם הזה. אז איך הם גרים בשכונת יוקרה בירושלים? ואיך היא מלבישה מדי חג את הילדים במיטב המחלצות? ובכלל, איך הם אוכלים? על מה הם חיים?

“זה רק מוכיח כי מי שיושב והוגה בתורה דואגים לו מלמעלה...” , מלמלתי לעצמי.

שנים חלפו מאז אותן מחשבות שמקורן בסקרנות גרידא.

הם כבר הספיקו לחתן ילדים בכבוד רב, ואז, ביום מן הימים, כאשר נפגשנו, היא קידמה אותי בחיוך. “יש לי סיפור בשבילך!”, אמרה.

לא תיארתי לעצמי שבסיפור שלה טמונה התשובה לסקרנות שבערה בי לפני שנים.

בסלון ביתה הצנוע, מול עשרות תמונות ומכתבים באנגלית, הצטיירה בפני אחת הדמויות המדהימות ביותר.

אותה דמות לא קנתה לעצמה מקום בהיסטוריה היהודית, אולם אין ספק שהיא קנתה לעצמה אלפי מלאכים, אלפי מליצי יושר. כשהתקשרתי אליה רעדו אצבעותי מיראה. הקול שענה לי מעבר לקו רעד מזקנה, וקולי רעד מסיבה אחרת. חשתי פחד! היאך אני מעיזה לפלוש לחייה של אישה שמצניעה את מעשיה מזה חמישים שנה?

לאחר שכנועים רבים והסברים כי הסיפור שלה יגרום לאנשים רבים להתחזק בערב יום הדין, הוכרעה הכף לטובתי.

“בלי שמות!” הזהירה אותי לבסוף. האזהרה הייתה מיותרת, שהרי היה לי ברור שהיא אינה רוצה לקבל שכר על מעשיה כאן, בעולם הזה.

○○○

קשה היה לה לחזור לאותו היום בו הבינה שבעלה לא יחזור עוד לעולם.

השנים טשטשו מעט את הזיכרון שלה, אך יש דברים שגם השכחה בכבודה ובעצמה תתקשה לשכוח.

“כשהבנתי שבעלי לא הגיע הביתה, התקשרתי להוריו והם פנו למשטרה. בתחילה לא לקחה המשטרה את העניין ברצינות יתר, אך נוכח גילויי הדאגה שלנו הם ניסו לעזור.

מבירורים ראשוניים הבנתי שהוא נפרד מהקבוצה, הוא התעקש לבקר באזור. הזהירו אותו שלא מומלץ ללכת לבד בלי קבוצה, אבל הוא התעקש ואמר: ‘אני חוזר תוך מספר שעות’. הוא קבע מקום מפגש עם שאר בני החבורה, אבל הוא לא הגיע למקום המפגש והם הבינו שמשוהו קרה. כך יצאו גם הם לחיפושים שהעלו חרס. “ראו אותו באזור, מדבר עם מישהו. וזהו, מאז נעלמו עקבותיו”, היא מסכמת.

התסריטים האפשריים עברו במוחה שוב ושוב: האם נשדד? נרצח? אולי הוא בשבי? האם מישוהו מתעלל בו? ואם הוא אינו בין החיים, היכן גופתו?

רחל משתתקת לרגע. לא, זה בלתי אפשרי לספר בשיחה אחת על אלפי ימים של תסכול, מספר דומה של לילות רוויי בכי ודמעה, ומריטת שערות מחוסר אונים...

היא זנחה את הלימודים, ובמשך ימים ושבועות עסקה רק בחיפושים אחר בעלה הנעדר. היא, בני משפחתה, חברים וכוחות חילוץ, יצאו לטיול לפי המסלול המתוכנן שלה ושל בעלה.

“זה היה הטיול העצוב ביותר בחיי”, היא אומרת, “לא כך דמיינתי את הטיול שלי, טיול של חיפושים אחר הבעל הנעדר”.

רחל משתתקת שוב.

השאלות רצות במוחי. אני רוצה לשאול מתי מבינים שזהו? איך חוזרים למסלול? איפה מאחסנים את התהיות? המחשבות? החרדות?

אבל אני שותקת. וגם היא שותקת. והשתיקה שלה היא התשובה הטובה והכואבת ביותר.

במקרים קשים כאלה אין הסבר, ישנה מציאות, מציאות נוראית שמכתיבה את החזרה לחיים. אין ברירה אחרת.

ורחל חזרה לחיים לאט לאט, עם הרבה תמיכה מסביב.

“לפעמים בלילות הייתי מתעוררת אחוזת בעתה, מדמיינת שהנה, עוד רגע הדלת תיפתח, והוא יופיע עם חיוך רחב, יתנצל על כך שנעלם בלי להשאיר סימן. יסביר כי תעה בדרך והצליח לשרוד בעזרת עשבים ומים. אבל הדמיון הזה נרמס תחת רגליה האכזריות של הידיעה הנוראה כי עדיין אין אות או סימן חיים ממנו”.

ההורים לחצו עליה שתמשיך ללמוד, והיא קיבלה את עצתם, מטביעה את יגונה בספרים ובמספרים. בעלה תמיד דרבן אותה לסיים את התואר שלה בביווגיה. ביום שסיימה וקיבלה את

התואר, הרטיבו דמעותיה את הכר; לא כך דמיינה את היום הזה לא כך חשבה שתחוג אותו... “כשקיבלתי תואר וחיפשתי אחר בעלי, לשתף אותו בהצלחתי, לא מצאתי אותו”, היא מרימה את עיניה לשמים, “לא היה לי קבר לעלות אליו”...

○○○

“התחלתי לעבוד”, היא ממשיכה לגולל את אורח חייה, אורח חיים של אלמנה חיה.

“הבנתי שרק תעסוקה תשכיח ממני את הצער”, היא אומרת, “ועם הזמן הבנתי שזהו, שהוא אינו בין החיים. לו היה חי – היינו שומעים ממנו. אחת למספר חודשים הרימו החוקרים טלפון, לשמוע האם התחדש דבר, והתשובה הייתה אותה התשובה, שלילית כתמיד.

“עברתי דירה לדנוור שבמדינת קולורדו, בהחלטה לפתוח פרק חדש בחיי”, היא מספרת, “הייתי עדיין צעירה, כל החיים לפני. קיבלתי עבודה חדשה בבית הספר התיכוני בקהילה היהודית”. רחל התחבבה על התלמידים ועל ההורים. אין פלא, היא השקיעה את כל כוחה ומרצה בעבודה, ואת כל הכעס, הזעם והתסכול, ניתבה לעשייה.

“השנים חלפו, רציתי לבנות בית חדש, להקים משפחה, לגדל ילדים, ואז פגשתי אותו, את מי שענה על כל הציפיות הללו. הייתי בת שלושים כשפגשתי אותו, הוא עבד כמורה בבית הספר התיכון, בחור מבית יהודי טוב. הורי התרגשו מאד כשבישרתי להם שהנה, אני עומדת להינשא.

“חגגנו מסיבת אירוסין מפוארת בביתם. אמא שלי יצאה מגדרה, היא זרחה מאושר, מנסה לפצות את עצמה על הכאב על כל השנים שאיבדתי את בעלי הראשון בגיל כה צעיר, לפני שהקמתי אפילו משפחה. כולם התרגשו בשבילי. אחי הקטן, נגר במקצועו, הכיז בקול חגיגי, כי את המטבח בביתנו החדש הוא יתקין. לא האמנתי, הצבע חזר ללחיי, האושר מילא את ליבי. לא תיארתי לעצמי כי מהמורה תעמוד בדרכי”.

המהמורה הייתה אותה תעודת פטירה חסרה, בה פתחנו את סיפורנו.

○○○

היא עמדה שם, באמצע הרחוב, הלומת רעם, מנסה ללכוד את האושר שמתעתע בה וחומק לה מבין אצבעותיה.

“הסייטס חזרו אלי באחת, צרבו את תודעתי. למה? למה זה קורה לי שוב? לוקחים לי את החתן שלי בפעם השנייה?!” תחושת בטן חריפה הבהירה לי כי העניין לא ייפתר בקלות. ואכן, הפגישה אצל הרב הבהירה לה שהיא נתונה בבעיה רצינית. בפעם הראשונה בחייה שמעה על המונח ההלכתי “עגונה”.

“האם דמעות הכאב אינן הוכחה מספקת לאלמנות?” התחננה. והרב הביט בה ברחמים.

היא חשבה לברוח מכולם, לשים תרמיל על הגב ולברוח. אבל במקום זאת מצאה נחמה בבית הרב.

“עולם חדש נפתח בפני, מעולם לא הכרתי את היהדות באור היפה שלה. נמשכתי אליה, חשתי צימאון אדיר. הקשר עם החתן השני נותק, לצערי, הוא לא היה מוכן להתחתן שלא כדת משה. וכך, במקום דמעות, ישבתי ושתיתי בצמא דברי תורה, דברי אלוקים חיים”.

רחל מדברת לאט לאט, מדלגת על חלקים מחייה, ולפעמים חוזרת אחורנית. אני מקשיבה ברתק, מקפידה לא לפספס ולו פרט קטן, לומדת לחבר בעצמי את הפאזל. מנסה להבין איך אשה צעירה מתמודדת עם אובדן כפול שניים?

ביחד עם קבלת עול תורה ומצוות, כך מתברר, היא חרצה את גורלה. וזה לא היה פשוט.

“הורי שקעו באבל”, היא מספרת, “הם כעסו עלי מאוד, לא הבינו. ‘תחפשי חתן אחר’, דחקה בי אמי, ואני ניסיתי להסביר להם שקיבלתי על עצמי אורח חיים חדש, גם אם הוא לא מובן להם. הבנתי שאין אמת אחרת ואין עוד מלבדו.

“בשלב מסוים בחיים עמדתי מול אמת איומה. מצד אחד אני עגונה ויש באפשרותי לחיות חיי צער, מרידות ואומללות, ומצד שני אני יכולה לבחור בחיים למרות הניסיון הקשה”.

ואז פגשה בבית הרב בחור שהגיע מארץ ישראל, בחור חסר

דיזל ישן מקצר חיים!

1,100 איש מתים בכל שנה מחשיפה לזיהום אוויר הנפלט מכלי רכב

לפמ

ת-
1.11.18

יחויבו בעלי כלי רכב דיזל
מזהמים בהתקנת מסנן כתנאי
לחידוש רישיון הרכב

המשרד להגנת הסביבה
תמיכה בהתקנת מסנן או מעונק
לגריטת הרכב

המשרד להגנת הסביבה

الوزارة لحماية البيئة
Israel Ministry of Environmental Protection

לבדיקת זכאות לחידוש הרישיון או לתמיכה
היכנסו לאתר sviva.gov.il

כל שהסתבך מעט בחייו והוריו שלחו אותו רחוק מהבית בתקווה שיחזור למסלול. הבחור ההוא גרם לרחל לקבל החלטה מוזרה. "תגידו לבחור שאם הוא ישב וילמד ויחזור למסלול חייו הקודם, אני מפרנסת אותו!" כך אמרה. הבחור קיבל את ההצעה בהתלהבות, הוא הגיע מרקע כלכלי קשה. וכאן התחיל פרק חיים חדש בחייה של רחל. היא ראתה בבחור הצעיר מטרה לחיות עבודה. והוא מצידו שמע את סיפורה העצוב וחש צורך להעניק לה שמחה. הוא החל לשקוד על לימודיו ביתר שאת, חזר לארץ והמשיך להתמיד בלימודיו. ורחל מצדה עמדה בהבטחתה ומדי חודש שלחה לו סכום כסף. "במקביל התחלתי לחסוך עבורו סכום עתיד", מספרת רחל וקולה נרעד קלות.

○○○

הקבלה הראשונה גררה אחריה קבלה נוספת. רחל הסבה את אחד החדרים בביתה לחדר אירוח לילודות. הנשים בקהילה היהודית שמעו שאפשר להתארח חנים אין כסף בביתה של רחל, והחלו להגיע. ביתה של רחל התגלה כבית החלמה מעולה. היא טיפלה בתינוקות במסירות אין קץ, משרתת את הילודות מכל הלב. "את אנושית?!" רציתי לצעוק ביושבי מולה, והיא כאילו קראה את מחשבותי. "את בטח רוצה לשאול אותי איך הצלחתי להתגבר על המרידות ולטפל בתינוקות בזמן שאני הייתי מנועה מלהביא יצורים זעירים ומתוקים משלי לעולם, נכון?" אני שותקת, גוש חוסם את גרוני. אולם רחל אינה מצפה לתשובה. "את השאלה הזאת נשאלתי פעמים אין ספור ואין לי תשובה ברורה", היא אומרת, "אני רק יודעת שהלכתי כל השנים עם האמונה שאלוקים רוצה ממני משהו, שיש לי תפקיד בעולם הזה, ואם אין לי משפחה משלי, אשתדל לעזור לאחרים. "אולי בסתר ליבי קיוויתי שיתרחש נס", היא מוסיפה כעבור שתיקה קצרה, "מעולם לא איבדתי תקווה. אפילו היום, כשאני מתקרבת לשנתי התשעים, מפעמת בליבי תקווה סמויה סמויה..."

○○○

אחת הילודות שהגיעה לביתה השאירה אצלה את התינוק. "אני לא לוקחת אותו אתי הביתה", מירה בכבי. התינוק שלה נולד עם מום רציני, והיא לא הייתה מסוגלת לדמיין את עצמה מטפלת בו. "אני אטפל בו", הציעה רחל, "את תבואי רק לבקר אותו". זה לא היה התינוק היחיד. רחל טיפלה במספר תינוקות חולים מאוד למשך זמן שנע בין חצי שנה לבין שלוש שנים, עד שהללו החזירו את נשמתם הפצועה לבורא עולם. בבית החולים המקומי כבר הכירו אותה ככתובת לתינוקות נטושים. "התחברתי אל התינוקות החולים מיד, הנפש הפצועה שלי התקשרה מיידית לנשמה החבוטה שלהם", היא מספרת, "הרגשתי אותם, גם את אלה שהיו מחוברים למכשירים כל היום. הם ריפאו אותי, ריפדו את הכאב הפרטי שלי בהרבה נוחם. הייתי מבלה אתם שעות, מדברת אליהם, שרה, חוגגת אתם את חגי ישראל. "בליל שבת אחד, מוקפת בחמישה תינוקות שתלויים רק בי, ישבתי שם והרגשתי מלכה אמיתית, הרגשתי שאני ממלאה שליחות שאין כמוה בעולם הזה. הם כולם בכו באחת, ואני החזקתי שניים מהם בידי, את השלישי נענעתי ברגלי, ושלוחה אמיתית נפלה עלי. אני חיה למען הנשמות הכלואות בגוף הקטן, החולה הזה, נשמות מתייסרות. מעניקה להם שעות של חסד. אהבה אין קץ. "היו כאלה שתוחלת חייהם הייתה קצרה ביותר, ולעומתם היו פגועי מוח שהאריכו חיים". בדרך כלל בגיל מסוים היא נאלצה להעביר אותם למוסד, אבל הידיעה שהיא משחררת אותם לחיי מוסד לאחר שזכו לאהבת אם אמיתית נתנה לה נוחם. "הייתה אם אחת שהגיעה בקביעות לבקר את בנה", היא מספרת, "וכעבור שנה ביקשה לקחת אותו לביתה. כשראתה את הצורה בה אני מקבלת אותו ומטפלת בו, היא הבינה שהיא — אמו הביולוגית — צריכה לקבל אותו באהבה. נפרדתי ממנו בדמעות וידעתי שהצלחתי במשימה".

○○○

ובינתיים בא שמעון, הבחור שפגשה בבית הרב, בברית הנישואין. והיא הייתה שם, בחתונה, הגיעה במיוחד לארץ. "כל עוד תלמד אמשיך לשלוח לך סכום כסף קבוע", הבטיחה לבעל הצעיר, וקיימה את הבטחתה במלואה. "אני לא יודעת איפה היינו היום לולי רחל", מספרת לי אשתו של שמעון. "בעלי מרגיש חובה להתמיד בלימוד התורה, יודע שהוא חייב להצדיק את המשכורת שהוא מקבל מדי חודש. בערבי חגים היא תמיד שולחת לנו סכום כפול, ולתדהמתי, כשהתחלנו לחתן ילדים היא סיפרה לנו שהיא פתחה קרן חסכון עבור כל אחד מהם. 'אתם המשפחה היחידה שיש לי היום', כך היא אומרת לנו שוב ושוב. "הקשר בינינו הדוק ביותר; שמעון בעלי מקפיד לנסוע אליה מדי שנה לביקור, אני מצדי שלחתי לה מכתבים ותמונות של הילדים, זה הסב לה נחת". שנים של עבודה, של מסירות נפש, נדחסות לכדי כתבה אחת. רחל הזדקנה, אבל למרות גילה המופלג היא ממשיכה לטפל בעצמה. מדי בוקר היא קמה עם תפקיד: טלפונים קבועים שעליהם היא אינה מוותרת, לכל האנשים בהם טיפלה במשך השנים. "אני מכינה לעצמי ארוחת בוקר וכוס תה", היא צוחקת. עוזרת ניקיון מגיעה אליה בקביעות, ושמעון ואשתו בקשר הדוק אתה. "רק בגללם התחברתי ללחצן מצוקה", היא מתלוננת כשנימת גאווה משתרבת לקולה. "מה הם חושבים, שאני זקנה?" "כל שנה אני מקפידה ללכת לבית הכנסת בראש השנה, אני עומדת מול המחזור הפתוח ואני מבקשת, מתחננת לאלוקים שהזכויות של המעשים שעשיתי, הפעולות שפעלתי למרות הטרגדיה האישית שפקדה אותי, יעמדו לזכות עם ישראל..."

מה גורם לכם הממתיק המלאכותי?

נמצא קשר בין שימוש בממתיקים מלאכותיים לאורח חיים לא בריא, השמנה, עישון ופחות פעילות גופנית • ממתיקים מלאכותיים אינם תרופת פלא, מחקרים חדשים גם מצאו כי ככל שתדירות ומשך השימוש בממתיקים מלאכותיים עולה כך עולה הסיכון לחלות בסוכרת סוג 2*

ממתיקים מלאכותיים, הינם מוצר בעל טעם מתוק מחד, אל ללא ערך קלורי מאידך, לכן עשוי להיווצר קישור חדש: מתוק, לא תורם קלוריות! (לכן ניתן לצרוך ממנו בחופשיות). מצב שעלול לפגוע במאזן ובשליטה על מנגנוני הרעב והשובע.

"כבר בשנת 2009 האגודה האמריקאית לסוכרת, פרסמה מאמר שמסקנתו היא, שצריכה יומית של משקאות דיאט נמצאה קשורה באופן מובהק לעליית רמת גלוקוז בצום, עליה בהיקף מותניים ולסוכרת סוג 2. ובשנת 2018, פרסמה נייר עמדה שבו נראה שינוי משמעותי בהתייחסות לממתיקים מלאכותיים, נכתב: "אומנם רב המחקרים מראים יתרון בשימוש בממתיקים מלאכותיים לירידה במשקל, אבל כמה מחקרים מראים קשר לעליה במשקל".

שימוש בממתיקים מלאכותיים דומה, ל"להיות בלי ולהרגיש עם" או להיפך, כלומר לא לוותר על הטעם המתוק, אך בלי עול הקלוריות ורגשות האשם. כמקדמי בריאות, אנו יודעים שאין פתרונות קסם. אין דיאטה - יש אורח חיים בריא. כנראה שגם במקרה של ממתיקים מלאכותיים אין קיצורי דרך.

למרות כל זאת, בעידן של רפואה מותאמת אישית, כל המלצה תזונתית, כולל המלצה לצריכה או אי צריכה של ממתיקים אלו, צריכה להתקבל לפי צרכיו האישיים של כל מטופל.

לסיכום: ההמלצה לצריכה של ממתיקים מלאכותיים נובעת מההנחה שיש להם יתרון יחסי, על פני הסוכר מבחינה מטבולית. מחקרים חדשים בתחום מערערים את בסיס ההנחה. מחקרים רבים מראים שצריכה אף מועטה של ממתיקים מלאכותיים לא מטיבה מבחינה מטבולית, ואף מעלה את הסיכון לחלות בסוכרת סוג 2. על פי האמור לעיל נדרשת בחינה מחדש של ההמלצות לצריכת ממתיקים מלאכותיים ובמקביל להמשיך לחקור ולחפש, באיפה למצוא תחליפים יעילים ובריאים יותר".

*סוכרת סוג 2 - מגפה עולמית שהולכת ומתעצמת בעשרות האחרונים. התפתחותה קשורה בשילוב גורמים גנטיים וסביבתיים.

בניתוח מספר מחקרים רב (מטא אנליזה) שמטרתם לבדוק גורמי סיכון למחלות לב וכלי דם (מחלות קרדיווסקולריות), נמצא שצריכת ממתיקים מלאכותיים, קשורה באופן מובהק לעליה בהיקף מותניים, עליה בסיכון לסינדרום מטבולי, יתר לחץ דם, עליה בסיכון לשבץ מוחי, ועליה בסיכון לחלות בסוכרת סוג 2. מחקרים רבים ושונים ברחבי העולם, מצאו קשר בין צריכת ממתיקים מלאכותיים לעליה במשקל/ עליה ב BMI/ עליה בשכיחות של אי סבילות לגלוקוז/ עליה בסיכון לחלות בסוכרת סוג 2."

"מגפת ההשמנה ומחלת הסוכרת, נמצאות בעליה מתמדת בארץ ובעולם", מדגישה ד"ר חגית סאלם דיאטנית קלינית, המחלקה למדעי התזונה אוניברסיטת אריאל, "צריכה עודפת של סוכר מקושרת למספר תחלואות: השמנה, אי סבילות לגלוקוז (גורם משמעותי בהתפתחות סוכרת סוג 2), סוכרת סוג 2 ועוד. במטרה להוריד את צריכת הסוכר, התפתחה תעשייה של ממתיקים מלאכותיים, שצריכתם נמצאת בעליה. הממתיקים המלאכותיים, לסוגיהם, מהווים אפשרות המתקה שנחשבה כאופציה פחות מזיקה. לשימוש בהם כשלעצמו אין יתרון תזונתי, והשיקול לשימוש נובע משכלול תועלת מול נזק.

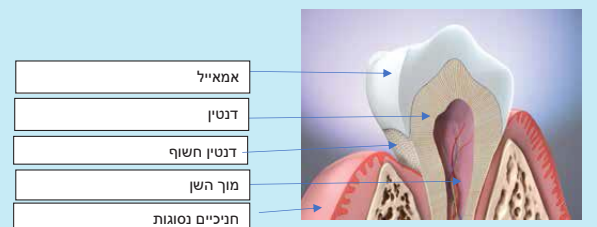
ממתיקים מלאכותיים אינם תרופת פלא, ואינם מהווים תרופה להשמנה, אלא תחליף שמאפשר ירידה מסוימת במאזן הצריכה הקלורי, במטרה שתוביל לשליטה או לאי עליה במשקל לאורך זמן. זהו יתרון משמעותי לאור מגפת ההשמנה על כל תחלואותיה. ממתיקים אלו נחקרו רבות מבחינה בטיחותית, רעילות ותופעות לוואי וישנה הסכמה לגבי בטיחותם.

- יש לכך מספר הסברים אפשריים:
1. טעמו המתוק של ממתיקים אלו יגרום בפועל לדחף לאכול משום שהוא עשוי לגרום להפרשת אינסולין, שהרי הפעלת הקולטן מטרתה (מלבד עונג הטעם המתוק) להודיע על הגעת מזון עתיר סוכר. מחד רמת האינסולין בדם עולה, נגנז אין עליה ממשית ברמת הגלוקוז, התוצאה: ירידת ברמת הגלוקוז. ובפועל - תחושת רעב ודחף לאכול.
 2. ממתיקים מלאכותיים מתוקים פי עשרות ואף אלפי מונים מסוכר. החיך מתרגל למתיקות גבוהה. כתוצאה מכך, במקום להתרגל לירידה בצריכת מתוק, ממתיקים מלאכותיים מעלים את הסף. כך, שמתיקות טבעית של מוצרי מזון (כגון פירות) כבר לא מספקת.
 3. בהיבט הפסיכולוגי, ישנו מנגנון "פיצוי" שותים קפה עם ממתיק מלאכותי, לכן "מותר" לאכול עוגה, כך שבסופו של דבר, ייתכן מצב שבו, סך הצריכה הקלורית גבוהה יותר.
 4. בטווח הרחוק, יש חשש מהשפעה נוספת:

נשאלת השאלה, האם הממתיקים עונים על הצפייה לשמה הם נלקחים? האם הם מטיבים ולו במעט את המצב הבריאותי, ביחס להשמנה ובכלל? מחקרים חדשים רבים בדקו את השפעת הממתיקים מבחינה מטבולית. להלן מוצגים מדגם של מחקרים שנעשו על בני אדם: מחקר שנעשה ע"י הסוכנות הבינלאומית לחקר הסרטן, שהינה חלק מארגון הבריאות העולמי, בדק כ-60,000 נשים ומצא, שכלל שתדירות ומשך השימוש בממתיקים מלאכותיים עולה, כך עולה הסיכון לחלות בסוכרת סוג 2. כמו כן נמצא קשר בין צריכת ממתיקים מלאכותיים לאורח חיים לא בריא: BMI (מדד מסת הגוף המודד את היחס בין משקל הגוף לגובה) גבוה יותר, פחות פעילות גופנית ועישון. חשוב להדגיש, שהמחקר מעיד על קשר בין ממתיקים מלאכותיים לסוכרת ולא על סיבה ותוצאה. מסקנת החוקרים: צריכת ממתיקים מלאכותיים לא יכולה להיחשב אלטרנטיבה בריאה למניעת סוכרת סוג 2.

מה גורם לנו לרגישות בשיניים?

זה מתחיל משחיקת אמיל השן וחשיפת תעלות הדנטין, וממשך ברגישות לחום וקור. תתפלאו לגלות כמה קל לטפל ברגישות בשיניים • ד"ר גיא טוביאס מנהל מדעי קולגייט מסביר את התופעה

קמת בבוקר, התארגנות לעבודה, שלחת את הילדים, חשבת שיהיה רעיון טוב לחטוף משהו בדרך, הכנסת לפה והופ השן מגיבה בכאב. אתם לא לבד - סקרים מראים כי עד 57% מהאוכלוסייה הבוגרת חוו רגישות שיניים.

אז מה קורה בתוך השן שגורם לאותה תחושה לא נעימה?

השן שלנו בנויה משלוש שכבות: השכבה החיצונית נקראת אמיל או זגוגית השן - רקמה חזקה שמגנה על השן מפני מפגעים והתבלות. השכבה האמצעית נקראת דנטין (Dentin) והיא בנויה מצינוריות מיקרוסקופיות עדינות מלאות בנוזל, כשבקצה הצינוריות מצוי עצב אשר בתגובה לגירוי יעביר תחושת כאב. השכבה השלישית, הפנימית, היא מוך השן בתוכה מצויים כלי דם, עצבים וכלי לימפה.

כידוע, השן שוכנת בתוך עצם הלסת, שעטופה ברקמת החניכיים. מצב הרגישות נוצר כאשר שכבת הדנטין נחשפת - זה יכול לקרות בעקבות נסיגת חניכיים, או כתוצאה משחיקת שכבת האמיל. כך או כך, הצינוריות המרכיבות את הדנטין הופכות חשופות לסביבה החיצונית וכל גירוי (קור, חום, מזון או נוזלים) גורם לתזוזת הנוזל בצינוריות ומפעיל את קצה העצב. התוצאה: כאב מידי.

איך מזהים רגישות בשן?

רגישות כתוצאה מדנטין חשוף היא מצב מתסכל, אשר מתבטא בכאב קצר וחד שמתעורר בכל פעם בעקבות גירוי חיצוני. מטופלים רבים מדווחים כי עיקר הרגישות נגרמת עקב חשיפה לקור (75% מהמתלוננים) וצריכת מזון ממותק. גם שחיקה הנגרמת על ידי צחצוח אגרסיבי וצריכה מופרזת של מזונות חומציים (פירות הדר, ומשקאות איזוטוניים העשירים בפחמימות) יכולים להתבטא בחשיפת שכבת הדנטין.

האם ניתן להימנע מתופעת הרגישות?

בהחלט. יש לזהות את הגורמים המובילים לכאב ולהימנע מהם. כאמור, הגורמים לחשיפת הדנטין יכולים להיות למשל צחצוח טראומטי ושימוש במברשת לא מתאימה - כך שאם אתם מפעילים כוח רב בזמן הצחצוח (זה קורה כאשר אנחנו ממהרים, או מוטרדים ואיננו מרוכזים בפעולת הצחצוח), מומלץ לעבור למברשת שיניים בעלת סיבים רכים (על גבי עטיפת המברשת מצויות מידת קשיות הסיבים) ולהקפיד על צחצוח עדין. סיבה אחרת לרגישות יכולה להיות צריכה מופרזת של מזון חומצי. במקרה כזה יש לשאוף לא לאכול מזון חומצי באופן מרוכז, ולפזר אותו לכמה ארוחות קטנות.

איך מומלץ לטפל בשיניים רגישות?

קיימות שתי שיטות עיקריות לטיפול ברגישות יתר. הראשונה פועלת על העצבים המצויים בקצות תעלות הדנטין באמצעות מלחי אשלגן. השיטה השנייה מבוססת על חסימה מכאנית ואיטום תעלות הדנטין. את האיטום ניתן לבצע בשתי טכנולוגיות עיקריות: אחת המכילה חומרים לאיטום המספקים הקלה מתמשכת בפני רגישות, והשנייה מספקת הקלה מיידית בפני רגישות בנוסף להקלה מתמשכת. כדוגמת טכנולוגיית Pro-Argin.

טכנולוגיית Pro-ArginTM מכילה Arginine, חומצת אמינו המצויה ברוק באופן טבעי ותרבות סידן (קלציום קרבונט), שכבת האיטום יוצרת מגן האוטם את תעלות הדנטין הפתוחות ומסייע לטפל בגורמים לתחושת הכאב. יתרון נוסף הוא כי שכבת המגן עתירת הסידן עמידה בפני התקפות חומצה ומספקת הגנה נוספת לשן. טכנולוגיית Pro-ArginTM מצויה בחלק ממשחות השיניים היעילות לשיניים רגישות, והוא מייצר הקלה מיידית.

לראשונה! שילוב מנצח

כורכומין & MSM

חדש מבית TTM

כורכומין & MSM

הפורמולה היחידה המשלבת ריכוז גבוה של
כורכומין עם המינרל האורגני המבוקש

- יעיל להקלה על בעיות מעיים כמו עצירות,
מעיי רגליז ואלרגיות למזון
- מענה לבעיות עור כמו פסוריאזיס ואקנה
- הקלה על כאבי דלקת מפרקים.

נשמח לפרט ולייעץ: 1-700-556-700
משלוח עד הבית

מוצרי החברה עוברים בדיקות איכות קפדניות ומקיפות תחת תקן של GMP ותקני ISO
מהמחמירים באירופה. המוצרים מיוצרים במפעל ברישיון משרד הבריאות שמספרו: 4/939

הרמב"ם, לחן מקפ"ץ וסוחר של אלי קליין, עיבוד חדשני ומרענן של הצמד אלי קליין ואיצ'י ברי. אל הרצליך מצטרפים ילדי מקהלת "קול הנערים", הנוספים במילים נופך זך וטהור. בכדי להמחיש את המסר, עמלו בהפקה של הרצליך על הפקת קליפ אנימציה ייחודי ומושקע.

אחרי הסינגל "ותיק", שיר באווירה ישראלית שזכה להצלחה רבה משיק נמואל סינגל חדש "אמונה שלמה", באווירה חסידית אותנטית שמחה, המזכירה את המוסיקה החסידית עליה גדלנו. לחן: אלי לאופר, עיבוד והפקה מוסיקלית: יהושע פריד.

בשם 'סבבה', שייצא כבר לחנויות המוזיקה. וכעת, מוציאה להקה סינגל מתוך האלבום, הנקרא 'רוצים לשמוח' אותו כתב והלחין המוזיקאי ישראל סוסנה, והפיק מוזיקלית רון תיכון.

לכבוד בין-הזמנים משיק ארי גולדוואג וידאו-קליפ מיוחד ומשעשע לשיר "זה היום", המופיע באלבום החדש "לא נפסק לרקוד". את השיר כתב והלחין גולדוואג, לעיבוד והפקה מוסיקלית של פליימאסטרוס. הקליפ מספר סיפור על אדם שעבר עליו יום לא כל-כך מוצלח. אך כבר בתחילת היום, בחר לחשוב ולהאמין שלמרות הכל, יהיה יום טוב.

בעקבות נס גדול שהתרחש בחייו של יאיר דוד עם חזרתו ארצה מאומן, פנה דוד אל הפזמונאי רמי לב שיצור עבורו שיר בהשראת המקרה. התוצאה בפנינו - "מי יכול נגד" סינגל חדש מקפ"ץ סוחר ומבטיח, המספר כלחית קיץ. "אם השם איתי אז מי יכול נגד" - סלוגן חזק של דרך ואמונה, שמניעים אותנו בחיים. על העיבוד וההפקה המוסיקלית העכשווית הופקד ערן כרמי.

הזמר מרדכי כהן חוזר ומגיש את "שמך אחד" בליווי מקהלת "חברים" ובעיבודו של יענקי כהן.

בימים אלו אברהם דוד שוקד על אלבום השני כשעל ההפקה אמון לוי"ק טובול, וביחד, רוקח הצמד הצרפתי אלבום עשיר בחומרים ייחודיים שזמן רב לא נשמע כמותו במוסיקה הישראלית-חסידית. הסינגל הראשון ששוחרר עונה לשם "מלך חי" והנו המנון קליל, עם לחן משנות השלושים שנכתב על ידי כנר איטלקי ובוצע במקור באידיש. אודי דמארי עיבד את הלחן העממי ויצר לו קצב מצוין ומוזיקה. אוהד מושקוביץ יוצא בשני קליפים חדשים מתוך אירוע שהתקיים בניו יורק לאחרונה. ביצוע מרגש ומיוחד לקלאסיקה "שמע בני" בלחנם המשותף של מ.ב.ד ומונה רוזנבלום ואם אשכנח' בלחן מיוחד המושך בשיבות 'שעלבים' לאורך השנים.

הביצועים הם בליווי מקהלת יידיים ובהפקה מוזיקלית של ישראל לאם כשהאירוע כולו מופק ע"י אהרון טייטלבוים ודוד פדירה.

הצמד הצעיר והאגרסיבי קובי ברומר ו- בני לאופר משחררים קאבר נוסטלגי מבית היוצר של פרחי מיאמי - "דיוו הסר" בגרסה מחודשת ומשובחת, יחד עם קליפ מקורי ומעניין.

יונתן שחר יוצר ירושלמי ומוסיקאי בנשמה מגיש את הסינגל "תן כוח", המילים הלוקחות מתוך תפילתו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"עא למוצאי השבת, הלחן של שחר עמוק ונשמותי והביצוע גרובי ומבריק. כשעל העיבוד וההפקה המוסיקלית הופקד המעבד והמפיק המוסיקלי אבי טל. לשיר צולם וידאו-קליפ מושקע ואיכותי אשר צולם בישראל ובמקביל גם בברדיטשוב, בצינו של סגורן של ישראל.

הזמר והיוצר צח חכים משחרר סינגל שני - "חיך לתקווה". להיט קיץ חדש בקצב הרגאי, אותו כתב והלחין בעצמו, בעיבוד והפקה מוסיקלית של ערן קאשי. השיר נכתב לפני כארבע שנים וישב במגירה עד לשעת רצון, שהגיעה לפני מספר חודשים, בה זכה השיר להלחנה ושכתוב מנוצח.

ביצוע מרענן של הזמר אבי מילר, למילים "בואי בשלום" מתוך לכה דודי, בלחן שונה מהרגיל של המלחין הדגול מאיר מרטין ויזרקה, צבע קולו של מילר כבש את צוות ההפקה ומילר נבחר לבצע את השיר מתוך רשימת זמרים ארוכה. הלחן הנוגע והעיבוד ההרמוני והמעטור של הפסנתרן הבינלאומי מנחם בריסטובסקי ל"בואי בשלום", ממש מיטיבים לבטא ונותנים פירוש עכשווי למילים אותם אנו אומרים מידי שבת.

נתי ליון משחרר סינגל חדש בסגנון פופ קצבי - "כל המשמח", את השיר בחר ליון להוציא דווקא בלב עונת החתונות הקייצית על מנת לחסם את רחבות הריקודים עם הקצב האלקטרוני של השיר. לחן, עיבוד והפקה מוסיקלית: שרולי ברונקר. את השיר מלווה קליפ מדהים שצולם במספר לוקיישנים מיוחדים במרכז הארץ.

אלי הרצליך חוזר עם להיט חדש ומקפ"ץ: "שמע בני". המילים מתוך

הזמר והפייטן אופיר סלומון מוציא 'מחרוזת חפלה' המכילה בתוכה את מיטב הלהיטים מהמוזיקה הערבית של שנות התשעים עם קריצה קטנה בתחילת המחרוזת ללהיט הגדול 'Ya Lili' שיצא בסוף שנת 2017. במשך החודשים האחרונים, בין אירוע למופע, הקליט אופיר את המחרוזת באולפן של שי ראובני שהיה אחראי גם על העיבוד המצוין בעל האופי האותנטי אך עם נגיעות עכשוויות.

"לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב": אור לט"ו באב, משחרר החזן בנימין נויפלד קליפ בכורה מושקע במיוחד, כאשר אליו חוברים חברי מקהלת 'נרע' למחרוזת חופה מרגשת במיוחד.

לא עברו חודשיים מאז השקת אלבום Serenity, והכוכב הלונדוני שלומי גרטנר משחרר גרסה עברית ללהיט ומקפיצה לאחת הרצועות המושמעות באלבום - "ידיים באויר". גרטנר לא שחח את הקהל הישראלי, ובד בבד עם השקת האלבום שלראשונה כולו באנגלית, הוא פותח את עונת החתונות והופעות 'בין הזמנים' בלהיט הקייצי "היי זה הזמן" - המהווה גרסה עברית, חדשנית ומקפיצה לרצועת "ידיים באויר".

יעקב שוואקי בקליפ בינלאומי חדש ומלא עוצמה "YOUR TIME". בהפקת הבמאי אהרון אוריאן, למילים שכתב בסר (עורך מגזין משפחה בארה"ב), לחן איצ'י וולנדר, עיבוד מוזיקלי רביד קשתי.

שלמה ברונר ותזמורתו פתחו את עונת הקיץ עם להיט החתונות "הקננן" ומארחים את כוכב הזמר החסידי אלי הרצליך. לחן עיבוד והפקה מוזיקלית- שלמה ברונר

הרשי רוטנברגר מארח את מקהלת 'שירה' בקליפ בכורה "בן תורה". מעבר לחוש המוסיקלי, רוטנברגר הוא גם "בן תורה". בקליפ אידישי מרגש במיוחד, אותו הפיק יוסי האניג (הבן של...), חובר רוטנברגר למקהלת הדגל העולמית 'שירה' ונותן טעם ייחודי וחדשני לעמלי התורה.

לאחר הסינגל הקודם 'בבקשה' של הזמר אמיר אליהו, יוצא לאור כעת 'יש בי אור' שכתב רמי לב ללחן של אמיר אליהו בעצמו ואת העיבוד ביצע באומנות רבה דוד ביתן. 'יש בי אור' הינו סינגל קצבי שירים לכס את הקיץ.

להיט 72 הדקות: הניגון החדש 'כי אנו עמך' שחיבר "כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א לכבוד החתונה הגדולה, ט"ו סיוון תשע"ח. בהפקת מקהלת 'מלכות' בניצוחו ועיבודו הקולי של פנחס ביכלר, בהגשת מאיר אדלר - מלך הקלידינים: משה דמן - בעל המנגן הבעלזאי; ילד הפלא יצחק זאב דמן, בנו של משה. על העיבוד והקלידים, המוגשים בצורה אותנטית חתונתית בצירוף טעימות מהחתונה, יחד עם מאיר אדלר - המעבד ארי פרקש.

יעקב שוואקי באלבום בינלאומי חדש: "מוזיקה MUSICA", באלבום העשירי משלב שוואקי סגנונות מוזיקליים מגוונים, עם להיטים מקפ"ץ ושירי נשמה באנגלית, עברית, צרפתית, ספרדית ויידיש. האלבום הופק ע"י שוואקי ושותפו האמן והיוצר איצ'י וולנדר, ולקחו בו חלק מיטב המוזיקאים: תמיר צור, רביד קשתי, משה לאופר, יאן פרייטור, דניאל קפלה, אייבי רוטנברג, אברומי ברקו, והמנהל המוזיקלי רפי גריידי.

לקראת חתונת בתו בשבוע הבעל"ט, החליט בעל המנגן דוד קאליש לפנק את בתו במתנת חתונה ייחודית ובלתי נשכחת. כשנחת בישראל להופיע לצד אהרן רזאל, כבר הבין דודי מה עליו לעשות. עם סיום האירוע התיישבו המוזיקאים זה לצד זה, ולאחר מספר נסיונות הגיה הלחן "הראלי" למילים אחתנו את ה"אלפי רבקה. להשלמת המלאכה נקרא נתי אלבר לאולפן ההקלטות והתוצאה: קליפ מושקע במיוחד.

הזמר והיוצר ישי שלר בסינגל נוסף פרי עטו "אל תאמר". עיבוד: שמואל כהן, מיקס: ניב בלאס. השיר מאוד קשור לבין הזמנים, והמשפט "אל תאמר לכשאפנה אשנה" נאמר בדיוק על הרגע הזה כשאתם מתלבטים האם לעשות את המנגל מיד בסיום המסלול של "הפזידיה" או רק אחרי מנחה מעריב".

אלעד שער פתח את עונת אירועי ומופעי הקיץ עם סינגל חדש ומקפ"ץ - "באנו לשמח". שער כתב ואף הלחין את השיר, כשהפזמון מורכב מלחן כורדי עממי מוכר וידוע. עיבוד והפקה מוסיקלית: יוני קיסר.

הזמר והיוצר איציק דדיה בסינגל נוסף - 'אגו', מתוך אלבום החדש שיצא בקרוב. את השיר בעל השם המסקרן כתב והלחין גילי זכאי, ודורון אלימלך הפיק מוזיקלית. "השיר 'אגו' מדבר על המדרף הבלתי פוסק שלנו אחר כסף והישגים חומרים", מספר איציק דדיה.

הם מאיר מרטין ויזרקה לא נח על שמרי וממשיך ליצור שיתופי פעולה מעניינים ומגוונים, ובימים אלו מגיש את "המבדיל", בביצוע קולי ובולט של החזן והזמר צודיק גרינוולד.

להקת קינדרלעך באלבום חדש ונוצץ, רביעי במספר,

אל תסבול, תטפלו

**צמחי מרפא להקלה על כאבים,
כבר ניסיתם? הכירו חוכמה עממית
ומסורתית שגייסה את המדע לצידה**

שחור שמכילה חומרים המכווצים את כלי דם ומזרזים את פינוי הרעלים מהגוף וגם אכילאה אלף העלה - צמח מרפא שמעודד התחדשות של רקמות, מחטא ומפחית דלקת ונפיחות."

איך משיגים את המוצרים?
"בשלב הראשון מטלפנים ומשוחחים עם יועץ מקצועי מטעם TTM. הטיפול לא מתאים לכל אחד ומתחילים בתשאול מפורט לגבי הרקע הרפואי, תרופות שנלקחות, רגישויות ועוד.

"אם יש התאמה, היועץ מתאים מינונים ומוצרים בהתאם לצורך והם מגיעים עם שליח עד הבית כחלק מהשירות. ואז מגיע השלב השלישי: אחרי קבלת הערכה, אנחנו מלווים את המטופל באופן שוטף כדי לוודא התקדמות נכונה של התהליך או לשנות מינונים בהתאם לצורך. אנחנו גם מספקים המלצות לתזונה מתאימה שמורידה דלקתיות ומסייעת לעיכול."

סובלים מכאבים באיזור פי הטבעת? אל תהססו. כאב עז הנגרם על ידי טחורים עלול להצביע גם על היווצרות קריש דם בתוך הטחורים וזהו מצב מסוכן הדורש התערבות ניתוחית.

במקום לחכות לרגע האחרון, חייגו: 1-700-556-700
או חפשו ברשת natural.ttmisrael.com
רפואה שלמה

העתיקה ומשתמשת בתמציות פעילות מצמחי מרפא, כדי להקל על הפגיעה ברקמות וכדי לשפר את הפעילות של מערכת העיכול כך שבעיית הטחורים תיפסק.

נלחמים בזיהום

אלינה זקס M.Sc הנטורופתית הראשית בחברת TTM, הרבליסטית קלינית, מטפלת ומרצה שרקחה את מוצרי החברה, מסבירה על שיטת הטיפול, "צמחים רבים נחקרים בשנים האחרונות באוניברסיטאות מובילות. מהמחקרים עולה שהחוכמה העממית ניתנת להוכחה מדעית. צמחי מרפא נמצאים במרכזם של מחקרים גדולים בעולם כיום וניתן להגיע בעזרתם לפריצות דרך, שיוכלו למנוע ולהקל על מחלות רבות.

"בערכה של TTM כללנו קרם צמחי למריחה חיצונית שמחטא ומרגיע את האיזור הפצוע וכמוסות צמחיות שממוקדות בהנעת מערכת העיכול והורדת התהליכים הדלקתיים בגוף."

באלו צמחים השתמשתם?

"הממליס - צמח מרפא שמרגיע גירוי ומעכב תהליכים דלקתיים. החומר הפעיל בצמח יוצר שכבת הגנה שיעילה נגד מרבית המזהמים והרעלנים. שילבנו גם את הקופטיס הסיני - צמח מרפא בעל תכונה מחטאת שעוצר דימום ומפחית נפיחות. כמו כן שילבנו תמצית מקליפת אגוז

לא תאמינו אבל היו זמנים שבהם, למי שסבל מטחורים חיצוניים המליצו על טיפול בעזרת עשן של מדורה שחוזקה עם זרעים של צמחי מרפא. הרמב"ם ממש פיתח שיטה מורכבת, שכללה כלים מיוחדים, כדי ליצור את הטיפול בעזרת עשן. באותן שנים היה נהוג גם לרקוח משחה שהורכבה מעירבוב של חלמון ביצה עם דונג דבורים והרב חיים ויטאל, ממקובלי צפת, המליץ בחיבורו על טבילה במי אמבט חמימים, שעורבבו בהם אבקה שנטחנה מגלעיני אפרסקים עם אזוב שבושל במים ועוד.

גם היום הטיפול המומלץ לבעיית הטחורים מבוסס על צמחי מרפא, אבל הדרך היא כבר מפוקחת, סטרילית ויעילה באופן מדעי ומוכח.

טחורים הם ורידים בולטים המופיעים בדופן פי הטבעת, או בחלק התחתון של החלחולת (rectum) וגורמים לכאבים, גרד ודימום. ישיבה ממושכת, סחיבת משאות כבדים כדרך קבע, או פשוט העלייה בגיל, יכולים לגרום להופעה של הבעיה. המצב אופייני גם לאנשים עם עודף משקל, לנשים בתקופת ההריון ולמי שסובלים משילשולים או עצירות.

סיבות אפשרות נוספות למתיחה ונפיחות של ורידים באיזור פי הטבעת הן: עייפות רבה שגורמת לאיברים פנימיים לצנוח; פעילות גופנית מאומצת; מתח, לחץ תוך בטני בגלל שיעולים רבים או הקאות וגם איספיקת לב.

חברה ישראלית בשם TTM נעזרת בחוכמת הרפואה

להתראות משקפיים
שלום משקפי שמש

הסרת משקפיים בלייזר עושים בבית חולים

- ללא שימוש בסכין
- אפשרות לחזרה מיידית לשגרה

ת"א ■ ירושלים ■ חיפה ■ רעננה ■ אשדוד ■ ב"ש

לבדיקת התאמה חינם:
03-7922031

לא במרכז, כן במקום הראשון

דברים קורים מתי שהם אמורים לקרות. אין טעם לדחוף אותם בכוח. הקב"ה הוא זה שמנהל את העניינים. אנחנו רק עושים את ההשתדלות • מדוע אנו קוראים את פרשת ויהי אם שמוע מידי בוקר ומידי ערב?

סיפרה לי בעלת סטודיו לפאות עסוקה ומפורסמת בתחומה. "לפני שנה יצאנו בעלי ואני לארוחת ערב בבית הקפה בשכונתנו. בשולחן הסמוך לידינו ישבו שני זוגות. הבעלים היו כנראה אחים, והנשים היו מטופחות ויפות עם פאות בהירות ומושקעות. אמרתי לבעלי כאלה לקוחות בדיוק אני רוצה, כאלה שמשקיעות בפאות, כאלה שמתחדשות לפחות פעם בשנה, כאלה שמבינות וכאלה שיכולות גם לספר לחברותיהן הלאה.

"יצאתי מהארוחה ושכחתי אודות הפרזנטוריות שרקמתי לעצמי בראש. לפני שבוע בלבד התקשרה אישה מבולבלת למדי, התנצלה שהיא מאחרת, וביקשה לבוא לראות פאות. למען הדיוק היא איחרה קצת הרבה, אבל הנה השורה התחתונה, היא השאירה דמי קדימה לפאה חדשה והבטיחה לסחוב גם את גיסתה. ברור לך שכאשר גיסתה נכנסה לסטודיו מיד זיהיתי אותה כפרזנטורית שלי מבית הקפה לפני שנה..."

דברים קורים בדיוק בזמן שהם צריכים לקרות. לפעמים אנחנו רוצים משהו ודוחפים בכל כוחנו להשיגו, ולא מבינים מדוע כלום לא זז.

לעיתים, רק לאחר זמן, נופל לנו האסימון. "לפל זמן, ועת לכל חפץ תחת השמים" אמר החכם מכל אדם. בסופו של דבר ה' נותן לנו כל מה שאנחנו צריכים אבל לאו דווקא מה שאנחנו רוצים. הרי הוא יודע הכי טוב מה טוב בשבילינו.

...

לשים את עצמי במרכז זו כפירה של ממש ולא בכדי אומר הקב"ה על בעלי גאווה "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת". לשים את עצמי במקום הראשון זו עבודה ה'. אני צריכה להיות הראשונה להתנדב, ראשונה לעשות טוב לאחרים, ראשונה לאהבת ה' ויראתו, ראשונה ללימוד תורה וחסידות.

נשים מכירות זאת היטב. כמה פעמים בחיים אנחנו נדרשות להניח את האגו בצד ולתת למשפחה ולבית. כמה פעמים אנחנו מחליטות לגמור את הכיור במקום לשבת רגל על רגל עם ספר ביד.

אך לעיתים יש לנו דילמה אחרת: האם לשים סיר מרק על הגז או להתפלל? מה קודם למה? התשובה ברורה. את ההחלטה יש לקבל לפי מה שיוצא ממנה. אם הנחת סיר המרק מקדמת אותנו בעבודת ה', היא קודמת לאמירת התהילים, כי היא המשימה שלנו ואם אפשר להתפלל לפני המרק, אז כנראה שזה מה שישים אותנו במקום הראשון ויקדם אותנו לעשות את רצונו יתברך.

...

שני פירושים למילה "עקב". רש"י מפרש שהמילה עקב מתייחסת למצוות שאדם דש בעקביו – מצוות קלות. בחסידות מבואר שהמילה עקב רומזת לעקבתא דמשיחא, שאז בוודאי "תשמעון", מכיוון ש"סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותה".

בין שני הפירושים עובר קו מחבר. כאשר בני ישראל מקפידים גם בקיומן של "מצוות קלות", הם מוכיחים שהם מתבטלים לחלוטין לקב"ה ובמילא ראויים לגאולה.

בכלל, כאשר אדם מקיים את המצוות והנאותו האישית, יש מקום לזלזל במצוות "קלות", הן לא שוות את ההשקעה... אבל כאשר אדם מקיים מצוות מתוך קבלת עול משום שכן ציווה הקב"ה, הוא אינו יכול לחלק בין מצוות קלות לחמורות.

כולן מפי הגבורה ניתנו ודווקא בעקבתא דמשיחא, בזמן של חושך כפול ומכופל, יש לקיים את המצוות מתוך קבלת עול פשוטה, בלי שאלות, בלי העדפות, כך שה"אני" יתבטל לחלוטין ואז, אחרי ש"תשמעון", בא חלקו השני של הפסוק – ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך".

...

השבת יחול יום ההילולא של הגאון החסיד, הרה"ק רבי לוי-יצחק ע"ה, אביו של כ"ק אדמו"ר. רלווי"צ אומר על הפסוק "וַאֲהַרְבֵּךְ וּבִרְבֶּךָ וְהִרְבֶּךָ... דַּגְנָךְ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ" שבמילים "דגנך ותיירושך ויצהרך" מרומזים שלושת הגאולות של פסח, פורים וחנוכה.

דגנך מרמז על חג הפסח משום שכל גלות מצרים החלה למעשה עם חלומו של יוסף הצדיק – "והנה אנחנו מאלמים אלומות" של תבואה כמובן, של דגן. ומה מוריד את בני יעקב למצרים? הדגן כמובן. הם יורדים לשבור בר במצרים, ומה קורה כאשר בני ישראל יוצאים את מצרים? מה הם צוררים בבגדיהם?

"משארותם צרורות בשמלותם". פעם נוספת יש לנו עסק עם דגן. במילא המילה הזו בפסוק מסמלת את הגאולה ממצרים אותה אנו מציניים בפסח. תירוש הוא יין, שקשור קשר הדוק בפורים. הנס נעשה במשתה היין. גם ושתי נטרדה במשתה היין וגם המן... ואל תשכחו שאנו מצוים לשתות בפורים עד דלא ידע וכו'. תירושך מסמלת את נס ההצלה ואת גאולת עם ישראל בימי מרדכי ואסתר אותה אנו מציניים בפורים.

ואילו "יצהרך" מתייחס לשמן ומה קשור לנס החנוכה יותר מהשמן? הרי אנחנו לא חוגגים שמונה ימים בשל הניצחון הצבאי, לשם כך יכולנו לחגוג יום אחד בלבד. אנו חוגגים שמונה ימים לזכר הנס בו הספיק השמן הטהור לשמונה ימים. המילה יצהרך מסמלת את נס פך השמן אותו אנו מציניים בחנוכה.

...

ולסיום, בפרשת השבוע מופיעה פרשת "ויהי אם שמוע" אותה אנו קוראים פעמיים ביום, בשחרית ובערבית. מה יש בה בפרשה הזו? שכר ועונש. אם שמוע תשמע, או אז "ונתתי מטר... ואכלת ושבעת". ואם לא ח"ו, אז "ועצר את השמיים ולא יהיה מטר..."

מדוע אנו נזקקים לפרשה הזו כאשר פרשת "ואהבת" שמופיעה בפרשה הקודמת, מצווה על אהבת ה' מבלי להבטיח גשם ואוכל, מבלי לאיים בעונש. הרי אם רצון ה' הוא שנזכור בוקר וערב את חובתנו לאהבתו ולקיום מצוותיו, לא די בפרשה הראשונה – הרוחנית – שאינה כוללת הטבות חומריות בתמורה לאהבת ה'?

לו היה הקב"ה רוצה שנתנתק לגמרי מענייני העולם הזה ונשכח את הצרכים הצרים והאנוכיים שלנו, לא היינו נדרשים לומר בבוקר ובערב את פרשת "ויהי אם שמוע". אלא שה' רוצה שלמרות הצרכים האנוכיים שלנו, נישאר בעולם הזה ונפעל בו גילוי שכינה. לא. ה' לא רוצה שנהפוך למלאכים. אלא לאנשים טובים יותר וראויים להשפעתו גם בגשמיות.

מזכירה לעצמי להתאזר בסבלנות ולזכור שהכל מאיתו ית'.

הכותבת היא בעלת "הבחירה שלי", מנחת אירועים, מרצה ושדרנית רדיו
Mirischi@gmail.com

בוגות בית יעקב? מונשרות?

אל תסמכי על הבטחת הכנסה

בואי ללמוד הנדסה!

הנדסת תוכנה

רב מפקח

053-3140013

מלגות עד 70%

מכינה עד 100%
לזכאיות

סבינה חרדית

לנשים בלבד

מחזור ראשון

לומד בהצלחה

SCE
השלוחה החרדית

לפרטים והרשמה: אסתי, רכזת המסלול

050-4156751

צלם: קונספטיק

צילום: אפיק גבאי

2 מאפינס תרד

מתכון מוצלח במיוחד למאפינס תרד עם משקה שקדים אורגני ללא סוכר. אז אם התלבטתם מה להכין לארוחת ערב או לנשנושי בוקר לכם ולילדים הנה המתכון המושלם. תרד ידוע כירק עשיר בברזל ועם משקה השקדים האורגני של אלפרו התוצאה טעימה במיוחד. ניתן להכין כמנת אירוח נפלאה או סתם כנשנוש מפנק ובריא.

מצרכים:

200 מ"ל משקה שקדים אורגני ללא תוספת סוכר
230 גרם קמח תופח
300 גרם תרד
1 שן שום כתושה
3 ביצים או 1 תפוח אדמה מבושל, מעוך לפירה.
60 גרם גבינת פטה, חתוכה לקוביות או תחליף גבינה טבעוני.
1 כף עשבי תיבול קצוצים
שמן זית
מלח ופלפל שחור

אופן ההכנה:

- מאדים את התרד עם השום עד שהעלים "נובלים". מסננים את הנוזלים.
- מחממים תנור ל-160 מעלות ומשמינים מעט תבנית שקעים.
- בקערה גדולה טורפים ביצים (או פירה תפוחי אדמה) עם משקה שקדים אלפרו, מוסיפים בהדרגה את הקמח.
- בקערה נפרדת מערבבים את התרד עם הפטה (או הגבינה הטבעונית) ועשבי התיבול, מתבלים במלח ופלפל. מוסיפים את תערובת הביצים והקמח לתרד ומערבבים היטב.
- מעבירים את התערובת לתבנית השקעים ומכניסים תנור ל-30-40 דקות, עד שהמאפים מזהיבים.

3 בראוניז שכבות

רשת קפה ביגה מנדבת מתכון מפנק בראוניז שכבות שוקולד וקרם שוקולד לבן - פינוק מושלם

רכיבים:

240 גרם שוקולד מריר
250 גרם חמאה מומסת
קורט מלח
225 גרם ביצה
300 גרם סוכר

1 קוסקוס רויאל

מנה עדינה ומלכותית של קוסקוס ומרק עם המון ירקות, גרגירי חומוס ותיבול מתקתק של דודו בן שמחון/ 8 מנות

רשימת המצרכים:

2 שקיות קוסקוס אסם

לירקות:

2 גזרים פרוסים למקלות ארוכים
2 קישואים פרוסים למטבעות
4 חתיכות דלעת
2 בטטות חתוכות לפלחים
1 כרוב קטן חתוך לרבעים
4 תפוחי אדמה חתוכים לפרוסות
1 צרור עלי סלרי
1 ראש סלרי חתוך למקלות
1 כוס גרגירי חומוס מושרים

לתיבול:

1 כף קינמון
1 מקל קינמון
5 כפות סוכר
1 כוס צימוקים
2 כפות אבקת מרק בטעם עוף אסם
4 שזיפים מיובשים
מלח ופלפל לפי הטעם

הכנה:

- מכנינים את הקוסקוס לפי ההוראות בגב האריזה, מכסים במגבת ומניחים בצד.
- מסדרים את הירקות בסיר ומפזרים מעליהם את התבלינים, הצימוקים, גרגירי החומוס והשזיפים.
- מכסים במים ומביאים לרתיחה כ- 10 דקות.
- מנמיכים את האש ללהבה נמוכה ומבשלים כשעה וחצי עד התרככות הירקות.
- מסדרים את הקוסקוס בקערת הגשה עמוקה, יוצרים במרכז גומה ומסדרים בה את הירקות, גרגירי החומוס והרוטב.

200 גרם קמח

אופן ההכנה:

יש להמיס את החמאה עד לרתיחה, להוסיף את השוקולד ולערבב היטב. לערבב בנפרד את הביצים והסוכר ולשפוך אל תוך מסת השוקולד והחמאה. יש להוסיף את הקמח ולערבב לאט וטוב עד לקבלת אחידות. לאחר מכן, יש לשפוך את המסה לתוך תבנית לשכבה אחידה ולאפות בטמפרטורה של 160 מעלות כ- 12 דקות ולצנן. לאחר מכן, יש לחתוך לריבועים של 8X8 ס"מ.

רכיבים להכנת הקרם:

400 גרם שוקולד לבן
קורט מלח
400 גרם שמנת קרה

אופן הכנת הקרם:

יש להמיס את השוקולד הלבן, להקציף את השמנת ולערבב שליש מהשמנת עם השוקולד הלבן. להוסיף את יתרת השמנת ולקפל בעדינות.

צורת הגשה:

להניח במרכז המלחת עוגיית בראוניז ומעליה להזליף מעט מקרם השוקולד, להניח מעל עוגיית בראוניז נוספת ולהזליף שוב מעט משוקולד הלבן. מסיימים בהנחת קוביית בראוניז נוספת ומפזרים במעט אבקת סוכר.

4 קנולי מטוגן

המותג מאסטר שף מציג מתכון לקנולי מטוגן ממש כמו באיטליה, לאירוח מושלם או לארוחה חלבית מפנקת שתשאיר לכם טעם של עוד.

חומרים ל-4-6 מנות:

6 גלילי קנלוני

למלית:

250 גרם ריקוטה (או טוב טעם)
150 גרם גבינה צהובה מגוררת
1 ביצה
מלח ופלפל

לציפוי:

1 כוס קמח
2 ביצים טרופות

1 כוס פירורי לחם מזהבים

להגשה:

פסטו איטלקי, פסטו עם עגבניות ובזיליקום

אופן ההכנה:

1. מערבבים את הגבינות עם ביצה, מלח ופלפל.
2. מבשלים את גלילי הקנלוני במי מלח רותחים 4 דקות. מוציאים בכף מחוררת ומצננים.
3. לגלילים קטנים יותר - מומלץ לחצות את הגלילים לשניים. (לא חובה)
4. ממלאים בתערובת הגבינות ומקררים.
5. מכינים 3 קעריות עם קמח, ביצים ופירורי לחם. טובלים בקמח, בביצה ומצפים בפירורי לחם. עד שלב זה אפשר להכין מראש.
6. ממש לפני ההגשה: מחממים שמן לטיגון עמוק ומטגנים 2-3 דקות עד להזהבה.

5 סלט טבולה פתיתים קליל

כשמתחשק משהו קליל, כשלא רוצים לעמוד הרבה זמן במטבח, אחרי שאכלנו המון, זה הזמן להכין סלט טבולה בריא, מרענן ומחזק/ **4 מנות**

מצרכים לסלט:

1/2 חבילת פתיתים אסם
1 צרור פטרוזיליה
1 צרור נענע
1 צרור כוסברה
3 גבעולי סלרי
1/2 כוס חמוציות מיובשות
1 חופן שקדים מולבנים (מושחמים במחבת)

לרוטב:

מיץ מחצי לימון
שמן זית לפי הטעם
מלח

הכנה:

1. מבשלים את הפתיתים עד ריכוך במים. מסננים ומצננים אותם.
2. קוצצים את כל הירוקים ומניחים בקערה, מוסיפים את הפתיתים, החמוציות והשקדים.
3. מוסיפים מלח, שמן ולימון ומערבבים היטב.

קאקורו

מלאו בכל שורה או עמודה ספרות מ 1 עד 9, כך שיתקבל הסכום הרשום בראש העמודה או השורה. אין לרשום ספרה אחת פעמיים באותה שורה או עמודה.

		21	22		39	12		
12				5			19	
15			21					4
24			12			12		
	12	9	16			3		
4			13			11		
12			23		7		22	
		21				6		
		3				11		

			26	14				
		12				6	12	
		8			8			
		6			30			
	14			12				
	17			14				
						5		
	13	6	17					
21				12				
5			11	10				
			5					

סודוקו

9			6					
	6							4
	5		1	7	2			9
4		7			3		9	5
2								6
8	3		5			2		1
1			3	5	4		6	
5							1	
					9			7

	1			6			4	
2			9		3			
5					7		2	
1		8		2				
4	5	7				6	8	2
				5		4		1
	6		4					9
			8		2			6
	8			9			3	

2				6				
	4						7	
		8	9					5
3				1		6		
9				2				8
		5						4
1					3	2		
	7						4	
				9				6

		3		2			6	
	4							
	9			7				1
	8		5			9		
	1				4		3	
		2					7	
5				6			2	
							8	
	6			8		7		

סודוקו 16

	4		13		7	1		5	9		10	
			6		5	2	4	7	8		14	11
	1				15	10	6		11		8	5
5	11	3	15		9	12		10	14	13	16	1
13				15				3	12			
	12	11	4				15	9	10	7		13
		10	16		3			13	11	7	15	6
	7	6		13	10		9	2			3	11
9	6			14		10	7		2	13		
1	2	13	7	12		15		11	5		4	16
				5	13		9	12	14			
4	8				16	1	3		7			13
7		5	2	8			3	4				15
			1	2	15	4				10	7	11
16	15				9		5	7	12	8		3
6	10	9	3		14	5		11	1		12	8

9	4		16			7	10	1	11	12		14	8
		7		8		13	12	6		15	14		4
		8	14		4	5				7	2	11	9
		1	6	9		11	3	2	5			16	
			5	9			3	8	2			16	10
		3	7		14	1		13		6	9	12	5
	9		1		11	6	4	7		10			
8		10	12	3	13				4	9	16	7	1
6	16			2	5			14	7		8		15
5	15	4		7	10	1	13	11		6	9	14	16
		11		14			16		3			13	2
		1						10		13	15		6
		9			3			8		7	12	10	5
12		14	5				11		3				15
			15		4			16	14		13		1
1					14	9				5			8

אל המקורות

היכן מופיעים הביטויים הבאים במקורות:

1. לא טמן ידו בצלחת
2. לא ידע נפשו
3. לא יסולא בפז

תשובות:

1. ለመፈለግ ለፍጥነት ለጥንቃቄ ለጥንቃቄ ለጥንቃቄ ለጥንቃቄ

טריזויה

1. שם ההר המרומם מעל צפת ושוכן במרכזה
2. "אם המושבות"
3. ישוב על שם "אריגים תוצרת ארצנו"
4. שמה הקודם היה "מלבס"

5. שמו העברי של "באב אל וואד"?
6. "יד חנה" נקראת על שם...
7. "שבע טחנות" נמצאות על...
8. שמה הקודם של "ואדי חנין"?

9. קברו של הרמב"ם נמצא ב...
10. מרכז אזורי דתי על שם שר הפנים בעבר
11. נקראת גם "עיר האבות"
12. הנחל הזורם בתוך נהריה הוא...

13. על שם מי נקרא נחל יונתן?
14. כמה פסגות להר מירון?
15. איזה מקום נקרא בעבר "איבן איברק"?
16. רכס הרים בצפון, וישוב בדרום

תשובות:

5. היוקרת מחיר 4. אמצעי תחבורה 3. עושר 2. הרווחים 1.
היחסים 9. תחבורה 8. וקולות 7. חסות 6. אגודות 5.
ועד 13. תחבורה 12. חסות 11. אגודות 10.
אמצעי תחבורה 16. חסות 15. וקולות 14. הרווחים 13.

התשבצים באדיבות עוזי קייש

6	5		4	3	2	1
		8				7
						9
	11				10	
		13				12
15			14			
	17					16

1. פטפטן, דברן. "הוא עושה מעשה _____" (ערבין טז:)
5. אלי, לעצמי. "מה _____ ולך" (מלכים א יז יח)
7. דבר תורה, פרק לימוד. "אלא מתוך _____ שכן" (ברכות לא)
9. רבבה, עשרת אלפים. "כל הקהל כאחד ארבע _____" (עזרא ב טד) (בכתב מלא)
10. ארס. "סף _____" (זכריה יב ב) (בהיפוך אותיות)
11. מפקד על יחידה צבאית. "_____ צבא" (שם"ב ב ח)
12. כנוי ליום מעמד הר סיני. "ביום ה _____" (דברים ט י)
13. מדוכא ומדוכך. "_____ וזעף" (מלכים א כד)
14. קמוח. נשרה בקמח ומים. ובארמית? "כמשמעו דלא מליח ודלא _____" (שבת עט).
16. שריטה, חתך בעור. "ובבשרם לא ישרטו _____" (ויקרא כא ה)
17. שקט! דום! אל תשמע קול! "_____ כל בשר" (זכריה ב יז)

דגל

1. החלב המכסה את המעינים. "ואת הנתחים ואת ה_____" (ויקרא ח כא)
2. שיקוע כל הגוף במים לשם רחיצה או טהרה. "עזרא תקן לבעלי קריין" (ברכות כב:)
3. שמו האחר של גדרון השופט. (שופטים ו לב)
4. השואף לראות רק יושר וצדק. "____ עינים" (חבקוק א יג)
5. מפרשיות השבוע. _____
6. גבה לב, מתרברב. "זד _____ לץ שמו" (משלי כא כד)
8. אין. "____ יש" (איוב ט לג)
11. שריון, מגן. "מסעו _____" (איוב מא יח)
12. פנים המשכן או המקדש, ההיכל או הדביר. "והבדילה הפרכת לכם בין ה____ ובין _____ הקדשים" (שמות כו לג)
13. חומר מרפא ומחזק את הגוף. "זכה נעשית לו _____ חיים" (יומא עב:)
14. ידית של עץ למכשירי עבודה. "נשמט הברזל מ_____" (מכות ב א) (לא בלשון סמיכות)
15. חיליה, הס מלהזכיר. "____ ושלום שתשתכח" (שבת קלח:)

מלאכה

תשובים ///

6	5	4		3	2	1
		8				7
						9
		11				10
			13			12
	16	15			14	
			18			17

1. שלא במתכוון, בהסח, הדעת. "מ" _____ לנצח יאבדו" (איוב ד כ)
2. פח, מוקש, מלכודת. "ושמר רגליו מ" _____" (משלי ג כו)
3. מספר האברים בגוף האדם.
4. עבד שנולד בבית אדוניו. "העבד ישראל אם _____ הוא" (ירמיה ב יד)
5. שוב, שנית, פעם נוספת. "ותרץ _____ אל הבאר" (בראשית כד כ)
6. קיצור המילה : בנוסח.
7. שם של אחד ממיני דגי הנהר שנזכר בתלמוד. "ובתוכן ירק אחד או _____ אחד" (ירושלמי בבא מציעא דף ו, ב הלכה א)
8. נתינה. "נעימה כתיבה _____" (שבת קה).
9. עונה, תקופה, פרק זמן. "העם רב וה _____ גשמים" (עזרא יג)
10. שופט, דיין. "האשה ונתן ב _____" (שמות כא כב) (בלשון יחיד) (בכתיב מלא)

אורגניזם

1. כנוי לנחל שזרמו חזק ביותר וסכנה לרחוץ בו. "ונחלי _____" (תהלים יח ה)
2. כנוי לאשה מכוערת. "יפה קורין אותה _____" (נדרים סו:)
3. שם אחר לשלמה בן דוד. (שמואל ב יב כה)
4. האריך, מתח. "צא לפניה ו _____ קומתו" (רש"י בראשית מט כב)
5. פנה לכל עבר. "ואפנה על _____ או על שמאל" (בראשית כד מט)
6. כלי ששימש לפניו אפר המנורה. "ו _____ זהב טהור" (שמות כה לח) (בלשון רבים) (לא בלשון סמיכות) (בכתיב מלא)
7. חרב. "היו מתיזין את ראשו ב _____" (סנהדרין ז ג)
8. לבלתי, שלא. " _____ יקמו וירשו ארץ" (ישעיה יד כא)
9. איזה. " _____ סמוך למנחה" (שבת ט:)

לואיז

זהו את האתר המופיע בתמונה!

צילום: ויקיפדיה

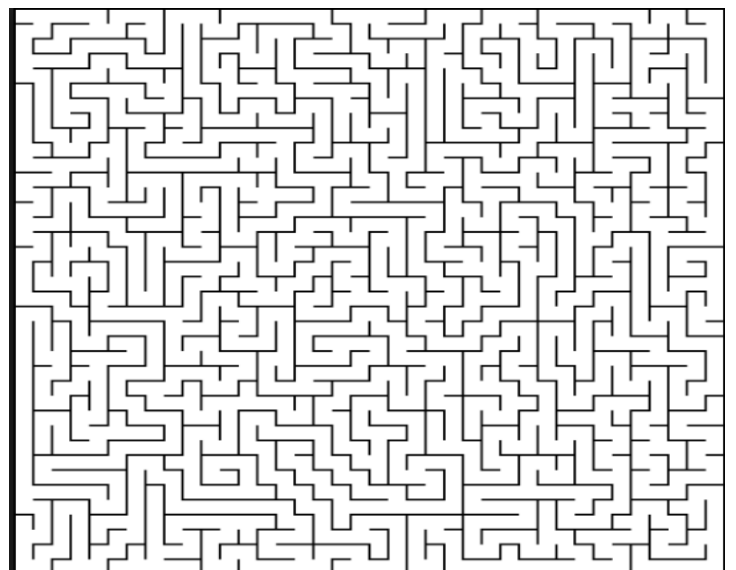

צילום: ויקיפדיה

בשבוע שעבר:
נוף בלטי בשוודיה

מראה מקום

מבוא

"מה זה פחמימות?" חקרה עזריאל.
 "מאכלים המכילים פחמימות הם מאכלים שמהם הגוף מקבל אנרגיה.
 למשל: לחם, אורז, מלפפנים, גזע, פטריות, חמוצים, חמוצים, חמוצים.
 פחמימות פראיות במהלך היום".

קמח מלא הוא
 קמח שנמצא בעצרת קמח.
 ולכן הוא עשיר בפחמימות ובעל
 תכולה גבוהה של פחמימות ובעל
 קמח מלא קמח.

למה לאכול פחמימות מלאה
 מרגישים טובים יותר.
 פחמימות מלאה
 עוזרת לנו להרגיש
 מלאים.

אם אנחנו לא
 אכלנו פחמימות מלאה
 נרגיש רעב.
 פחמימות מלאה
 עוזרת לנו להרגיש
 מלאים.

"פיט-פיט", קראו שוקו, "אנחנו רוצים גם לחם!"
 "ומה לגבי דגים, חסה ואגוזי?" שאל פנאי.
 "אה, פנאי, קרא פיט-פיט, 'פחמימות' מאכלים
 אלו מכילים פחמימות".

פחמימות

39 כתבה וציירה: דבורה בנדיקט

ממבחור ספרי דבורה בנדיקט:

ניתן להשיג ברשת חנויות: "אור החיים", "יפה גוף", "סטימצקי", "צומת ספרים" ובחנויות הספרים המובחרות או בטל: 052-4033344 | הפצה: גיטלר

אתר החדשות של הציבור החרדי

האתר היחיד שמסקר מכל הזירות

המקומיות בכל רחבי הארץ בכל זמן

הנחה
מיוחדת
לקבוצות!

מהרו לחווית טיפוס בלתי נשכחת!

- קירות טיפוס
- למתחילים ומתקדמים
- מדריכים וציוד
- אבטחה במקום
- מתאים מגיל 5 ומעלה
- אין צורך בידע מוקדם
- אפשרות לטיפוס לילה בתאום מראש
- אפשרות לקבוצות ולקעמפים
- שעות פתיחה מיוחדות ל"בין הזמנים"

iclimb

קיר iclimb ירושלים | להזמנות: 02-6482264 / 050-6907276
אצטדיון טדי, מרכז הספורט, דוד איילון 1, ירושלים

שחיתות בצפון

30 שנה לאסון גשר בנות יעקב
וטביעת 4 בחורים למוות

14 |

כאלם פאדי

אוצרות באדמה

הרב יוסף מיכאל יוסקוביץ חושף את
פעילותה של אגודת 'מטמוני ארץ'

20 |

המילון בערבית לצבר המצוי: 'הודנה',
'מקאומה', 'אינתיפאדה' הם מושגים
מהותיים בשורשי הסכסוך הפלסטינאי
ובתרבות הערבית, אך הפרשנות שאנו
הישראלים מספקים להם - שגויה
מעיקרה • וגם המונחים הבאים,
ששורשם בשפה הערבית: אלגברה,
אלגוריתם, ג'ירף ואפילו קפה | 28

אריק אצולת

הרב זמיר כהן | הרב בן ציון נורדמן | דוד חכם
מרדכי רוט | הרב צוראל קריספל | יצחק שינפלד
דוד רוזנטל | הרב אריאל למברג | שרה פכטר